

פרשת עקב תשע"ח

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

זבחים. פרק שלושה עשר – השוחט והמעלה דף קח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רן חשי"י

1 **שחיטת** לילה איכא בינייהו. לכאורה רבי ורבי אומר ברש"י דאמר בפרק
2 המזבח מקדש (לעיל דף פד.) נשחטה בלילה אם עלתה לא חרד והשוחט קדש
3 מקבל ולא היתה לו שעת הבשר אבל לרבי יהודה דאמר אם עלתה חרד בין לרבי בין
4 אלעזר בר"ש שחט בלילה בפנים הועלה בחוץ לא במעבא (לילה) לרבי וי' הגלילי פטור
5 אלא אפילו לרבנן נמי פטור ברמובח בסוף פירוקן

6 (למקן קרא) בני הא דרנן ר' שוחט אומר כל שחיבין
7 עליו בחוץ יחיבין על כיראזו בו בפנים שהעלה
8 בחוץ ומפרש ועירי גופיה שחיטת בהמה בלילה
9 איכא בינייהו ודוק השוחט בהמה בלילה בפנים
10 הועלה בחוץ פטור פירוש דאין מתקבל בפנים כ"ר
11 יהודה דאמר אם עלה (לא יד) אר שחט בחוץ
12 הועלה בחוץ חיב אלמא דאפילו לרבנן דתומיבין
13 שחט בחוץ ומעלה בחוץ כמודו בהמה בלילה
14 בפנים ומעלה בחוץ פטור ל"ה יהודה וקצת תימה
15 ועירי דבריה אמאי נקטי חבא שחיטת לילה וקבלה
16 בכלי חול דהיינו כמנו נשפך דמה ולא ידו אלא
17 לרש דלרבי יהודה תרוייהו ירדו חול ליה למימר
18 איכא בינייהו נשחטה חוץ לזמנו חוץ למקומו
19 ולכלול עלמא לא ידו דהייך קדש מקבלו ולא
20 היתה לו שעת הבשר שגמא אנב נקטי רבא
21 חרובי בסוף פירוקן (שם) בני פלוגתא דרש' ורבנן
22 שחיטת לילה וקבלה חול נקטי נמי חבא
23 וצריך לדרוק ל"ה יהודה דאמי (לעיל דף פד.)
24 ביצא דמה אם עלה ידו חרד וזרק מקצת דמים
25 בחוץ דחיב אין דאין קדש מקבלו ושגא לרבי
26 יהודה לא היה חיב הוא דרשנין מקרא לרבות
27 הוורק דלמא בשחטוי חול ואין שחיטתו פנים מיד
28 הוורק אשחטת לילה בסוף פירוקן אבל לרבי יוסי
29 הגלילי אליבא דרבי יהודה הוא לא משכחת לה
30 וזרק בחוץ דחיב ועד יתרא הוא דמפטור ל"ה
31 יהודה משום דאין קדש מקבלו היינו כשאין קדש
32 מקבלו מנחת פסול אחר מלבד פסול זה שיצא
33 לחוץ והעלה ונחא נמי דתנינן מתיב הקומץ
34 והלבונה הקטרת ומנחת כרובים שהעלה בחוץ אף
35 על גב דאמרין בריש המזבח (לעיל דף פג.)
36 ומנחת לר"י הגלילי ירדו וכו' ובסני ובאיסם עם
37 הזבח דאמרין לרבי כולן חיב ורבייחא דרבסוף
38 (דף קט.) דמריב' פסולין כל חיב וישו נשחטה בלילה
39 ונשפך דמה שגמא מניה דרבי יהודה היא ולא
40 מתיבין אחיני משום דירדו ואפילו חבי מתיבין
41 אקומץ ומנחת ונטיבין וזרקו חוץ ומנחת והיטו
42 טעמא כפרשיטת וקצת קשה דלרבי יהודה אין
43 מתיבין כמ' שהשיב ר' אלעזר בר"ש בפנים
44 הגלילי דאבתי תיבין ליה אף הקומץ ומנחת
45 והעלה בחוץ אין שהוציא פסול: **רבנן**
46 מנו. באיסור לולל לפני כדפרש בסוף גז'
47 תנשה (וחזק דף קא.) שנגג

1 **חייב: זמרא** מאי שנא המעלה להדיוט דפטור, דכתיב 'לח'. בשחיטה נמי, הכתיב
2 'לח'. שאני התם, דאמר קרא, 'איש איש', נבי העלאה, נמי כתיב 'איש איש'. מיבעי
3 ליה, לשנים שהעלו באבר, חיבין. אי הכי, הקא נמי, מיבעי ליה לשנים שאהו בפסין
4 קרא 'הוא', אחד ולא שנים. אי הכי, נבי העלאה נמי, הא כתיב 'הוא', מיבעי ליה,
5 למעושי

1 רש' יונה. ר' עולה העולה בחוץ: מלח א פריש מצוה לחזור ולמולחו כדכתיב
2 (ויקרא ו) ולא תשחית מלח בריה: שעת הבשר. ליקרב בפנים: שכן קדש מקבלו. אע"פ
3 שהוציא אם חור הכובטו והעלה לא ירד בדאמון בדמובח מקדש (לעיל דף פד.) הלן
4 הוציא בו: ויהיה לילה איכא בינייהו. לרבי שחט בהמה בלילה בפנים הועלה בחוץ
5 פטור שלא היתה לו שעת הבשר דבשחיטתה

6 נפסלה לר"א חיב שדרי הקדש מקבלו שאם
7 עלה לא חרד. רבא אמר בקבלה בבלי חול איכא
8 בינייהו. שעת הבשר ליקב שאם מקבלו איכא
9 דכל שפסול בקדש הקדש מקבלו: כל האיב
10 דנפסא נפול שוה ואח"כ נפסא הבשר ואפילו
11 ע"י אחרים מודה ר' יוסי הגלילי דחיב בדאמון
12 מה לי על דין מה לי ע"י אחרים טעמא דר' יוסי
13 משום דאין אסור חל על איסור הוא ובאן אסור
14 טומאת הגוף קודם: כי פליגי בשנפסא כשר
15 תהילה. ונאמר על זה משום טומאת בשר שאין
16 יחיבין עליו טמאת וכו' הוורק נפסא הגוף אית ליה
17 לר' יוסי אין איסור טומאת הגוף חל על איסור
18 זה ואע"ג דאיסור כולל הוא דאיכא למימר
19 דמיני דמיתכסר בשר איתוכיט טהרות משום
20 טומאת הגוף נחטס מיד בני דל' אמרין האי מינו
21 הלכך אין אריה נמנא שאלא את טהורו לכאן
22 דהחט טומאת הגוף קדים: ורבנן כברי אמרין
23 מנו. ואיסור כולל חל על איסור אחר דהא
24 דאמרין אין איסור חל על איסור באיסור
25 דלעמא אמרין: נהי ולא אמרין מנו. לרזח
26 איסור על איסור ואפילו הוא כולל מיהו הני
27 מילי ורבא דרשין שוין קבא גבא תיתי טומאת
28 הגוף דחמירא ותיתול ככולל על טומאת בשר
29 דקילא דרבי אמרין בשחיטת וזילין פריק גז'
30 תנשה (דף קא.) דרבי יוסי הגלילי לית ליה איסור
31 חל על איסור אפילו ע"י כולל ובאיסור תמור
32 אית ליה איסור חל על איסור כשהוא איסור
33 כולל גבי אול גזל תנשה של עולה דאוקמנא
34 כרבי יוסי הגלילי דקנין חיב שתיב: **מתני'**
35 השוחט קדשים בחוץ. לאכילת הדיט חיב
36 המעלה להדיוט פטור. משום העלאת חוץ ורבי
37 משום עבד עבודה ורז' ואם הווד בעבודה ורז'
38 רשע כדעלאת חוץ אינו מביא על שגגות טהא
39 וטעמא מפרש בגמ': שנים שאהו. בגמרא מפרש
40 לה: העלה ונרע לו וחור העלה. מאותה בהמה
41 עצמה ובגמרא מפרש פלוגתיהו: שיעלה לראש
42 המזבח. שיבנה מזבח לשם כך ויעלה וטעמא
43 מפרש בגמ': **גמ'** דרבי' לח'. ואל פתח לח'
44 מועד לח' וביאנו לעשות אותו לה (ויקרא ו)
45 מכלל דבעשה לה משום התובן מרוב: בשחיבת'
46 חוץ נמי כתיב. (שם) ואל פתח אהל מועד לא
47 הביאו להקריב קדש לה: איש איש. להביא איש
48 ששחט לאיש: שאני תתם. בשחיטה לא מצית
49 למדרש איש איש להדיב שנים שאהו בסכין
50 ושחט: דהא כתיב והוא. וקא מלאך דעתך
51 וברת האישי ההוא (שם)

1 וְשָׁחַטוּ, שְׁחִיבֵינוּ. שְׁאֵנֵי הָתָם, דְּאָמַר
2

1 **מתני'** ואחר קרשים פסולין שהיה פסולין בקרש. והואיל ובפנים אם עלו לא ירדו מתקבל
2 בפנים קרינתו ביה וחיובין עליוהן בחיזק כדכילין בגמ': הפעלה ביה מן העולה ומאמורייה.
3 חצי וזי מזה וחצי וזי מזה חייב בדולה כליל: **גמ'** ואמוריו קרשי קרשים. כבשי עצרת:
4 הלמנוט. של מנחת גרבה ומנחת כרבים. שהוא כיליל הריאה להעלאה כקמזין מנחת
5 ישראל אבל שרש מנחת ישראל אינו חייב על

6 העלאה: מנחת חנוך. ששירת האדמה
7 שהוא נמיה בכל עום: ושלת לזנין יין. שהוא
8 פחות שבסוכים: ושלת לזנין מים. כהן קאמר
9 ובגמ' קרש לתן שאן העלאת חזן נהנה
10 בחולין: מנין לרבות פסולין. הך דאם עלו לא
11 ירדו ולא מתרבו מלא יביאנו דהא אינם ארוזין
12 להביא לתחילה: תל לעשות. משמע הדרוזין
13 לעשות אפילו אינו ראוי לכא בחזן לפנים וזי
14 נמי כיון דאם עלו לא ירדו ובהן נוקק להפך בהם
15 בביטורא או להעלותן מראש המזבח למעריבה
16 ארוזין לעשות קרינת גרבה בשלמים. אף אין בשר
17 מצטרף עם אימוריו לכזית העלאת חזן משום
18 דבשר שלמים לאו בר הקטרה הוא ולא קרינת
19 ביה אל פחה אהל מועד. לא יביאנו: והלויים
20 עליון חייבים פיגול נותר וטמא. קאי סיד באוכל
21 כזית כשר ואימורין מעלת פיגול או נותר או
22 בטומאת אהל: אכל: שאן טמא. לא מצטרף נמי
23 בשר שלמים עם אמוריו לפיגול נותר וטמא
24 דהוה בן כבשר בן אימורין שייך פיגול נותר
25 וטמא כדאמר רב פת שמאי: (לעיל דף מג.) וכל
26 שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו
27 משום פיגול והיי דהם נותרים את הבשר אלא
28 ואת האימורין למזבח ותני נמי דהם דברים
29 שאין חייבין עליהם משום פיגול כגון הקמזין
30 הלמנוט והקטרת שאן להם מתירין אלא הם
31 עצמן מתירין חייבין עליהן משום נותר ומשום
32 טמא וכל שכן אימורין שהפיגול נהנה בהן
33 ומקריא לפיגול לה: כל הפיגולין מצטרפין.
34 משנה אלוהית בפיגול כגון כהן מחשבת
35 פיגול. דה דקתני מצטרפין באוכל פיגול קאמר
36 ולהתחייב טומאת דהא דקתני עולה אן שלמים
37 כגון מחשבת פיגול שאן שטת או זרק על מנת
38 להקטיר וזית פיגול חצי וזית מנאמימין
39 חזן לזמני פיגול אבל בשלמים חשבו לאכול או
40 להקטיר חצי וזית בשר חצי וזית אימורין לא פיגול
41 שאן מחשבת אכילה במקטירין אן מחשבת
42 הקטרה בנאכלין: כגון נותר כגון בשניתותיו עד
43 שלא נותר. דהא דקתני מצטרפין באוכל
44 נותר קאמר דהא דקתני עולה אן שלמים אש
45 בשניתותיו שמתירין ושריפה כגון באזור הבשר והאימורין קודם זריקה ושתייה חצי וזית
46 מזה וחצי וזית מזה בעולה בדולה כליל היא וזיקת דם וזיקת דהא איכא אכילת מזה
47 וכו'. הישוע אומר שגון בול (ק. לעיל דף ק. ט.) אם אין בשר אין דם ובין זריקה היא
48 חייבין עליו משום נותר אם ניתורו אבל משום דאמזין (לעיל דף מה.) דברים שאן
49 חייבין עליהם משום פיגול חייבין משום נותר כגון קמזין שהוא אכילת מזה כשלה וכל
50 שכן דברים שחייבין עליהן משום פיגול כגון בשר עולה אבל שלמים אין חצי וזית במשך
51 חצי וזית מאימוריו מצטרפין להיות שוור לזרוק עליהם את דם חזן דלא אכילת אדם
52 איכא ולא אכילת מזה איכא ובין רלא ואלו היא וזיקת אדם זרק אן חייבין עליהן משום
53 נותר וטמא דקיל' (מנחת דף כה.) כל הניתר לטהורין חייבין עליו משום טומאת ובה ב'ש
54 (לעיל דף מה.) אתי נותר חילול חילול מוטמא ובגמ' מעילה (דף טו.) לענין זבא אמרינן
55 לריא דאמר אין זריקה. מעלת ליזא אין חייבין עליו משום נותר וטמא: כל הזבחים. בר
56 מעלה: אין זריקה את זריקה. אית ליה לר' הישוע את זריקה אן דם ומנחתו וכל הזבחים. בר

משנה אהר קרשים פשריו, ואהר קרשים פסולין, שהיה פסולין בקרש והקריבו בחזן חייב. המעלה פזית מן העולה וכן האימורין בחזן חייב. גמרא
תנו רבנן, 'אשר יעלה עולה או זבח, אין לי אלא עולה. מנין לרבות אימורי אשם, ואימורי תפארת, ואימורי קרשי קרשים, ואימורי קרשים קלים, תלמוד
אומר 'זבח'. מנין לרבות הקמזין והלבונית והקטורת ומנחת כהנים, ומנחת כהן משירי, והפסול ששילש
לזנין וין ושלת לזנין מים, תלמוד אומר 'זבח' פחה אהל מועד לא יביאנו, כל תבא לפתח אהל מועד, חייבין עליו בחזן, ואין לי אלא קרשים קשים, מנין לרבות פסולין, כגון קלן והיצוא והטמא, וששחט חזן לזנינו וחזן למקומו, ושקבלו פסולין וזרקו את דמו, והניחין למטה שנתנו למעלה, והניחין למטה שנתנו למטה, בחזן שנתנו כהנים, והניחין כהנים שנתנו בחזן, וקפסח והפאח שנתנו שלא לשקול. מנין. תלמוד אומר 'לא יביאנו לעולה, כל המתקבל בפחה אהל מועד, חייבין עליו בחזן. המעלה פזית מן העולה כו'. עולה ואימוריה, אין שלמים ואימוריה, לא. תנינא להא דתנו רבנן, עולה ואימוריה, מצטרפין לכזית העלותן בחזן ולהיב עליהן משום פיגול, נותר, וטמא. בשלמים תעלאת עולה דקליל, אין שלמים, לא. אלא, פיגול ונותר וטמא, מאי טעמא. והא תנו, כל הפסולין מצטרפין, וכל הנותרין מצטרפין. קשיא, פיגול אפגול. קשיא, נותר אונותר. פיגול אפגול, לא קשיא. כהן כגותר, כהן כשניתותו עד שלא נזרק תדם, וכו', רבי הישוע הוא. דתניא, רבי הישוע אומר, כל הזבחים שבתורה, שששתייר בהן פזית בשר וזבית

1 לא ומוקי לה בניתותו וכו' הישוע וקצת תימה קומן לבונה אמאי לא מחייבי מעליהו בחזן
2 כשחטרו נהו ומיפסלי לתחילה מינן מתקבלין דם בפנים דעו עלו לא ירדו דהוה ליה
3 פסולו בקדש כשחטרו בין קמיה להקטרה ולמנא חזשיב במנחתו פ' קמא (דף טו.) חסרון
4 כבעל מום ניהא וייל דאפילו תמצא לומר דאזיל לתעלה כקמזין מנחת
5 מדכתיב אותו על השלם הוא חייב ואזי חייב על
6 חסרו כיון ולכתחילה לא יעלה ונרין לדרוקי אי
7 מהדרין פוקעין דידהו ובפרק המזבח מקדש
8 (לעיל דף פג.) איכא במה קריא לרבן גמליאל
9 מנחא העולה על מוקדה לאורך כמאש תכלא
10 האש ועוד דרשנין לעיל (דף פו.) ועשית
11 עלותיך בחזר הדום יעבלי' עולה אהת מחזור
12 ואי אהת מחזור יעבלי' גידיו ועצמות משמע
13 בשר ודמאי גדידיה ועצמות מהדרין אפילו
14 במקצת ותימה אי פליגי עליה רבי יוסי: **ומנחת**
15 כרבים ומנחת חן משרי. אתו דפליגוי משום
16 דמנחת כרבים באה שערין ומנחת חן משרי חצי
17 שערין ותימה דלא תני מנחת נסכים: **עולה**
18 ואימורין מצטרפין לכזית העלותן בחזן ולהיב
19 עליהם משום פיגול נותר וטמא. מבסכת מעילה
20 פרק קדשי מזבח (דף קו.) תנן גמסתי דברים
21 בעלה מצטרפין זה עם זה הבשר והחלב והסלת
22 והזין והזמן ושהה בתורה דאיכא להם ותימה
23 לענין מאי קאמר אי עובד מעילה את זמא ליה
24 ירשא (שם.) קדשי מנחת מצטרפין זה עם זה
25 למעילה כל ועוד נהנהו אן בה מעילה כי אם
26 לאחר זריקה באימורין אבל בלחם לא ואי לא
27 (תימיה) בחזן דהא לא תני בשענתן אלא עולה
28 ואמורין אבל תמשה דברים לא דאף על גב
29 דמחייבי בחזן כדרישי לעיל מקרא הני מילי
30 בפני עצמן אבל איצטרופי לא ועוד לא מחייבי
31 בחזן אלא שבתורה ועוד חלב וזין והיאך
32 מצטרפין והא אן שיערוך שהוה שוה בביתו זה
33 בשלשה לזנין ואי לענין לזרוק עליהן חזן הא
34 אמר במנחת אפילו כולה קיימת לא ירוק ואי
35 לענין מחשבת פיגול אין אכילה והקטרה מצטרפין
36 ונראה דמיידי לענין אכילה דמחייבי האוכל
37 משום פיגול נותר וטמא ואי מירשא דקתני קדשי
38 מנחת מצטרפין הוה אמיתא במין אחד קמיל אפילו
39 כגמא במזן ועוד תנועה למעתי דאן רם וחיבין
40 עליו משום פיגול ועוד אשמעינן דהוה פיגול אהך
41 דברים מעלה ושהה ונרין לומר דאיתא ברמי
42 דתנן לעיל בפרק ב'ש (דף מג.) ואלו דברים שאן
43 חייבין עליהן משום פיגול מנחת נסכים והנסכים
44 החייבין עליהן עצמן דבר ר'מ ודכתיב אף הבאים עם
45 דבזבחה ובהקמזין וזאת (מנחת דלו טו.) תני נמי וזבוח מנפול את הנסכים משקש בכלי דברי
46 ר'מ וזה החלב וזין מצטרפין אע"ג דחלב בכזית ומשקין ברביעית דמי בשתייה אבל דרך
47 אכילה ששהה פתח בין שיעורו בכזית וקצת תימה אמאי איירא נקט תמשה דברים בעלה
48 דהא בשלמים נמי מצטרפין לחיבי משום פיגול וזי לומר דנקט עולה משום דאיימר נמי
49 במעילה אף על גב דבתורה לא איירי במעילה:
50 **כל** הפיגולין מצטרפין. תימה דלא מיתי מירשא דקתני מעילה (דף טו.) קדשי מזבח
51 מצטרפין לפיגול וזי לומר דהוה מוקמתי לה בעלה דהא תני נמי מעילה אבל דך
52 משמע טפ': **כל** הנותרות מצטרפין. תימה דלא תני כל הטומאות מצטרפין ויש לומר דהוה
53 משמע אפילו שרץ ונבלה ובשר המת והנורו לא מצטרפין כדכרנן דהם (דף טו.)
54 ק:

1 **ומודה** רבי אלעזר בדמים. תימה מאי קמ"ל רבא מתניתין היא דהא נתן רבי אלעזר אמר
2 אף המנכר כן שנוע עומר המודה בירשא וי"ל דסלקא דיעךך רבי אלעזר קאי
3 אהנהו דלעיל ולא אמקטת דמים ועוד י"ל דמתניתין איבא לאוקומי בדמים הדיעובים
4 דבמנותא אחא כפר ואתא רבא לאשמועינא דאפילו בפנימיים דכל מתנות מבכבות אפיה
5 מודה ר"א דחייב על קצבת בחוץ דהנתיב ר"א

6 **חייב. רבי אלעזר אומר, אף התנפף מי החג בהג**
7 **בחוג, חייב. רבי נחמיה אומר, ששירי הדם שהקריבו**
8 **בחוג, חייב: גמרא אמר רבא, ומודה רבי אלעזר,**
9 **בדמים. דהנתיב, רבי אלעזר ורבי שמעון אומרם,**
10 **מקומם שפסק, הוא מתחיל: רבי אלעזר אומר, אף**
11 **התנפף מי החג [בחג] בחוג: אמר רבי יוחנן משום**
12 **רבי מנחם וירפאה, רבי אלעזר, בשפת רבי עקיבא**
13 **רבו אקרה, דאמר נישוף הדמים האוריימת. דהנתיב**
14 **רבי עקיבא אומר, 'ונסכתה', בשני נישוכים הפתוב**
15 **מדרב, אחר נישוף הדמים, ואחר נישוף הנין. אמר**
16 **ליה ריש לקיש לחבי יוחנן, אי מה לחלן שלשת**
17 **לוגין, אף פאן שלשת לוגין. והא רבי אלעזר, מי**
18 **החג? קאמר. אי מה לחלן בשאר ימות השנה,**
19 **אף פאן בשאר ימות השנה. [ורבי אלעזר], 'בחג'**
20 **קאמר. אישמימימיה, הא דאמר רבי אסי. דאמר**
21 **רבי אסי אמר רבי יוחנן משום רבי נתן, איש**
22 **בקעת בית חורף, עשר נגיעות, ערבה, ונישוף**
23 **המים, הלכה למשה מסיני. תנו רבנן, התנפף**
24 **שלשת לוגין מים פהג בחוג, חייב. רבי אלעזר**
25 **(ברבי שמעון) אומר, אם מלאן לשם חג, חייב.**

1 אומר במקום שפסק הוא מתחיל ולעיל נמי בפרק
2 בית שואי (דף מב.) דאמר האמר רבא מודה ר"א
3 בדמים גבי חטאת פנימית מיתה ליה **אי** מה
4 הלחן בשאר ימות השנה אף כאן בשאר ימות
5 השנה. תימה דהא רבי עקיבא מודה דאין נישוף
6 הדמים (דף קח) ויש ביה ספירי דריסי וחסך נסך בשני
7 נישוכים והוא קרא במימד ביתא וליאחז ר"ל נתן
8 גריס היה בריש מסכת תענית (דף ג.) ואפילו לרבי
9 נתן נמי לא משתמיטת תנא דלימאן נישוף הדמים כל
10 השנה כולה ואמר רבינו תם דבספרא בפרסין ישנים
11 אי מה לחלן בשאר ימות חג לא הליב? עקיבא
12 לא רמזא אלא בשבי ואמרין במסכת תענית
13 (שם) אלא דף דהגן נישוף הדמים כל שבועה נמי ורבי
14 עקיבא האמר בשבי מוכיח תרי יומי חזו ורבי
15 אלעזר רבא קאמר שמוע כל ימות חזו ורביא
16 שפיר ליישב גרסת הספרים דאף על גב דאין נישוף
17 הדמים אלא בתנא בכל מקום חייבין עליו בחוץ כל
18 השנה כדאשכחן בדעתיב לטמן דאמר קרבו
19 נסכים במדר דרמזיב בלא כלי שרת אינין דאין
20 מתקבל בפנים הואיל ובעשת היתר הבמות
21 קריבין בלא קודשת כלי וכדאמרין לעיל (דף קח)
22 קת' במעלה על גבי הסלע דמשום דהויא הקטרה
23 בבנת ייחוד מחייב עליו בחוץ בשעת אסור
24 הבמות ומיהו לא דמי דאין לך מחוסר זמן גדול
25 מזה וכיון דהשתא לא חזו בפנים היכי מחייב
26 ואמרין ביזמא בריש פרק שני שעירי (דף סב.)
27 שלמים ששתון בחוץ קודם שפיתחו ולתרו
28 הדיכל פטור מי'ט מחוסר פריחה כמחוסר מעשה

1 דלא כולו כולו מתיי רבי אלעזר נמי מודה בה כדאמרין בגמרא: מי חג. שנתמלאו
2 לשם נישוף דמים בתוה הסבותו שירי חו"ט. של חטאות השעור שפוכה ליסוד שהקריב
3 בחוץ חיבי דקסבר שירי מעבדון הילכך מתקבלים בפנים וריקה. גמרה. ונ"ל מודה
4 ר' אלעזר בדמים. ואפי' בחטאות הפנימיות דהא בפנים אב נישוף דהא חזו שנתן
5 מתנמי אהת מתניא דף דיהיבנו ומיפא ר"א
6 ומתחיל במקום שפסק. דתנן כו'. במסכת יומא
7 בהוציאן לו (דף ס.) וירפאה. דתנן יורפה: נישוף
8 הדמים דאורייתא. הילכך בחוץ נמי מחייב עלה
9 אמר ליה ריש לקיש. אי רבי אלעזר קמיהוא
10 קרא ליה ובהואו קרא מיס וין איקשה אלמא
11 שלשת לוגין בעינן נכסדין מן של עלת התמיד:
12 והא ר' אלעזר מי חת קאמר. ואפילו פרות
13 משלשת לוגין דאיבא למאן דאמר סוכה (דף
14 מה.) בלוג היה נספך. בתו קאמר. בלשון קשיא
15 גרסינן ליה אישתמימיה. למנחם וירפאה הא
16 דא"ר יוחנן כו'. אלמא לבולעו שלמא דאורייתא
17 הוא הילכך איבא למיד בלוג גמירי לה או
18 ליה לחם שיעור: (מאי בנייהו.) במאי שפולגי
19 ומאי קא אתי רבי אלעזר למינה. ביש שיעור
20 למים. דקאמר גמא קאמו הנמסך שלשת לוגין
21 חיבי והוא הדין יותר משלשת לוגין דיש בכלל
22 מאתים מנה ואף על גב דלמיניהו בכל גדול
23 דקשיטתו כלי דאין שיעור למי חת למעלה
24 ואתא רבי אלעזר למימר והוא שמאלא לשם
25 חג בדרך מילאן דהיינו שלשת לוגין ותו לא
26 בדתנן (שם) צלוחית של זהב מחוקת שלשת
27 לוגין ממלא מן השילוח אבל אי הוי טפי
28 לא דקשיטתו כלי דלא חזו ליה דיש שיעור
29 למים ואין כלי שרת מוקדשין אלא דהוי להם:
30 בקרבו

31 **מאי בנייהו. אמר רב נתן, בר יצחק, ביש שיעור בפנים, קמיופלי. רב פפא אמר,**
32 **בקרבו**

33 דמי וא"ת מואי שגא נסכים כלי חול מקבלת דם בכלי חול דאמר רבא לעיל דקבלה בכלי חול לומר דלא דמי לקבלה בכלי חול בפנים חוק בחוץ אין לנו לחייב מחמת דכשר
34 בכמה הואיל וכבר נפסל בפנים לא דמי לנסכים שמקריבין בחוץ בכלי חול ולא נפסלו בפנים: **אישתמימיה** כו'. פי' בקונטרס למנחם וירפאה ותימה דהא רבי יוחנן אמרן לתרויהו
35 ושגא לברא זכי שגמיה רבי יוחנן וי"ל דאשתמימיה לריש לקיש דאי היה שמועה לא היה מקשה כלום דהוי מצי לפרושי בשית רבי עקיבא רבו אמרה דאמר נישוף דמים דאורייתא ולא
36 משתמיה ולי' הו' משמע דאיבא פלאן דאמר נישוף דמים דהנהו רבא ותימה דאפילו למאן דאמר (מנחות דף ק.) חולין בעודה לאו דאורייתא שתקנו חכמים לנסך חולין בעודה שגא לבי שהוא
37 או זמן גשמיים כדי שיכורו לפני המקום לחתברן במי גשמיים וקצת משמע בריש לולב וערבה (סוכה דף מד.) דריש לקיש היה יודע ליה דא ר' יוחנן דעשר נגיעות ערבה ונישוף דמים גבי הא
38 דאמר ריש לקיש הנהו כתיב בעלי מומין היו נכנסים בין האולם ולמזבח כדי לצאת בערבה ושגא נהי דרשמעי ליה ערבה נישוף דמים לא שמעי ליה מיהו לא יתכן פי' הו' לפי' הקונטרס
39 במעילה פרק ולד חטא (דף יג.) דתנן הנהו נתנו לעלוות מועלין בתן אמר ריש לקיש אין מועלין אלא בשלשת לוגין ורבי יוחנן אמר מועלין בכולן ופרקי למימרא דקסבר ריש לקיש שי
40 שיעור למים והא נתן רבי אלעזר אמר אף המנכר פי' מהת בחוץ חיבי ואמר רבי יוחנן משום ר' מנחם וירפאה רבי אלעזר בשית רבי עקיבא אמרה דרדושי ונסכתא אחז נסכי וין ואחז נסכי
41 מיס ואמר ליה ריש לקיש אי מה יין שלשת לוגין אף מיס נמי שלשת לוגין מכלל דקסבר ריש לקיש אין שיעור למים משני לטעמיה דרשמיים וירפאה קאמר ופי' בקונטרס דריש לקיש דאמר
42 שלשת לוגין היינו לטעמיה דגמנחם דאמר רבי אלעזר בשית רבי עקיבא אבל איהו סבירא ליה כרבי יוחנן רביה דאין שיעור למים מיהו לא יתכן אהו פי' דמעילה דלמא ליה למימר
43 לעמא דגמנחם וירפאה הוה ליה למימר לטעמיה דרבי עקיבא ורבי אלעזר ו' נתן וירפאה לפרש לטעמיה דגמנחם וירפאה היינו מה פוקשה אי מה לחלן שלשת לוגין ולרבי עקיבא שי שיעור
44 ורבי אלעזר מי חת קאמר אלמא סבירא ליה אין שיעור ליה משום דסבירא ליה כרבי אלעזר דר'ל סכר שי שיעור אלא לפרש לטעמיה דרשמיים וירפאה קאי דאמר רבי אלעזר נישוף דמים יין עקיבא:
45 **ביש** שיעור במים קא מפלגי. פירש בקונטרס דקאמר תנא קמא ומנכר שלשת לוגין חיבי והוא הדין יותר נג' לוגין דיש בכלל מאתים מנה ואפי' דלמיניהו בכלי דאין שיעור למים בכל לא למעלה ולא
46 למי חת למעלה ואתא רבי אלעזר למימר והוא שמאלא לשם חג בדרך מילאן דהיינו שלשת לוגין ותו לא בדתנן צלוחית של זהב מחוקת שלשת לוגין ממלא מן השילוח אבל אי הוי טפי
47 לא דקשיטתו כלי דלא חזו ליה דיש שיעור למי חת כלי שרת מוקדשין אלא דהאין לחן עד כאן לשוננו וקשה דהא רבי אלעזר מי חת קאמר לעיל דאין שיעור למים בכל לא למעלה ולא
48 למשה כדמוכח נמי היא דמעילה (שם) ומפרש הר' חיים איפכא דתנא קמא סבר שי שיעור דנקט שלשת לוגין לא פחות ולא יותר ואתא רבי אלעזר למימר והוא שמאלא לשם חג דקביעיתו
49 מנא דרבי אלעזר לטעמיה דאמר לעיל קביעותא דגמא מילתא הוא אבל לא קביעותא מנא חיבי בפחות משלשת לוגין דאין שיעור למים ו' אלעזר לטעמיה דאמר במתני' מי חת:
50 בקרבו

זבוחים. פרק שלוש עשר – השוחט והמעלה דף קיא עמוד א – מותר מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" ר"ט רש"י

1 בקרבו נסכים במדבר קא מפלוגי. פי שיעור למים וכו' מלי טפי
2 אל קדשתה כלי ותנא גמרי ומדמיב אל בני נבסכים קודשת כלי לחיבי עליון
3 בחוץ דקסבר קרבו נסכים באהל מועד שנמדבר כל ארבעים שנה הילכך ביאת
4 הארץ האומרה בפרשת נסכים בשלח לך לבלתו אל שבעש של כיבוש הארץ
5 ושבע של חילוק הארץ כשהיו בגלגל והותרו
6 הבמות כדחנן בפרק חרמא (למנן דף קיב)
7 תהא במה קטנה של כל יחיד טענה נסכים
8 דמשום במת ציבור לא איצטרך למימר נסכים
9 הארץ דחנן מן המדבר נתחייב בכך ביאת
10 דבמות יחיד טענין נסכים והתם כלי שרת
11 לביא כדאמר בפרק חרמא (למנן דף קיג) בחוץ
12 נמי מחיבי עוליה בשעת אסור הבמות בלא
13 קידוש שולח ליהודי ושעת דהוה הבמות קריבי
14 בלא קודשת כלי כדארמון לעיל במעל על בני
15 סלע משום דהוה הקרבה בבמת יחיד בשעת
16 דהוה במות מחיבי עלה בשעת אסור דהוה
17 בפנים אם עלה לא ירד כדארמון לעיל (דף
18 פה) מנן לירוצא אם עלה לא ירד שדרי יוצא
19 כרבי בבמה ור' אלעזר סבר לא קרבו נסכים
20 במדבר וביתא הארץ האדמו נבסכים לארז
21 ירשה וישיבה לארז שקבע משכן בשילה
22 דהוה דתחייב לפיכך התיבא ביתא הארץ
23 לכתוב משום שלח ארבעים שנה שבמדבר לא
24 קרבו במשכן ובא הכתוב לחיבו בשילה ובית
25 עלמיש ולא בשנת הכיבוש החילוק בבמות
26 הקטנות הילכך לא קרבו נסכים בבמה קטנה
27 שהיא שלא בכל שרת ואי אסקנהו נסכים
28 מוקדשין בחוץ לא מחיבי עליהו הובי נמי
29 אמרין למנן דמאן דבכי קודשת של נבסכים
30 סבר לא קרבו נסכים במדבר. רבינא אמ' **ב**
31 בלמין ניסוך הים כ"ו רביע קרבו נסכים
32 במדבר וביתא הארץ האדמו נבסכים לבמה
33 קטנה אתא וקדשו בבמה בלא קידוש כלי מידה
34 בניסוך דין אשכח בניסוך היםא לא אשכח
35 דהא חובת ציבור הן ולא קרבו אלא בבמת
36 ציבור בכלי שרת ובחא פלוגי תנא קמא סבר
37 למדין ניסוך הים משום בניסוך הין לחיבי בחוץ
38 ואפי' לא קדשו בכלי וכו' אלעזר סבר אין
39 למדין וניסוך דין הוא דמתחייב בחוץ בלא
40 כלי בלא ניסוך הים קדשו אין לא קדשו לא
41 מאי ביניהו. במאי פלוגי: ביוצג המרות מה
42 שצה על שפת הכלי ותריהו קודשת כלי בעו
43 מידה רבנן סברי בירוצג מרות של לא תקדשו
44 אלעזר סבר לא קדשו ותוך כלי בניסוך
45 ופילוגא דתנאי היא במשנת (דף פה). רבי **ב**
46 בריה דרבא אמר. תנא קמא לא בעי קודשת
47 כלי ובקרבו נסכים במדבר קא מפלוגי. תנא קמא

1 **בקרבו** נסכים במדבר קא מפלוגי. פי שיעור למים וכו' מלי טפי
2 אפשר לומר כן דר"א על כרוזן סבר אין שיעור אלא תריהו סבר אין שיעור
3 ושלשת לוגין דתנא קמא לאו דוקא: **במה** גדולה ובמה קטנה. יש מפרשים דבמה גדולה
4 קרי שעת אסור הבמות ובמה קטנה שעת דהוה יפירוש הקטנות ערבי תריהו הוה
5 הבמות אלא דמה גדולה ויהא במה ציבור ובמה
6 קטנה דהיא במת דר' ואנ' רדבי ישמעאל אמר
7 להטענה נסכים לבמה גדולה ודרש משבות
8 לארז ירשה וישיבה כדפירש בקטנות ובתנאי
9 בספר ובפרק קמא דקדושין (דף לו) ואז נאסרו
10 הבמות שבאו לשילה וממא כף שהחותר אחרי כן
11 נבנו ובגמ' מותר רבי ישמעאל דבמת ציבור
12 טענה נסכים.
13 **לדברי** רבי ישמעאל לא קרבו נסכים במדבר.
14 בקדושין (ז"ג שם) פירש בקטנות
15 דלכולי עלמא קרבו בקרבן ציבור ואיני יודע מי
16 הקדוק לך ונשוא משום דקתני כסיפא אמר ארז
17 מתלמידי רבי ישמעאל בא הכתוב ללמדך על
18 הנסכים שלא נתחייב יחיד על הנסכים אלא
19 מביאתן לארץ וזה לשון הקונטרס דפירש
20 בקדושין (ז"ג שם) ר' ישמעאל סבר לא קרבו
21 נסכים במדבר ואף על גב דתביב במלואים וזה
22 אשר תעשה על המזבח תחייב בא נסכים בשלח
23 ומיך ציבור ציבור הוא דלא חייב להדימם לא
24 נתחייבו נבסכים אלא מביאת הארץ לארז ירשה
25 וישיבה וכו' עקיבא סבר קרבו נסכים ליחיד
26 מדבר: **כ"ו** קאמר רב נחמיה בשריים הפנימים.
27 לעיל בפרק ב"ש (דף ט"ז) משמע דרבי נחמיה
28 איירי בשריים החיצונים ועם פירשה:
29 **וכי** תנא דהוא בשריים החיצונים. ומה שהשיב
30 לו אכרמי ויכחו אנ' דאידו נפיה לא
31 ודיש בהאי מעטא ארדחה רותא וכו' דפרשיה
32 בפרק התערובת (לעיל דף ע"ז):
השוחט

1 קרבו נסכים במדבר קא מפלוגי ויהא תנאי. ר"א בריש (וברין) דאמר אין נסכים בבמה קטנה הילכך לא אשכח ניסוך בלא קידוש כלי ות"ק רבנן ס"ל
2 דאמריו יש נסכים בבמת יחיד ואשכחן ליה בלא כלי שרת. כי תבאו. בפרשת נסכים כתוב בשלח לך להטענה נסכים בבמה גדולה. בא הכתוב ללמדך שלא קרבו נסכים במדבר
3 ומשכחו לארץ נתחייבו כון ובמת ציבור ולא בבמת יחיד. או אינו אלא בבמת קטנה. דאילו בבמה גדולה במדבר נמי קרבו ומידה על השתא במה קטנה לא הואי דכל מ' שנה
4 נאסרו הבמות משדוקים ומשכן ושבעטו לארץ והותרו בשנים שכבושו והילקו ובא הכתוב להטענים נסכים לקדשי במת יחיד. כשהוא אמור אשר אני נתון לכם כ"ו וכו' ודי' דהיינו
5 אשר להטענה נסכים לבמה קטנה. דאגדולה לא איצטרך דהא הבמות נמי קרבו. או אינו אלא לבמה גדולה. ואשמועינן קרא דלא קרבו נסכים במדבר. בכל משנות. דהיינו
6 במת יחיד דאילו במת ציבור אינה אלא במקום אחד ור' ישמעאל משמע ליה משבות לארז ירשה וישיבה תנא ר' נחמיה. במתני דבריה האומר באיזה מקומן (לעיל דף ג"ב).
7 שריו הם מעבקיב בהטאת הילכך עבודה היא להתחייב עליה בחוץ כישאר ורוק מקצת דמים. שר' פגוה הן. שאין מעבקיב את ההפרה כדאמר באיזה מקומן (שם) כולו יעבכנו
8 לתמוך לומר את כל השר נתקו הכתוב ועשאו שר' מוצה הקשר איכרמי פירש. אין מעבקיב את ההפרה דאין פרה אלא ברם. ואם איתא. דלרבי נחמיה מעבקיב נמוא ליה הני
9 נמי בתחלת עבודה וכן שאר מנות: מחילוק. באיזה מקומן דעביכו שר'ים: בחפאות הפנימיות. כל מנותיהן מעבכות: וכו' תנאי הוה. ואידו ליה רב נחמיה שר'יו מוצה הן
10 בשריים החיצונים ומורה רב נחמיה בהו דרמקרבין בחוץ פטור: א' הכי. אמאי אהורי ליה הקשר איכרמי ויכח נמוא ליה כי אמרי בפנימים ולא בחימינים ותא אמרת לי החיצונים
11 ה'גן אלא לדבריו וכו' עקיבא קאי. לדידי שר'ים מעבקיב לדידך נמי דאמרת שר'יו מוצה הן הקשר איכרמי ויכח: **מתני'** מלך בחוץ. נבלה היא אשכח מלקחיה אלא בפנים לפיכך
12 פטור על מלקחיה נמי פטור כדארמון בריש פירקין (דף ק"ז) והותר ולא העלתה השוחט את העוף בפנים. פטור ושבו אין יאיר אשכחן לפיכך פטור על העלאתו
13 בחוץ ואם האמר והלא כל העלוק בחוץ נפסלין ביציאתן וכל השוחט בחוץ פטור הוא וחיביב על העלאתו הוה רחמנא רבייה אלא לענין שאר פסולין מתקבל בפנים בעינן
14 שרש

זבוחים. פרק שלושה עשר – השוחט והמעלה דף קיב עמוד א – מותר מהזדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רכג רש"י

גמ' מאן תנא דפליגי עליה דרי אלעזר ברי' שמעון. בפרק כל הפסולין (לעיל לה: דף) ואומר כוס עושה חבירו דחוי דקטני חטאת שקבל דמה בארבע כוסות ותן ארבע מנתות מאחד מהם הוא לבדו נשפר ליסוד חיו נשפכן לאמה ורבי אלעזר ב"ר שמעון אמר דהם כולן נשפכן ליסוד דקטני כוס אחד עושה את חבירו שיריים רבי נחמיה הוא. דפליגי עליה דאמר האב קבל דמה בבשר אחד נתן כנפס חזרו נתן

בחזין חיוב דשיריים ניהו ושירי הדם שהקריבו בחזין חיוב והיבא דקבלו בשני כוסות אמר פטור אלמא כוס שני לא שיריים חשיב ליה אהי דחוי היה לשפך לאמה הלכך לא מחייב עליה דחוי מאי למה חבירי דומה. למאי הלכתא דמינה וזמאי גמר מינה. אמר רבי היא דאמי. במסכת תמורה (דף כב) אבדה רביעית דהפרשה מזה חטאת שכיפור בעליה דקיימין לו (שם דף כא) דאולא למיניה אפילו לא היתה ארשונה אבדה בשעה שמתכפר בשניה אלא בשעת הפרשה ומשפירשו ו הנתנית נמנעת קמאי בת גה אם נתכפר באחת מן שני מטה והכי קאמר תנא דמתני' טעמא דאבדה כלומר זו שהפרשה על ידי איבוד חבירתה הוא רכי שוחט אתה מן בחזין אורח שקריבה חבירתה פטור דדמיא לכוס דחוי משום דכרבי סביקא ליה דאמר למיניה אולא אלא דהמפרש שתי חטאות לאחריית ומשפירשו ו אתחית אבדא האחת יחכפר בחבירתה דאפי רבי מודה בו דמתכפר באחת מן השניה תרעה דמינה לעילת קיץ המובה וכן לרנבן באבדה בשעת הפרשה דאית להו תרעה בתוואי לא אמרינן אהא שוחט בחזין לשניה דנפטור ואף על גב דלכתחילה לא קריבה היא גופה נעלה אלא דמיון חיוב עליה בחזין דאי אקריבה ליה נעלה עולה בפניו מתקבלת אלא כרבי הונא (א"ר) אשם שניתק לחייה. כגון תמורת אשם ואשם שמתו בעליו או נתכפר באור וקיימא לו (שם דף יח) כל שבחטאת מזה באשם ורעה ונמלך ב"ד ואמר לו ריעה ורשעו סתם כשר לעולה ודוקא ניתק אבל לא ניתק לא כדאמר בפ"ק (לעיל ד' ה) הוא בחייתו יחא"י כי דמי' מתני' לרוב הונא לחיוב אחטאת שניה בחזין מתני' טעמא דאז הוא חזיא ונא עליה לעלה כלל דהא נקבה היא מיסתיניא. מרובם כשעיר נשיא. שפירש שנים לאחריית דהתם זכר ואי

גמרא בשלמא בחזין וחזר ונתן בפנים, שכולו ראוי להיות בפנים. אבל בפנים והענין [אלא בפנים וחזר ונתן] בחזין, שיריים ניהו. אמרי, הא מני, רבי נחמיה היא, דאמי שירי הדם שהקריבן בחזין, חיבי. אי רבי נחמיה, אימא ספא, קבל דמה בשני כוסות, נתן שניהם בפנים, פטור. שניהם בחזין, חיבי. אחד בפנים ואחד בחזין, פטור. והאמר רבי נחמיה, שירי הדם שהקריבן בחזין, חיבי. ספא, אסתן לאתן קמאי דרבי אלעזר ברי שמועון דאמר, כוס עושה לחוי לחבירו. [אמרי, מאן תנא דפליגי עליה דרבי אלעזר ברי שמועון, ואמר, כוס עושה חבירו דחוי, רבי נחמיה היא:] למה הדבר דומה, למפריש המאטו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ואחר כך נמצאת הראשונה: למה הדבר דומה? למה לי. הא מני, רבי היא. דאמר, אבדה בשעת הפרשה מזה. והכי קאמר, מעמיא מיניה, מה קעיקרא עולה היא. וכדרב הונא אמר רב, דאמר רב הונא אמר רב, אשם שניתק לחייה, ואשמו סתם, כשר לעולה. מי דמי, התם אשם זכר, ועולה זכר. אבל המאט, נקבה היא. אמר רבי היא מיסתיניא, בשעיר נשיא:

הדרן עלך השוחט והמעלה

פ"ר המאט ששפרה חזין מנחה, וכן שעיר המושלח שהקריב בחזין, פטור. שצאמר ואל פתח אהל מועד לא הביאו, כל שאין ראוי לזבא אל פתח אהל מועד, אין חייבין עליו. הויובע והנפגע והמוקצה והנעבר והמחוי (והאתנן) והפלאים והקריפה ויוצא דופן שהקריבן בחזין, פטור. שצאמר לפני משכן ה', כל שאין ראוי לזבא לפני משכן ה', אין חייבין עליו. בעלי מומין, פין בעלי מומין בחזין, אין בעלי

אלא בפנים חזרו ותן בחזין שיריים ניהו. א"ר דאית לאוקומא בג' מנתות שבחטאת דאמרינן בפ' בש (לעיל דף לה) דלענין חזין חזיו בתחילתן לא משמע ליה אלא בשיריים דומיא דסיפא דשני כוסות אחד בפנים ואחד בחזין שיה ליה עושה חבירו דחוי אייבין נתן כוללם: כשם שדמה פטור את בשרה מן המעילה ויריקת דם מוציא פטר קדשי קדשים מן המעילה כך בשר פטור לא בשר חבירתה מן המעילה ופי' בקונטרס משום חטאת שכפי'ר בעליה דקדיל חטאת המוחל לא יבדק ולא מעליף וקשה לפרשטו דבסוף פרק קמא דמעילה (דף ט) נתן אמר רבי עקיבא דחיי מפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה דחיי שנידים עומדים לא בשר שדמה פטור את בשרה כן פטור לא בשר חבירתה ואמרינן בגמרא אמר רבי אלעזר לא אמר רבי עקיבא אלא ששחט שניהם בבת אחת רעה מזה ורעה חזר מזה וזרק אבל בזה אחר זה לא ואי חשיב כחטאת המוחל פולח בזה אחר זה ומי אלא דחיי כיון שנשחטה קודם ויריקת דמה של חבירתה שראוי להחזיר לא היא חטאת המטה דחייט טעמא דחילוק בין בת אחת לזה אחר זה דבבת אחת חשיב תרידות כחד גופא ולכך פטור את בשר חבירתה וכן מובחט הסוגיא. הל' מני רבי היא דאמר אבדה בשעת הפרשה מזה. למאי דאמר בפ"ק ולד תעיל (מפורש דף כב) דחבל מודים במתכפר בשאינה אבדה דאבדה מזה מיידי תבא בכל ענין והשניה מזה לרבי ואיכא למאן דאמר דהם דבאב חזיקי פליגי והכיב דמשך מודעתו ארת נתן והכיב השניה מזה לכלול' עלמא דנתבין לדחותה ודיכא דנמלך מודה רבי דנתכפר באבדה וראשונה אבדה ורעה בחזין מיידי שחטש שאנא אבדה בפנים ואבדה בחזין וקשה קצת מאי רבי היא רנבן נמי לא פליגי בתוכי. והכי קאמר טעמא דאבדה אבל פריש שתי חטאות לאחרייתו כי. משמע היבא דקטני אבדה רבי אבדה דוקא ותימה דבסוף פ"ק דמעילה (דף ט) תניא אמר רבי שמעון כשהלכתי לכפר (בטא) ואפניו כי עד אמר לי בני אהא אמרין כן ונני מפריש חטאת ואבדה והפריש אחרת תחתיה כי ולר' ש על כרחין לא מתקל דרועה לר' שמעון לית ליה כלל כדאיחא פריק מי שדיה טמא (פסחים דף צו) ובתמורה פרק ולד חטאת (תמורה דף ט) ויל דבמעילה אמי ויל לחדודי זה אלא לאשמעתין דוריקה מועלת ליחא חד מנייעו דקטן אבל מתני' דהבא לחדודש תניה דאין זה נמשך כיב ולא נקטה אלא לאשמעתין דרבי אמי דהא מנייעו מעיקרא עליה היא ואפילו למד רבי עקידה חסרון עקידי לא שמה חסרון בואי דעומד ליעקר ולא דמי לזא דאמרינן בפ' בתרא (לקמן דף קיד) אי רבי לשמו לחייב הואיל ראי אלא לשמו ומסור עקידי דהתם אינו עומד ליעקר.

בשעיר נשיא. וא"ת לר"ש שחזר ונתן אמאי מזה הא אמרי' בפרק קמא דהוריות (דף ו) ובפרק שני דתמורה (דף טו) דחמש חטאות בחד גופא נערי ליה לזא ומשכחת ולד חטאת בחטאת רבוי ויל דמתני' דלא כר"ש הוא דאמרינן בפ' ב"ק חטאת (דף ט) שם דף כב) גבי שעירי יום הכיפורים השני ירעה לרבי שמעון דייקא הא בידוד מזה לזא בוכר כיוצא באלו אלא בנקבה.

חזן

הדרן עלך השוחט והמעלה

פ"ר חטאת ששוחט חזין נתן. ברוב פריים רטינין שרופה וכן במסכת פרה פרק ד' (ב"ב) חן שרפה חזין לנתח פסולה והוא דחין בשחיטה דאין חיוב חזין לא בשחיטה ולא בהלעה כדמוכח בגמרא ועיקר' גת ניתקן לשריפה שדוא כעין גומא כדפריש בערוך ושו"רפין אותה שם ואוספין ארת:

רכ"ז זבחימו. פרק ארבעה עשר – פרת חטאת דף קיב עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"

הדולכים בכל הארץ לכבשה ולא היתה היתרון סיבות המשכן בטלה קדשת מתנה ישראל
 מעשר שני לא דחור כאן לפי שלא נתנו משמורת עד לאחר ירושה ושיבתו באו לטילה.
 לאחר חילוקו מיד בקעדה בשילה נאסרו הבמות. בדקתני ודאי היתה מנוחה וכתוב כי לא
 באתם עד עתה וגו' כלומר בשבתור את הירדן לא תקריבו בבמות לכל אשר אנתנו
 עשיתם עד היום שנתו מקריבין במשכן חטאת

ואשמנת אלא איש כל הישר בעיניו תעשו ודיעתי
 נדרים תרבות שאנן עליכם חובה אלא לפי מה
 שישר בעיניכם כי בעד שהבשחן ותחלוק לא
 באתם עד עתה אל המנוחה ועברתם את הירדן
 וישבתם בארץ היינו לאחד ירושה ושיבה היתה
 דמוקם וגו' השמר לך וגו' היינו איסור הבמות:
 תקרה. (של) כל נוסדו המנוחה ומלעלי.
 במרא ליקף ולא בגל חרואה. וירקוט למלעלי.
 משם את שילה ובמרא ליקף לה: באו לנוב
 ונקעו. כשרבחה שילה תלנח הארץ בימי עלי
 באו לנוב ונקעו כמז שנאמר אין לחם חיל [וגו']
 כי אם לחם קדש אשר מלפני ה' (שמואל א כ)
 אלמנו שולחן ומזבח תהם וזה רחבה נוב בימי
 שאול באו לנקעו כדכתיב במלכים (א י) כי שם
 הבמה גדולה וחותי הבמות. יקף במרא:
 קדשים ליום כל עמי ישראל. דוד בכל מקום
 שרואו שם ערשה במה ומקריבו: ומעשר שני. פרוך
 במרא נסקה לתתם: ואלו היתה נחלת. הדיא
 רכתיב בקרא דמשבאו אל המנוחה ואל הגולה
 יאסרו הבמות: לפנים מן החומה. של ירושלים
 שדיא במקום מנחה ישראל שבמדבר כדכתיב
 ואלתה של לפני ה' (דברים יב) בעשה. והדיאם
 לה וגו' ויקרא יז). ולא תעשה. כדלפי משם
 תעלה לשחיטה ואוהרה הדלעלה השמר לך מן
 העלה ולסיפח וגו' (דברים יז). וחיובין [שלא]
 ברת. כדכתיב (ויקרא יז) ואל פתח אהל מועד לא
 (לעיל ק) עד כאן הוא מדבר בקדשים שהקריש
 בו וקתני סיפא ויקח ידו וחיובין עליהם ברת
 תלמוד לומר זאת לה ואין אחרת להם: הקדשין
 בשעת איסור הבמות. מהדיא שעתא קרינתו בדו
 והדיאם לה ויכון תשומתן עד שלא יבי לקישט
 ותבטל העשה עד ידו אבל לא וברת ליבא
 דאוהרה ועונש בשעת הקריבה כתיבי דחרי הותרה
 הבמות: ואילו קדשים קריבין כמשכן. קדשים
 שדוקדשו למשכן בזמן שהיה המשכן בגלגל
 והותר במה אלו קדשים צריכין להקריבין במשכן
 ולא יקריבו בהם אותם שדוקדשו לשם משכן
 מפרש ואילו קריבנות ציבור. תלמי למקדש:
 קריבנות יחיד. סתמן בבמות קריבנות יחיד
 שדוקדשו למשכן. שפוש בשעת הקדשין על
 מנת להקריבין למשכן: פשוט. מהאזרה ומעונש
 שדוקדשו הבמות ומנוי איסור שלשתי משום
 כאשר נדרת תשמור ועשית (דברים כג) ומה בין
 במת יחיד כו'. כלולה ליקף במרא אל דהיני
 בבמת יחיד: במת ציבור. גלגל נוב ובלען
 ומתן

שהה ר"ש אומר כו'. במרא משרת לא תעשה ידרדה: תורין שלא תעו וזמן; כדחתן בחולין
 (ד בב) ששהיבוי בשירין ומקמי הכי פסולין תורין משמע גדולים ולא קטנים בני יונה
 קטנים משמע ולא גדולים ופסולין מחולתו היצוב ואילך. בלא תעשה. האיל הראוין
 לארז ומי שו בו לא תעשה לשחטן בחוץ מחוסר זמן. שאמרו מפורין בין שהוא מחוסר זמן
 בזמן בין שהוא מחוסר זמן בעבליים שלא הניע

זמן בעלים להקריב קריבנותיהם: והמצרע ל
 גרסי' מנתיני' שתיקריב. מתן יספי ויחילת. ל
 מתן מלאת: ואשפם. במרא פרוך מאי אשם
 איבא בהו: פשוט. שאין מתקבלים במנס אל
 לחובה ולא לנרבה: עולותיהו. דוב ובה דעוף
 הידילת בהמה: חיובין. שהיר מתקבלות בפנים
 נרבה לשמן: ושמיתיהו. בזמן פרוך מאי שלמים
 איבא בהו: פשוט. קדשי ירושה. כבשי צרעת:
 העומה. לארז קמיצה חיובין. שנין על המנוחה
 כדכתיב (ויקרא ו) וירקת וגו': והותרת. מנחת
 מאפה כדכתיב (שם) פתוח אותה פתים: והתבשיל
 מנחה בחוץ והיא טעונה הגשה בפנים בקרן
 מערבית דרומית כמשפחה המביא את היתר
 מדישן את המנחה בבהק פשוט. טעמא ליקף
 בברייתא בזמן: אין בין שום ירות. חיוב מיתה
 כל הקטנות כדבר שדרכן לאכול כל
 הקטנה ניתנו וכל הך עבודה הואל ושי
 עבודה וכן הך חייב עלה מיתה
 כדארמין בפרק בראשונה (וימא דף כד). עבודה
 מתנה ולא עבודה סילוק עבודה ממה ולא
 עבודה שיש אחריה עבודה. ולא משום מופאה. ל
 כות שש שמיש דאודרת וזת פרוש
 כטומאה מחד קרא נפק ממועדו ולא יחללו בכל
 הודבוס תנא (לעיל ז). מאי מדחיב ירות
 מוחיב אשמושו טומאה ולא משום מחוסר
 בגדים. ואינו נמי כור בזמן שאין בגדיהן עליהם
 אין כדחתם עליהם והו לזו וריס בה נפיק לך
 בפרק שני (לעיל ז). ולא משום שלא אחיי ירוס
 ונליים. גמר חוקה חוקה ממוחסר בגדים היום
 לענין אחילי עבודה ולענין מיתה נמי אן גמרין
 כל מהותם ועבודה כבבמות. כדכתיב ושלחת את
 נערי בני ישראל וגו' (שמות כד) נאסרו הבמות
 כדכתיב ושמרת חוקי עבודת בני בניעם. כדכתיב
 קרב אל המזבח לפנים מן הקלעים. כדכתיב
 בחטאת ואשם מנחה (ויקרא ו) בחצר אהל
 מועד. קדשים קלים בכל מנחה ישראל. שבות
 שהן שרוין בגדליהם הוא לפנים באיהו מקומן
 (הירדן הנה) כמקרא: באו לגלגל. כשעברת את
 הירדן קריבנות אהל מועד שם שבע ענים כשעברו
 ושבע שחוקי: חותרי הבמות. כדלפינן לקבץ
 מאש כל הישר בעיניו: קדשי קרישה. הבאבלין
 לא קריבנות יחיד כל שאין יודע ינדב ארץ קרב
 בבמה קטנה ואין מנחה בבמה הלכך עלה הוא
 הדואי ואין נאבלת וטאת ואשם בבמת ציבור
 הוא דקריבן ובאבלין לפנים מן הקלעים: קדשים
 קלים בכל מקום. דכיון שבטלו הדגלים וכן היו

אלו בעשה ולא תעשה. וחיובין עליו
 ולא תעשה. ואין חיובין עליהן ברת. הקדשין בשעת איסור הבמות. והקריבין בשעת איסור הבמות. הרי אלו בעשה. ואין ברת לא
 תעשה. ואילו קדשים קריבין במשכן. קדשים שהוקדשו למשכן. קריבנות ציבור. קריבין במשכן. וקריבנות יחיד. היתר
 שהוקדשו למשכן. יקריבו במשכן. ואם הקריבין בבמה. פשוט. ומה בין במת יחיד לבמת ציבור. סמיכה. ושיחטין ציפון.
 ומתן

זבחים. פרק ארבעה עשר – פרת חטאת דף קיג עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רכז תוספות

חזין מנאקס הברוק לה. קסבר דבעי בריקה משום דירד מבול לא"י תימה וכו מדראוריתא בעי בריקה ויל דאיצטריך קרא (שלא) לשפרה במקום מוטמא דאסור מדראוריתא דבעי שחיטה ושריפה במקום טהור כשריפת פרים דאינקטו אחרדי כדנמשע לעיל בסוף טבול וים (ף קה) ואם תאמר אנאי לא תגזירי

ומתן טובב מתן סביב. ותהא נריאת המונה לשתי רוחות המזרח הדיית ב' מתנתן שתי ארבעה תנופה ותנשה. דמנחתו אין מנחה בבמה. מפרש בגמ' אנא ליה וכיון כדונה דאפי' זו בבמת יחיד כשר. כגוי שרת. בגדי כדונה ריה נחות. כדאמרין בפרק תיל שמואי (לעיל דף מה) לשם ששה רברים חובב נובל לשם ריה דיא לפוקי אברים שיעלאן ודחלן שואק ברם

ומתן סביב, ותנופה והגשה. רבי יהודה אומר, אין מנחה בכמה, וכיהו וכגודי שרת וכלי שרת וריח נוחו, ומחיה לרמים, וריחוין ידים ורגלים. אכל הין, הנותר והמאוא, שיון בזה וזה: גמרא מאי חזין מנחה. אמר ריש לקיש, חזין ממקום הברוק לה. אמר לו רבי יוחנן, והלא כל ארץ ישראל ברובה היא. אמר רבי יוחנן, כגון שהשטה לפנין בהן, חזית וישלשים. ולוקמה כגון שהשטה חזין לחובה, שלא כנגד הפתח. דאמר רב אדא בר אבהו, שהטה שלא כנגד הפתח, פסולה, שנאמר 'ושטה' יהודה. מה הנאמה כנגד הפתח, אף שחיתתה כנגד הפתח. וכי תימא, דלא מקישי. והא אמר (שחטה שלא כנגד הפתח, רבי יוחנן אמר פסולה, ושטה והוה), ריש לקיש אמר כשרה, 'אל מהוין למחנה ושטה' (ואיתמר גמי), שרפה שלא כנגד הפתח, רבי יוחנן אמר, פסולה, ורבי אושעיא אמר, פשרה. רבי יוחנן אמר פסולה, ושפה' יהודה, ורבי אושעיא אמר, כשרה, 'על פרשה ישראל, מקום שפזרשת למתה, שם תהא שריפתה. אמרי, לא מביעיא אמרי, לא מביעיא חזין לחובה, דרחוקי רחקה. אלא אפילו לפנין מן החומה, דקרוכי קריה, ויאמי תחפשי. קא משמע לן, אמר רב, אמר לו רבי יוחנן, והלא כל ארץ ישראל ברובה היא. כמאי קמופלי. מר סבר, יד מבול לארץ ישראל. אמר רב נחמן בר יצחק, ושניהם מקרא אחד דרשן, לפן אדם אמר לה את ארץ לא מבוחרת היא, לא גשמה ביום ועם. רבי יוחנן סבר, אמוניה מתמה קרא. ארץ ישראל, מי לא מבוחרת אתה. כלום ירדו עלך גשמים ביום ועם. וריש לקיש סבר, פפשיטיה ביום ועם. אמר רב, אמר רב, מי לא ירדו עלך גשמים ביום ועם. אמר רבי יוחנן, ויתחיהו חילול היו בירושלם בניוה על הפסח, ויתחיהו חילול

משום ריה נחות. ומחיה לרמים. ותי שקרא להבדיל בין זרימים העליונים לרמים התחתונים. חוסן. שנפלגין מבחשבת חוץ למנו הייבין על קריש משום נותר ומנא שוח בשחיתם גמי' ממקום הברוק לה. לשחטה שם שאן תחתיה קבר הבקת היא. לקושט מפרש פלוגיתיהה לפנין מן החומה. פ' יושלם דכתיב זה (במדבר טו) וחזקיא אותה וגו' שלא כנגד הפתח. של ידכלה אותה. מפרש בה אל טבח וגו' ושפה יהוה. בטר היה סמך ושפה מקום שפזרשת למתה. מקום שנפשה יוצאה כנגד פרוכסה וליציאת נפשה שלא קבע לה החובב מקום. לא מביעיא חזין לחובה. שלא כנגד הפתח. רחוקי רחקה. כמנגד הקדושה יו' סבי ויל מבול לא"י. וששטה בה עצמות המזונה. ויתחיהו חיל, שאם ש קבר מפסק החלל ושוב אין טומאה בוקעת מעלתו. לא החלל אלא טומאה רוצעה בוקעת עלת ער לדקיע. ומגדלות שם בנייה. לפרה דמשום דנמנאק את הבקן השורף את הפרח מפני הצודקים עשו בה שאר מעלות הרבה שאן אחי הכותנים נוגעין בו כל שבעת ימי פרשתו יהוה אלו תינקות נוגעין בו ומזן עליו ועל גבול דלות. ולסיק בין התינקות לקרקע שלא יאירע על קבר החתום כלבחה מלאותה מים חיים לקדוש מן השילוח אלמא לאו כולה ברובה היא. וכסות של אבי, שכל מעשה פרה בכלי גללים בכלי אבנים שאין מבקלים טומאה כדאמר טעמא בשמעתין קמיתא דסדר יומא (ף כ.ג) מעלה עשו כפרה. משום שקרא דאקילו בה משום צדוקן שהיו אמרים. מביעי שמש היתה נשמה טבול וממנאק את הבקן ומטבילין חוץ ושפרה יהוה וכו' ישעיה במעלות אחרות ללא לזלוה בה ומיחד עם שחטה במקום שאין ברוך לה לא מיפסלא בחכי וכל א"י ברובה היא מתי מבול שנמצאים בשאר מקומות וכאן אינו נמצאן איה היינו נכבדנא. שהיא בה והופנו כולם ואן אחד מצוי בה על כרחיה ברובה היא

מפני קבר התהום, ומביאין גשים מעופרות, ויולדות ומגדלות שם בנייה לפרה. ומביאין שורים, ועל גביהן קלחות, ותינקות וישבין עליהן, וכסות של אבן בגד, ומלאו וישבו לקיש, פעם אחד מצא עצמות בלשפת היר העצים, ובקשו לגזור טומאה על ירושלים. עמד רבי יהושע על רגלו ואמר, לא בושא וכליפה היא לנו, שנגזרו טומאה על עיר אבותינו. איה מתי מבול, איה מתי נבוכדנצר. מוקאמר הכי, לאו למימרא דלא הוה. ולמעמוד, הרגו נבוכדנצר, הכי נמי דלא הוה אלא, הוה ופנינהו. הקא נמי, הוה ופנינהו. ואי אפנו

מפני קבר התהום, ומביאין גשים מעופרות, ויולדות ומגדלות שם בנייה לפרה. ומביאין שורים, ועל גביהן קלחות, ותינקות וישבין עליהן, וכסות של אבן בגד, ומלאו וישבו לקיש, פעם אחד מצא עצמות בלשפת היר העצים, ובקשו לגזור טומאה על ירושלים. עמד רבי יהושע על רגלו ואמר, לא בושא וכליפה היא לנו, שנגזרו טומאה על עיר אבותינו. איה מתי מבול, איה מתי נבוכדנצר. מוקאמר הכי, לאו למימרא דלא הוה. ולמעמוד, הרגו נבוכדנצר, הכי נמי דלא הוה אלא, הוה ופנינהו. הקא נמי, הוה ופנינהו. ואי אפנו

נמי ידע דנעלה עשו שלא דאי לא ידע מבול לא"י אין ראוי לעשות מעלה זו ומיחו קצת קשה דהא מרה רבי יוחנן דמותו בחבלא כדללקן: **מזבאמר** איה מתי מבול ככלל דלא דחי. תימה דלרבי יוחנן גופיה קשי ליה הכא דמותו בחבלא:

נמי ידע דנעלה עשו שלא דאי לא ידע מבול לא"י אין ראוי לעשות מעלה זו ומיחו קצת קשה דהא מרה רבי יוחנן דמותו בחבלא כדללקן: **מזבאמר** איה מתי מבול ככלל דלא דחי. תימה דלרבי יוחנן גופיה קשי ליה הכא דמותו בחבלא:

מפני קבר התהום, ומביאין גשים מעופרות, ויולדות ומגדלות שם בנייה לפרה. ומביאין שורים, ועל גביהן קלחות, ותינקות וישבין עליהן, וכסות של אבן בגד, ומלאו וישבו לקיש, פעם אחד מצא עצמות בלשפת היר העצים, ובקשו לגזור טומאה על ירושלים. עמד רבי יהושע על רגלו ואמר, לא בושא וכליפה היא לנו, שנגזרו טומאה על עיר אבותינו. איה מתי מבול, איה מתי נבוכדנצר. מוקאמר הכי, לאו למימרא דלא הוה. ולמעמוד, הרגו נבוכדנצר, הכי נמי דלא הוה אלא, הוה ופנינהו. הקא נמי, הוה ופנינהו. ואי אפנו

מפני קבר התהום, ומביאין גשים מעופרות, ויולדות ומגדלות שם בנייה לפרה. ומביאין שורים, ועל גביהן קלחות, ותינקות וישבין עליהן, וכסות של אבן בגד, ומלאו וישבו לקיש, פעם אחד מצא עצמות בלשפת היר העצים, ובקשו לגזור טומאה על ירושלים. עמד רבי יהושע על רגלו ואמר, לא בושא וכליפה היא לנו, שנגזרו טומאה על עיר אבותינו. איה מתי מבול, איה מתי נבוכדנצר. מוקאמר הכי, לאו למימרא דלא הוה. ולמעמוד, הרגו נבוכדנצר, הכי נמי דלא הוה אלא, הוה ופנינהו. הקא נמי, הוה ופנינהו. ואי אפנו

חיינו

חיינו

רכב זבחים. פרק ארבעה עשר – פרת חטאת דף קיג עמוד ב – מותר מהדורת "אבן ישראל – (שטיינליץ)"

תוספת

1 נתי דאיפני מירושלים. כולה ריל קאמור לה. מחלבה מתי. וקבריה באים אחרים בבתי
2 קברות ואין לחוש לכל הארץ אלא לשאר ארצות שהיה שם מבול ושעסקו בטיש: חובה
3 דמעיקרא. קודם מבול: מכל אשר בחריבה. לאפקו דגים שבים: היינו דקם רימא ההם.
4 ודאם זכר ונקבה שהיו גדול ואינו יכול ליכנס לחריבה עמדו שם: גויותי הכניסו לחריבה:
5 וזוילא. הוא דראם דימא שהיה דף שפת הים

6 כר יומא. כיום שגלה: משכא דיצואי. משך
7 צנורא: זו מביקרא הישיבה. בר מביך גיל ראשה:
8 רמא כמא וסבר לירדא. הגיל של בירך וסבר
9 הידוך וסחם הילוך מימיו כבא כמו (עליון דף
10 כט) כיבר דרעווא דניסך: חוספו. שויבל
11 להנשים: לא ירד מבול לאי. ולמה ליה לשנוי
12 הכי. דימא דהתם קם גיל ד' וד' ג' מאי
13 תיבה. ולא התיבה נחלת על פי המים נקובה
14 לכוון נמצא הוטמו נשמתן מן התיבה ומת:
15 ופסני קרניו קשרו לחיבה: ברותחין ניונו.
16 ונמצא נמלו ברותחין: ויעשיף תיבה ויבי
17 מיא. והלא ופוחה היא מביא ומכוחי כדרכיב
18 וכפרת אותה נון (בראשית ו') ויכחן ברותחין ון
19 הארץ מהלכת שאן ופתח נפשו: עני גיל הבשן.
20 כדכתיב ביה ורוב הפלטי אר' וחתן (מדה פ' טא)
21 זה עני שפלט מאנשי דור המבול: נם נקשה
22 והענינו ימים. שביעדי התיבה שני עמד עני
23 והוא ונם הופת לא נפטר ודראם לא הוירך
24 לחיבה ומפני גובהן לא טבעה הא לא פש. מן
25 הזמנים שם כלום דארידי דגובה היא השפילים
26 המים לבבל שהיא מצולה: למה נקרא שמה
27 מצולה. כדכתיב (שעתינו מד) האמרו הצלה חריבה:
28 אי אפשר ולא אידבוקי. בטיש: שמנערת עשיריה.
29 מפני שאינו מרחמים על הבירות כדירמגן
30 מנסכת בצרה דף (כ) עשירי בלל יודי נדון
31 דף: כבאילו אוכל שקצים ורמשים. של מבול: או
32 קרבן שומט אפי כו'. קרבן כדכתיב בשחתי חוץ
33 (ויקרא יז) להקריב קרבן וגו' דרש ליה בת' כ'
34 הקרבן חייב ואינו חייב על השוחט חולק בפנים
35 או קרבן לאו להבי אתא אלא לחייב על קדש
36 ברק הבית ששחטן ברוץ שאן דן נקראו קרבן
37 כענין שנאמר (מבדבר לא) ונקרב את קרבן ה'
38 איש אשר שר כלי חבה אצרהה וימדי וקאו זה
39 אלא לברק הבית: שאן איאין לפיה חלה מועד.
40 אני שמעתי בסדר יומא לפי שסתמן בעלי מומין
41 וקדיל המופים המימים למבר הבית עבר
42 בעשה במס' תמורה (דף ה) אבל לענין הסוגיא
43 דלא למד כאן דאפילו תמיס נמי קרי אינו ראוי
44 דלא הותרה לבא אל אהל מועד דלא פרת
45 חטאת המימה היא וקדיל לה אינו ראוי אציא
46 את אלו שאן עתדיו לאהל מועד. ולא ארציא
47 שניע המשתלח דראי הוא שחזא תמיס דבענין
48 שהיא ראוי לטעם לא ידענו על תרמינו זה
49 שמעתי ולפי סוגיא של שמעתי זו משמע דקרי
50 ליה ראוי ותני ליכנס משום הגרלה ויהיה: חל
51 לה. להקריב קרבן לה ממחול לה לחיאת
52 שעני המשתלח שאנו מותר לטעם קודם
53 הגרלה. חי ראוי ותני ליכנס משום הגרלה ויא
54 לאו דרעסנין מלה היא לחיוב: אייר הגרלה. או
55 דראו לבא הוא ומעטני מאל פתח אלא אציא
56 ויודי. דבעי ליכנס לתדחותה: עליה תיפוק י'
57 משל פתח אהל מועד. דדא לאו ראין ון כבא
58 לעודה.

1 היינו דקם רימא ההם. וזוילא רכל בהבלא מחמת שהיה גדול וגבור לא חזיק
2 לו הבל: **אורוליא** דרימא. גר רת פי עפר של ראם דעופר האילים מותרמי
3 אורוליא דאיליא (שיר ה) ורימא הוא ראם ולא כרבי שמאל דגרוס בחמוכו את הספעה
4 (כ"ב דף ע"ג) אורוליא יומא ומפשי דג שלים ונאבן ריהיטי לא דק חדא אמר הכא לא נגורה
5 נגורה על דניש שבים ואותם נופליש שאנו קורין
6 ראם ליהא וחלבם אסור דראם ודאי מן חיה הוא
7 וחלבו מותר כדכתיב אקו ידעונו ומותרנין ועלא
8 ורימא ובפליש שבמקומה קטני דאין לומר
9 שהיו מין ראם ויש במינו גדול ד"ג מאי קשיא
10 ליה חיבה קם הא לא קשיא ליה אריה דבי יללא
11 בפרק אלו טריפות וחילין דף (נ) חיבא קם שהיו
12 אריות אחרים קטנים שויבל להכניס ועוד הוא קא
13 חזיקו אריות פופליש נם מלאכה נגור ומתוכין
14 בקוץ וחורשין וכן וראם לאו בר מלאכה הוא
15 כדכתיב הקשקש אתם בתלם עבות אס ישרד
16 מעמקס אחרין (אובס ל"ב) **צנור** קדשי קרבן
17 הבית. בלשון אחר פי בקונטרס דנמעט אפי'
18 תמימים דהא פרת חטאת המימה וממעט משום
19 דאניה ראיה לפתח אהל מועד ונראה דאין ו'
20 ראיה ופרת חטאת לא קיימא למנחה ולא תמיסין
21 תמיסים לבדק הבית דהא אמר בסוף תמורה (דף
22 ג') דכל אהל מנחה אינו יוצא מיד מנחה
23 לעולם ומנחה לטריחי כלות ושלמים ואי מאי
24 שניא קדשי בדיק הבית תמימים מעשידי וידיכ
25 דאמר בפ' שני שעירי (ומזנן דף כס) ודחייב על
26 שנתים בחוץ הוואל ורואים לשעיר הנעשה בחוץ
27 וכי תרן דאין קדש מידו מנחה ויול בול דעייני
28 לאו קדשי מנחה נידול לא חשיבי ראין לפתח
29 אהל מועד: **כבא** קודם הגרלה ב' בפ' שני
30 שעירי (ומזנן דף כס) אמרי דחייב על שנודה
31 ודינו למסקת דשמעתין דמשני כאן קודם ויודי

2 ובי **כאן** קודם הגרלה חייב דראי לשעיר הנעשה
3 בחוץ: **כאן** קודם ויודי כאן לאארו ויודי. ומפטר
4 קרא קודם ויודי כפי לאארו ויודי וכי אצטרך
5 פתח אהל מועד משום פרה ומשום קדשי בדיק
6 הבית מועד היא גופה תימה אמאי לא מנעטני
7 מלה ובפי' דתמורה (דף יג) גרס בכל הספרים
8 ולא ארציא פרת חטאת שעירי המשתלח שם
9 ראין לפתח אהל מועד ליה חל שמיהחיים לה
10 יצאו אלו שאין מיוחדין לה ומיחו קדשי בדיק
11 הבית שפיר מקורו מיוחדין לה כדכיל שמים
12 וע"כ נמי לא פרת חטאת בכרייה: ולא חישק
13 מותני ועוד אצטרך אל פתח אהל מועד למעטני
14 גגו כדארמייטין לעיל ב'פ' השוחט והגבלה (דף קא).
15 אנתן

33 בצדידי התיבה. וירבי שמעון [בן לקיש], נתי נמי דירד מבול לארץ ישראל. והא לא פש. דאמר
34 ריש לקיש, למה נקרא שמה מצולה, שכל מתי מבול נצתלהו שם. ורבי יוחנן אמר, למה נקרא
35 שמה 'שנער', שכל מתי מבול ננערו שם. או אפשר דלא אידבוקי. אמר רבי אבהו, למה נקרא
36 שמה שנער, שמנערת עשיריה. והא חזונו יהוה. תלתא דרי, לא משכי. אמר רבי אמי, כל
37 האוכל מעפרה של כבב, כאילו אוכל בשר אבותיו. תנא נמו הכי, כל האוכל מעפרה של
38 כבב, כאילו אוכל בשר אבותיו. ויש אומרים, כאילו אוכל שקצים ורמשים: שעיר המשתלח:
39 ורמינהו, או קרבן, שומע אני אפילו קדשי בדיק הבית, שנקראו קרבן, שצאמר ונקרב את
40 קרבן ה'. תלמוד לומר ואל פתח אהל מועד לא הביאו', מי שראוי לבא באהל מועד. וצאו
41 קדשי בדיק הבית, שאינן ראויין. אציא את אלו שאינן ראויין, ולא אציא את שעיר המשתלח
42 שהוא ראוי לבא אל פתח אהל מועד, תלמוד לומר 'לה', להוציא שעיר המשתלח שאינו
43 מיוחד לה'. לא קשיא. פאן קודם הגרלה, פאן לאחר הגרלה. אחר הגרלה נמו, היאך ויודי.
44 ויאמר רבי אמי, לא קשיא. פאן קודם הגרלה, פאן לאחר ויודי: הרובע והתנבע: והא

בשלמא
בשלמא

[דף ח' ע"א]

הַלְכָה ו' מַתְנִי' הַמּוֹשֶׁה דְּמִים טְמֵאִים בְּאִשָּׁה. הָאָדוּם, וְהַשְּׁחוֹר, וְכַקְרָן כַּרְפּוּם, כְּמִימֵי אֲדָמָה, וְכַמּוֹזַג. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אַף כְּמִימֵי תִלְתָן, וְכְמִימֵי בֶשֶׂר צְלִי. וּבֵית הַלֵּל מְטַהְרִין.

הַיּוֹרוֹק – עֲקֵבֵיָא בְּזוֹ מַהֲלָלָא מְטַהֵר, וְחַכְמִים מְטַמְּאִין. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: אִם אֵינּוּ מְטַמְּא מִשׁוּם כֶּתֶם, מְטַמְּא מִשׁוּם מִשְׁקָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: לֹא כֶּד וְלֹא כֶּד.

גְּמָרָא רַב וְרַבִּי יוֹחָנָן תְּרִיהוֹן אָמְרִין: אַרְבַּעָה דְּמִים הֵן, אָדוּם הוּא, שְׁחוֹר לֹקָה וְנִעְשָׂה שְׁחוֹר. שְׁמוּאֵל אָמַר: שְׁחוֹר בָּא מִבּוֹלָן.

מַנְיִן לְחַמְשָׁה דְּמִים טְמֵאִין מִן הַתּוֹרָה? אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: (ויקרא ט) וְהִיא גִלְתָּה אֶת מְקוֹר דְּמֵיהָ, וְטַהַרְתָּ מִמְּקוֹר דְּמֵיהָ, דָּם יִהְיֶה זָבַח בְּבִשְׂרָהּ. וְהָא אִשָּׁה כִּי יִזּוֹב זֹבַח דְּמָה מִינְהוֹן הִיא! אֲלָא שְׂבָא עֲלֶיהָ בִּימֵי זִיכָתָה וְעָשָׂה אוֹתָהּ זִיכָה.

וּמַנְיִן לְשֵׁשׁ דְּמִים טְמֵאִין וְיֵשׁ דְּמִים טְהוֹרִין? רַבִּי חֵמָא בַר יוֹסֵף בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: כְּתִיב (דברים יז): כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דְּבַר לְמִשְׁפָּט. בֵּין דָּם וְדָם אֵין כְּתִיב בְּאֵן, אֲלָא בֵּין דָּם לְדָם. מִיכָּן: שֵׁשׁ דְּמִים טְמֵאִין וְיֵשׁ דְּמִים טְהוֹרִין.

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אַף כְּמִימֵי תִלְתָן וְכְמִימֵי בֶשֶׂר צְלִי. הָרִי שְׂבַעְתָּ! דּוּמִין הֵן לְמִימֵי אֲדָמָה.

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַב, חֲבַרְיָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא טִימָא רַבִּי מֵאִיר אֲלָא שְׁנַנְע בּוֹ עֲקִיבָה. וְיִטְמָא כְּמִימֵי תִלְתָן וְכְמִימֵי בֶשֶׂר צְלִי שְׁנַנְעוּ בְּהֵן בֵּית שְׁמַאי! אוֹמְרִים הֵן: דּוּמִים לְמִימֵי אֲדָמָה, דָּם טְהוֹר – מְכַשִּׁיר, דָּם טְמֵא – אֵינּוּ מְכַשִּׁיר.

הַלְכָה ו' מַתְנִי' אִי זְהוּ הָאָדוּם? כַּדָּם הַמְּפָה. שְׁחוֹר? כְּתָרַת. דִּיהָ מִיכָן – טְהוֹר. כַּקְרָן כַּרְפּוּם? כַּכְּרוּר שֵׁשׁ בּוֹ. וְכְמִימֵי אֲדָמָה? מִכְּקַעַת בֵּית כָּרֶם, מִיִּצְחָף עֲלֵיו מוֹם. וְכַמּוֹזַג? שְׁנֵי חֲלָקֵי מִים וְאַחַד יַיִן, מִן הַיַּיִן הַשְּׂרוּזִי.

גְּמָרָא רַבִּי יַעֲקֹב בַר אֲחָא, רַבִּי עִזְרָא דְּקִיסְרִין בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינְיָה, רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסְיָא: כַּדָּם הַמְּפָה שְׂלֵקַת וְשָׁנַת.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַר כּוֹסִי קוּמֵי רַבִּי יוֹסִי:

[דף ח' ע"ב] וּמַתְנִיתָא אָמְרָה בְּן: אָדוּם כַּדָּם הַמְּפָה.

רַבִּי יִצְחָק בַר נַחֲמָן, וְרַבִּי אַבְדּוּמָא דְּמִן חִיפָא הוּוּן יְתַבִּין. אֲתָא חַד בַּר נָשׁ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחֲמָן לְרַבִּי אַבְדּוּמָא, קְרוּב הוּא זֶה לְבוֹא לְדָם נְדָה. מַה, וּפְלִיג? שְׂאִילוּ יִשְׁנָה, הוּוּה כַּדָּם הַנִּדְּיָה.

וְהַשְּׁחוֹר כְּתָרַת. בַּיִצָד הוּא עוֹשָׂה? רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: נוֹטֵל אֶת הַתְּרַת וְנוֹתֵן עַל גְּבִי עוֹר לְבָן. רַבִּי יוֹסִי כִּי רַבִּי בּוֹן אָמַר: עַל גְּבִי עוֹר צְבוּעַ.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבְּנָן: שְׁחוֹר כְּעוֹרֵב, שְׁחוֹר כְּעֵגֵב, שְׁחוֹר כְּזֹפֶת – טְהוֹר. חֲבַרְיָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁחוֹר כְּדִין – טְהוֹר. רַבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כְּפִלְיוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַבָּא מִמְּדִינַת הַיָּם – טְמֵא.

רבי זעירא בעיא קומי רבי אמי: כל הלין מיליאי לעבודתא? אמר ליה: אין.

רבי שמעון בן לקיש אמר: בולחון, דיהא מיבן – טהור, עמוק מיבן – טמא. רבי יוחנן אמר: בולחון, דיהא מיבן – טהור, עמוק מיבן – טהור, חוץ משחור.

מתניתא מסייעה לרבי יוחנן? דתנינן: והשחור כהרת – טמא. דיהא מיבן – טהור. הא עמוק מיבן – טמא. לא אמרין אלא שחור, הא בולחון, אפילו עמוקין מיבן – טהורין.

קרתיה דרב יהודה – כרבי שמעון בן לקיש, ורב יהודה – כרבי יוחנן.

תני בר קפרא: ומסייע לרבי שמעון בן לקיש ולא עבדין עובדא דכוותיה.

דרבי חנינה מוזג לבר קפרא, אמר ליה: בנה מזה? אמר ליה: טמא. אדהיתיה. אמר ליה: טהור! אמר ליה: יהא שלמא לנברא דטעה בפומיה ולא טעה בעייניו.

הוון בעיי מימר: מאן דמר טהור – במצחצח ובשאינו מצחצח, ומאן דאמר טמא – בשאינו מצחצח [במצחצח].

נישמעינה מן תדא: מעשה באשה אחת משל בית רבי שהיתה רואה דמים שחורין. אתא עובדא קומי רבי יעקב בר זבדי, וקומי רבי יצחק בר טבליי, וביקשו לטמותה. אמר לון רבי חלבו: בן אמר רב הנה בשם רב: שחור מקדיר – טהור. מצחצח – טמא. לא אמר אלא שחור, הא בולחון, אפילו מצחצחין – טהורין.

ובקרו כרבובם כבורר שבו. בלח ולא ביבש, בעליון ולא בתחתון. ברואה את הצל ולא ברואה את החמה.

רבי אבהו אייתי קומי רבי לעזר, באילין קווקותהון. אמר ליה: כבר דהוא מראוי.

רבי יעקב בר זבדי אייתי קומי רבי אבהו דם שעיר באדום, ודם דגים בשחור. אמר ליה: כבר דהוא מראוי.

ובמימי אדמה מבקעת בית כרם מיצף מים. רבי חנינה ורבי יוחנן תריהון אמרין: מיצף מים על גבי מטלית.

ובמזג. אבא בר חנה בשם רבי יוחנן: כוס מוזג נראה מבהוין. הוון בעיי מימר: כגון אילין כפייה מיכרייאה. אמר רבי אבדמא דציפרין קומי רבי מנא: כגון תדא פיליתא שאינו עושה צל לכתלית.

שמואל אמר: כל מי שאינו יודע לראות דמים טהורין – לא יראה דמים טמאין. רב אמר: עד שיהא כקי בהן ובשמותיהן.

מילתיה דרבי יוחנן אמרה בן. כל דמים טהורין אני יודע, וכל דמים טמאים אני יודע. אם טהור שבאדום הוא, הוא טמא שבמימי אדמה. מאן דלא ידע הא, לא ידע חמי.

וְעוֹד מִן הַדָּא, דְתַנִּי: וַיִּצְלָלוּ וְלֹא יַעֲכְרוּ. רַבִּי חֲנִינְיָה עֵכָר. אֲמַרְוּן קוּמִי רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי חֲנִינְיָה עֵכָר, וְאֵת לֹא עֵכָר. אֲמַר לֹז: רַבִּי חֲנִינְיָה שְׁתֵּי עוֹתִיק, רַבִּי יוֹחָנָן לֹא שְׁתֵּי עוֹתִיק. רַבִּי חֲנִינְיָה שְׁתֵּי עוֹתִיק דְעוֹתִיק.

אֲמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: מִן בְּגִין דְרַבִּי חֲנִינְיָה עֵינֵיה שְׂבִיעָה בְּעוֹבְדֵי יָא, אֲפִילוּ עֵכָר לֹא פִסְלִיה. רַבִּי שְׁמִי בְּשֵׁם רַבִּי אֲחָא: רַבִּי חֲנִינְיָה

[דף ט' ע"א]

מִשְׁעַר בְּגוּשׁ שֶׁל אֲדָמָה.

רַבִּי אַבּוּי, רַבִּי שְׁמִי בְּשֵׁם רַבִּי אֲחָא: מִן בְּגִין דְאַנְן יִדְעִין דְרַבִּי חֲנִינְיָה כְּשֶׁר, בְּגִין כֵּן אַנְן סְמִינן עֲלוּי? רַבִּי חֲנִינְיָה הָוָה שְׂרִי בְּצִיפּוֹרִין, וְהוּוּן אֲתָאֵי קוּמוּי עוֹבְדִין וּמִפֶּסַח מִן תְּרַתִּין זִימְנִין, וְהוּוּן רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ שְׂרִיין תַּמּוּ, וְלֹא הָוָה מְצַרְף לֹזן עִימֵיה. אֲמַרְוּן, חֲפִים הוּא הָהוּא סְבָא, דְפְרִזְלוּי חֲרִיפִין. חַד זְמַן צְרַפִּין עִימֵיה. אֲמַרְוּן, מַה הָמָא רַבִּי מִשְׁנַח עֲלִינָן יוּמָא דִּין? אֲמַר לֹזן, יִיתִי עָלֶי אִם לֹא כָּל מַעֲשָׂה וּמַעֲשָׂה שְׁהִייתִי מוֹצִיא אִם לֹא שְׁמַעְתִּי אוֹתוֹ מְרַבִּי לְהִלְכָה כְּשַׁעְרוֹת רַאשֵׁי, וְלִמְעַשָּׂה – שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. וְהוּן עוֹבְדָא לֹא אֲתָא קוּמִי רַבִּי אֲלֵא תְרִין זִימְנִין, מִן בְּגִין כֵּן צְרִיפְתְּכוֹן עָמִי.

רַבִּי יִצְחָק בֶּן נַחְמָן יֵלֵף מִן רַבִּי לְעֹזֵר דְמִים טְהוֹרִין. הָא דְמִים טְמֵאִין – לֹא? וְלֹא כֵּן אֲמַר רַבִּי יִצְחָק בְּר נַחְמָן לְרַבִּי אַבְדִּיקָא דְחִיפָא: קְרוֹב הוּא זֶה לְבוֹא לְדָם הַנְּגִדָה! אֲלֵא, מֵאֵן דִּילֵיף הַדִּין, מִנְה יֵלֵף הַדִּין.

יִצְחָק בְּר יוֹנָתָן וְרַב הוּוּן יְתִיבִין. אֲתַת חֲדָא אִיתָא וּשְׂאֵלְתוּן. אֲמַר לָהּ יִצְחָק בְּר יוֹנָתָן: חֲמִיתִיה עֵטִיר מִנֵּיה? אֲמַר לֵיה רַב הוּנָא: כֵּן אֲמַר רַב, מִן דְאַתִּי קוּמִיד הוֹרִי. אֲמַר רַבִּי יַעֲקֹב בְּר אֲחָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּר אַבְבָּא כְּמַה קוּפִין דְעוֹבְדִין הָוָה אֲתִי קוּמִי רַבִּי חֲנִינְיָה, וּמַה דְהוּוָה אֲתוֹ קוּמוּי הָוָה אֲמַר.

מַהוּ לְרֵאוּת כְּתָמִין כְּלִילָה? רַבִּי רָאָה כְּלִילָה וְטִיפָא. אֲמַר, שׁוֹבְקְתִיה לְצַפְרָא. רָאָה בַּיּוֹם וְטִיפָהָ. אֲמַר, גְּדוּלִים הֵן דְבְרֵי חֲכָמִים שְׂאֲמָרוּ: אִין רוֹאִין כְּתָמִין כְּלִילָה. אֲמַר, שׁוֹבְקְתִיה לְרַמְשָׂא רָאָה כְּלִילָה וְטִיפָהָ. אֲמַר, וְלֹא אֲנִי הוּא שְׁמַעִיתִי, הוּא הוּא שְׂדִיחָא.

רָאָת עַל חֶפֶר, מַהוּ שְׁתֵּהָא נְאֻמְנַת לֹמַר: כְּנֵה רְאִיתִי אוּ כְּנֵה? רַבִּי בַּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה, רַבִּי חֲלָבִי רַבִּי חֵייה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: רָאָת עַל חֶפֶר – נְאֻמְנַת לֹמַר: כְּנֵה רְאִיתִי אוּ כְּנֵה. וְתַנִּי כֵּן: נְאֻמְנַת.

יְכוּל כְּשֵׁם שְׁהִיא מְרָאָה כְּתָמָה, כֵּן תֵּהָא מְרָאוּת נְנַעִים? תְּלִמּוּד לֹמַר (וּיקרא יג): וְהוּבָא אֶל אֲהֲרֹן הַכֹּהֵן אוּ אֶל אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים.

הַדְרִין עֲלֵה פֶּרֶק כָּל חַד

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

הַלְכָה א' מִתַּנִּי' הַמְפַלֵּת חֲתִיכָה, אִם יֵשׁ עִיפוּת דָּם – טְמֵאָה, וְאִם לֹא – טְהוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: כֵּין כֵּךְ וְכֵין כֵּךְ – טְמֵאָה.

גמרא רבנן אמרי: מקור הוא שהוא מוגדל חתיכה. רבי יודה אומר: דם הוא שהוא קרוש ונעשה חתיכה.

אמר רבי יוחנן: לא טימא רבי יודה אלא כגון ארבעה מיני דמים. רבי יעקב בר אחא. רבי שמעון בר בא בשם רבי יוסי בי רבי הוריי: הלכה כרבי יהודה. שמע רבי לעזר ומר: אינו מקבל עלי את הדבר הנתן. שמואל אומר: הלכה כרבי יודה. אמר רבי זעירא: לא דו אמר הלכה כרבי יודה, אלא דו חמי רבנן נהגין כרבי יהודה.

רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי: קורעה, ואם נמצא בה דם אגור – טמאה. ואם לאו – טהורה. תנה רבי לעזר בן יעקב, ופליגא על רבי שמעון בן יוחי: (ויקרא טו) **דָם יְהִיָּה זָבָה בְּבִשְׂרָה** – לא מה שבשפיר ולא מה שבחתיכה.

[דף ט' ע"ב] **הֲלָכָה ב' מִתְנִי'** המפלת כמין קליפה, כמין שערה, כמין עפר, כמין יבחושיין אדומין – תפיל לפים, אם נמחו – טמאה.

המפלת כמין דגים, חגבים, שקצים ורמשים, אם יש עמהן דם – טמאה. ואם לאו – טהורה. המפלת כמין בהמה, היה ועוף, בין טמאין בין טהורין, אם זכר – תשכ לזכר, אם נקיבה – תשכ לנקיבה. אין ידוע – תשכ לזכר ולנקיבה; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: כל שאין בו מצורת האדם – אינו וולד.

גמרא רבי חנינה בשם רבי שמעון בן לקיש: תפיל לפשרין. והתנינן: המפלת כמין דגים וחגבים שקצים ורמשים, אם יש עמהן דם – טמאה, ואם לאו – טהורה ותפיל לפשרין! הדין ילפה מן ההויא, ונתהיא ילפה מן הדין. הדין ילפה מן ההויא, שאם נמחו – טמאה, ואם לאו – טהורה. ונתהיא ילפה מן הדין, שאם יש עמהן דם – טמאה, ואם לאו – טהורה ותפיל לפשרין.

תמן תנינן: וכמה הוא שרייתן בפשרין? מעת לעת. יהודה בן נקוסה אומר: צריכין שיהו פושרין מעת לעת. ביצד הוא עושה? נותנן ברמיז, או נותן לתוכן המין כל שהן.

המפלת דם יבש, רבי לעזר אומר: טמאה. רבי יוסי בן חנינה אומר: טהורה. מתניתא פליגא על רבי יוסי בן חנינה! דם הנידה ובשר חמות – מטמאין לחין ומטמאין יבשין! פתח לה: בשחיו לחין ויבשו.

מתניתא פליגא על רבי לעזר! המפלת כמין חתיכה, כמין שערה, כמין עפר, כמין יבחושיין אדומין – תפיל לפים, ואם נמחו – טמאה! פתח לה: משם ברייה.

אמר רבי זעירא: ואפילו תתיב עפר! עפר – משם ברייה. אמר רבי בא: ואפילו תימר עפר, עפר – איתתא עברת וקמת משם ברייה.

מתניתא פליגא על רבי יוסי בן חנינה! מעשה באשה אחת שהיתה מפלת כמין קליפין אדומות. וביא מעשה לפני חכמים, ושלחו וקראו לרופאין, ואמרו להן: מכה יש לה מבפנים.

שוב מעשה באשה אחת שהיתה משרת במין שערות אדומות, ובא מעשה לפני חכמים, ושלחו וקראו לרופאיו, ואמרו להן: שומא יש לה מבפנים. מפני שיש בה שומא ומפני שיש בה מכה, הא אין בה שומא ואין בה מכה – לא בדיא. פליגינן עליה ולית לה קיום.

אמר רבי יוחנן: הלידה הזאת ככל הלידות שבתורה. מה הלידות שבתורה – עד שיצא ראשו ורובו. וזו – עד שיצא ראשו ורובו.

רבי שמעון בן לקיש אמר: משונה היא הלידה הזאת מכל הלידות שבתורה. כל הלידות שבתורה – עד שיצא ראשו ורובו. וזו – עד שתצא הכרת פניו.

[דף י"ע"א]

מה נפיק מביניהון? יצא מחותך או מסורס; על דעתיה דרבי יוחנן – עד שיצא ראשו ורובו. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש – עד שתצא הכרת פניו.

ואין ידוע, תשוב לזכר ולנקיבה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים כל שאין בו מצורת האדם – אינו וולד. כל הן דתנינן תשוב לזכר ולנקיבה י"ד טמאים, וכ"ו מהורין – נותנין עליה חומרי זכר וחומרי נקיבה. הדיא דתימר: לביתה, אכל לטהרות – תשוב לנקיבה.

אמר רבי חנינה בריה דרבי אבהו: טעמא דרבי מאיר מפני שכתוב בהן יצירה באדם: ויצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה.

רבי אמי בעי: מפני שכתוב בהן יצירה בבחמה: ויצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים. והא פתיב: כי הנה יוצר הרים וברא רות, מעתה הפילה דמות הר – תהא טמאה לידה? שנייא היא שאין פתיב בהן יצירה מתחילת ברייתו של עולם.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: מפני שסוקרין לפניהן באדם. אבא בר בר חנה בשם רבי יוחנן: מפני שמהלכין לפניהן באדם.

התיב רבי בון בר חיייה: והתנינן: שגלגל עינו עגול בשל אדם – הוי מום הוא! אמר רבי יוסי: מה תנינן סוקרין, מה תנינן מהלכין.

מאי בדין? גלגלי אדם – עגולין, וגלגלי בהמה – ארופין.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: באדם – לכן רכה על השחור. ובבהמה – שחור רכה על הקבן.

רבי חגי אמר רבי חנניה: חברין דרבנין מקשי לה על דרבי מאיר: הפילה דמות עורב עומד בראש הדקל ואומר לו בא והלוין או ייבם! אמר ליה רבי מנא: עד דאת מקשי לה על דרבי מאיר, קשיתה על דרבנן, דמר רבי יסא בשם רבי יוחנן: כולו אדם ופניו בהמה – אינו וולד. כולו בהמה ופניו אדם – וולד הוא. כולו אדם ופניו בהמה – עומד וקורא בתורה, ואומרים לו בוא לשחט! כולו בהמה ופניו אדם, עומד והורש בשדה ואומרים לו בוא והלוין או ייבם!

וְאָמַר רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא סוֹף דְּבַר כָּל הַפְּסִימִנִין, אֲלֵא אֲפִילוּ אֶחָד מִן הַפְּסִימִנִין. וְאִילוּ הֵן הַפְּסִימִנִין, הַמְּצֵדָה, וְהַגְּבִינִין, וְהַעֲזִין, וְהַאֲזִין, וְהַלְכָתָה, וְהַחוּטָם, וְהַזֶּקֶן, וְגוֹמֵרוֹת הַזֶּקֶן.

וְאָמַר רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא סוֹף דְּבַר כָּל הַפְּסִימִנִין, אֲלֵא אֲפִילוּ אֶחָד מִן הַפְּסִימִנִין.

רַבִּי בָּא רַבִּי יִרְמְיָהּ בְּשֵׁם רַבִּי דְּבָרֵי רַבִּי – עַד שְׁתֵּיהֶן כָּל הַפְּנִים דּוֹמִין לְאָדָם. וְדְבָרֵי חֲכָמִים – אֲפִילוּ אֶחָד מִן הַפְּסִימִנִין. וְדְבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי – אֲפִילוּ צִפְרָנִיו.

רַבִּי פִּינְחָס בְּעֵי: מַחֲלָפָה שִׁמְטָתִיהָ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי תַמָּן הוּא אֹמֵר: עַד שְׁתֵּיהֶן רָאשׁוֹ וְרִבּוֹ דּוֹמִין לְאָמוֹ, וְהִכָּא הוּא אָמַר חֲכִין! בָּאֵן – בְּאָדָם, בָּאֵן – בְּכַהֲמָה.

אָמַר רַבִּי בָּא: רַבִּי חֲזִיָּה רֹבְחָ אֲזַל לְדְרוּמָא. שְׁאֲלוּן לִיה רַבִּי חָמָא אֲבִיו דְּרַבִּי הוֹשַׁעְיָה וּכְר קַפְרָא, כּוֹלֵז אָדָם וּפְנִיּוֹ בְּהַמָּה מַהוּ? אֲתָא וְשָׂאל לְרַבִּי, אָמַר לִיה:

[דָּף י' ע"ב] צָא וּכְתוּב לָהֶן: אֵינִי וּוְלָד.

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָהּ: נֶפֶק זֹנְגָא לְכַר, שְׁאֲלוּן לִיה רַבִּי חָמָא אֲבִיו דְּרַבִּי הוֹשַׁעְיָה וּכְר קַפְרָא, שְׁתֵּי עֵינָיו מַזְוָהוֹת מַהוּ? אֲתָא וְשָׂאל לְרַבִּי, אָמַר לִיה: צָא וּכְתוּב לָהֶן: אֵינִי וּוְלָד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹז: רַבִּי בְּדַעְתֵּיהוּ דְּרַבִּי אָמַר: עַד שְׁתֵּיהֶן כָּל הַפְּנִים דּוֹמִין לְאָדָם.

פְּנִיּוֹ מְמוּסָמְסוֹת מַהוּ? רַבִּי יִסָּא אָמַר: אֵיתְפַּלְגִּין רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֵינִי וּוְלָד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: וּוְלָד הוּא. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: לֹא דְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֵינִי וּוְלָד כָּל דְּכֹן, אֲלֵא אֵינִי וּוְלָד לְהוֹשִׁיב אֶת אֲמוֹ יָמִי מִתְּוֹרָה, אֲכַל וּוְלָד הוּא לְהוֹשִׁיב אֶת אֲמוֹ יָמִי לִידָה.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי יִנְאִי: וִירְכַתוּ אֲמוּמָה – אֵינִי וּוְלָד. רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: מִיבּוֹרוֹ אֲמוּם – אֵינִי וּוְלָד. רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יִנְאִי: נְקִיבְתוּ אֲמוּמָה – אֵינִי וּוְלָד. רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם גִּידוּל: גּוֹלְגּוֹלְתוֹ אֲמוּמָה – אֵינִי וּוְלָד.

הַלְכָה ג' מַתְנִין: הַמְּפַלְתָּ שְׁפִיר מְלֵא מִיּוֹם, מְלֵא דָם, מְלֵא גְנִינִין – אֵינָהּ הוֹשִׁשֶׁת לְוּוְלָד. וְאִם הִיא מְרוּקָם – תִּשָּׁב לְזָכָר וְלִנְקִיבָה.

גְּמֵרָא תְנִין: מְלֵא מִיּוֹם – מְמַאָה לִידָה. מְלֵא דָם – מְמַאָה נִידָה. מְלֵא בְּשָׂר – מְמַאָה נְדָה.

וְהָא תְנִינֵן: הַמְּפַלְתָּ שְׁפִיר מְלֵא מִיּוֹם, מְלֵא דָם, מְלֵא גְנִינִים – אֵינָהּ הוֹשִׁשֶׁת לְוּוְלָד! רַבִּי בִּיבִי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: מַתְנִיתָא – בְּצִלּוּלִין, בְּרִייתָא – בְּעִכּוּרִין.

רַבִּי סִימוּן בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה בֶּן לְוִי: וְאֲפִילוּ צִלּוּלִין, שְׂאִין שְׁפִיר אֲלֵא בְּאָדָם בְּלִבָּד. הֵדָא הִיא דְּכִתְיִב: **בְּשִׂמְיָ עֵנָן לְבָשׁוּ וְעִרְפַּל חֲתַלְתּוּ.** לְבוּשׁוֹ – זֶה הַשְּׁפִיר. וְעִרְפַּל חֲתַלְתּוּ – זֶה הַשִּׁילְיָא.

שְׁפִיר שְׁנַתְקַלְקֵלָה צוּרְתוֹ מַהוּ? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: וּוְלָד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: אֵינִי וּוְלָד.

מַתִּיב רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ קוּמִי רַבִּי יוֹחָנָן: מַה בֵּינֵינוּ לְבִין הַמֵּת שְׁנַסְרַח וְאִין שְׁלֵדוֹ קְיָמָתָא? אָמַר לִיה: תַּמָּן בְּדִין הָיָה אֲפִילוּ שְׁלֵדוֹ קְיָמָתָהּ יְהֵא מְהוּר, וְלָמָּה אָמְרוּ מְמַאָה? מִפְּנֵי כְּבוֹדוֹ. בְּרַם הִכָּא, וּוְלָד הוּא.

אִי זֶהוּ שְׁפִיר מְרוּקָם שְׁאֵמְרוּ? כֹּל שֶׁתְּחִילת בְּרִיתוֹ דּוֹמָה לְרֶשׁוֹן.

אִין בּוֹדְקִין אוֹתוֹ בְּמִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן עֲזוּין וְעוֹכְרִין אוֹתוֹ, אֵלָּא בְּשִׁמּוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתוּן וּמְזוּגוּ. וְאִין בּוֹדְקִין אוֹתוֹ אֵלָּא בְּחֶמְדָּה.

תְּנִי: אֵבָא שְׂאִיל אוֹמֵר: מְטִיבוֹרוּ, אָדָם נוֹצֵר וּמְשַׁלַּח שְׂרָשִׁין מִיכֶן וּמִיכֶן.

תְּנִי: רוֹאִין שְׁתֵּי עֵינָיו כְּמִין שְׁתֵּי טִיפִין שֶׁל זָכוּב. שְׁנֵי נְקוּבֵי הוֹמָמוֹ כְּמִין שְׁתֵּי טִיפִין שֶׁל זָכוּב. פִּיּו פְּתוּחָה כְּשַׁעוֹרָה. רוֹאִין שְׁתֵּי יָדָיו כְּמִין שְׁתֵּי טִיפִין שֶׁל זָכוּב. מִיבוֹרוּ כְּמִין טִיפָה שֶׁל זָכוּב. גְּוִייתוֹ כְּמִיפָה שֶׁל זָכוּב. וְאִם הִיתָה נְקִיבָה, גְּוִיָתָה מְתוּחָה כְּשַׁעֲרָה.

וְתַנִּי, רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר: רוֹאִין שְׁתֵּי זְרוּעוֹתָיו כְּמִין שְׁנֵי חֲמִין שֶׁל זְהוּרִית, וְשֶׁאֵר כֹּל אִיבְרִיו כְּמִין גּוֹלָם מְצוּמָתִים. וּפְתוּחָה יָדַים וְרַגְלַיִם אִין לוֹ אֲדִיין. וְעֲלָיו הוּא מְפוֹרֵשׁ בְּכַפְלָה (תהלים קל"ט, טז) גְּלָמִי רָאוּ עֵינַי, וְעַל סִפְרָךְ כָּלִם יִכְתְּבוּ, יָמִים יִצְרוּ וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם.

רַב יְהוּדָה שְׂאֵל לְשִׁמּוֹאֵל: בְּגִין דְּאֵנָּא חֲכִים, מִיחֲמֵי מִימְנֵי שְׁפִיר? אָמַר לִיה: רִישֵׁיה דְרִישָׁף יִפְנוּה בְּרוֹתְחִין, וְאִתָּה לֹא תִיכּוּה אֶפִּילוּ בְּפוֹשְׁרִין.

רַבִּי הִייה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אִילִין נְשִׂיָא דְאֵמְרוּן: שְׁבִלְזִילָה דְכַר, שְׁבִלְזִילָה נְקוּבָה – לִית אֲנִן סְמִכִין עֲלֵיהוֹן.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זְבִדִי, רַבִּי אֶבְהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: נְאֻמַּת אִשָּׁה לּוֹמֵר: יִלְדְתִי וְלֹא יִלְדְתִי. וְאִינָה נְאֻמַּת לּוֹמֵר: דְּכַר הוּא, נּוֹקְבָה הִיא.

[דף י"א ע"א]

הַלְכָה ד' מִתְנִי' הַמְּפַלְתָּ סַנְדָּל אוֹ שִׁילְיָא – תִּשָּׁב לְזָכָר וְלִנְקִיבָה. הַשִּׁילְיָא בְּפוּת, חַפְזָה – טָמֵא. לֹא שֶׁהַשִּׁילְיָא וְוֹלָה, אֵלָּא שְׁאִין שִׁילְיָא שְׁאִין עָמָה וְוֹלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: נִימוּק הוֹלֵד עַד שֶׁלֹּא יִצֵּא.

גְּמֵרָא רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: אִין סַנְדָּל, אֵלָּא שְׂרַצְמוֹ חֵי. וְאִינוּ יוֹצֵא עִם חַחֵי, אֵלָּא עִם חַמָּת.

הַשִּׁיב רַבִּי בּוֹן בַּר הִייה: וְהָא תְּנִינָן: הַמְּפַלְתָּ סַנְדָּל אוֹ שִׁילְיָא – תִּשָּׁב לְזָכָר וְלִנְקִיבָה, הוּי: וְוֹלָה הוּא! אָמַר רַב הוּנָה: קְוִימָתָה קוּמֵי רַבִּי יִרְמְיָה, תִּיפְתֵר שְׁיִצֵּא הוֹלֵד דְרָף הַדּוּפָן, וְסַנְדָּל דְרָף הַרְחָם.

וְוֹלָה בְּתוֹךְ מְלֵאת – סַנְדָּל. לְאַחַר מְלֵאת – וְוֹלָה. עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיְיֶרָה – סַנְדָּל. מִשְׁנַתְגַּיְיֶרָה – וְוֹלָה. וְאֶפִּילוּ תִימֵר: זֶה וְזֶה דְרָף רַחֵם, זֶה וְזֶה מִשְׁנַתְגַּיְיֶרָה, תִּיפְתֵר: שְׁיִצֵּא הוֹלֵד תְּחִילָה וְהַפְּרִישָׁה לוֹ קֶרְבָן, לֹא הַסְּפִיקָה לְהִבִּיא אוֹתוֹ הַקֶּרְבָן עַד שְׁיִצֵּא סַנְדָּל וְנִדְחָה קֶרְבָן הָרֵאשׁוֹן, וְנִמְצָאת מְבִיאָה קֶרְבָן מִחַמַּת הַסַּנְדָּל.

אִי זֶהוּ הַסַּנְדָּל שְׁאֵמְרוּ? כֹּל שֶׁהוּא דּוֹמָה לְסַנְדָּל דְגַ שְׁבִים. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כֹּל שֶׁהוּא דּוֹמָה לְלִשְׁוֹנוֹ שֶׁל שׁוֹר. נִמְנוּ עֲלָיו רַבּוֹתֵינוּ לּוֹמֵר: וְהוּא שְׁיָהָא בּוּ מְצוֹרֵת אָדָם. מִנּוּ רַבּוֹתֵינוּ? רַבִּי יְהוּדָה הִנְשִׂיא וּבֵית דִּינוּ.

בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת נִקְרָא רַבִּי יְהוּדָה הִנְשִׂיא "רַבּוֹתֵינוּ". בְּגִישׁוֹן, בְּשִׁמּוֹן, וּבְסַנְדָּל.

סַנְדֵּל, הָדָא דְאִמְרִינֵן. בְּשִׁמּוֹן, כִּהְיָא דְתַנְיִין תַּמּוּן: רַבִּי וּבֵית דִּינֵי הִתִּירוּ בְּשִׁמּוֹן. בְּגִיטוּיָא, כִּהְיָא דְתַנְיִין תַּמּוּן, זֶה גִּיטוּיָא אִם מַתִּי, זֶה גִּיטוּיָא מְחֻלִּי, זֶה גִּיטוּיָא לְאַחַר מִיתַתִּי – לֹא אָמַר כְּלוּם. וְרַבּוּתֵינוּ אָמְרוּ: הָרִי זֶה גָּט. מַנּוּ רַבּוּתֵינוּ? רַבִּי יְהוּדָה הִנְשִׂיא וּבֵית דִּינֵי.

וְקָרְאוּ לוֹ: "בֵּית דִּין שְׂרִייא!" שְׁכַל בֵּית דִּין שֶׁהוּא מַתִּיר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים – הוּא נִקְרָא בֵּית דִּין שְׂרִייא! אָמַר רַבִּי יוֹדֵן: בֵּית דִּינֵי חֲלוּק עָלְיוּ בְּגִיטוּיָא.

רַבִּי יִצְחָי צְוּוּה: טִיהֲרַתֶּם אִתֶּם אֶת הַיּוֹלְדוֹתוֹ, רַבִּי סִימּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: מַעֲיִדוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי הוֹנֵינָה מִבֵּרַת הוֹרֵן הִיא. כִּהְדָּא רַבִּי זְעִירָא: אִם מַעֲיִדוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי הוֹנֵינָה דְבַרְת הוֹרֵן הִיא, רַבִּי חֲנִינָה צְוּוּה: טִיהֲרַתֶּם אֶת הַיּוֹלְדוֹת.

אִי זֶה הִיא שִׁילְיָא שְׂאֵמְרוּ? כִּל שֶׁהִיא דוֹמָה לְחוּט עֶרֶב וְרֵאשׁוּ תַפּוּחַ כְּתוּרְמוֹם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: כִּל שֶׁהוּא דוֹמָה לְדָקוּן שֶׁל תְּרַנְגוּלִיָּא, וְרֵאשׁוּ תַפּוּחַ כְּפֶרֶקְבָּן, וְחֲלָלָה כְּפִחְצוּצָרַת.

וְאִין שִׁילְיָא פְּחוּתָה מִטַּפָּה.

רַב יְהוּדָה שֶׁלַח שְׂאֵל לְרַבִּי לְעוֹר: שִׁילְיָא שִׁצְיָתָה מִקְצָתָה הַיּוֹם וּמִקְצָתָה לְמָחָר? אָמַר לִיה: אִם לְדָם מוֹהַר – מוֹנָה מִיּוֹם הָרֵאשׁוֹן. וְאִם לְדָם טָמֵא – מוֹנָה מִיּוֹם הַשֵּׁנִי. אָמַר רַבִּי מַתְנִיָּה:

[דף י"א ע"ב] הָדָא דְאָמַר, בְּשִׁלְא יֵצֵא עִמָּה וּוְלָד. אֲבָל אִם יֵצֵא עִמָּה וּוְלָד, בֵּין לְדָם מוֹהַר בֵּין לְדָם טָמֵא – אֵינָה מוֹנָה אֱלָא מִשְׁעַת יֵצִיאַת הַוּוֹלָד.

רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׂאֵל בְּעָא קוּמִי רַבִּי: מַהוּ לְתוֹלַת שִׁילְיָא בְּדָבָר שְׂאִינוּ וּוְלָד? אָמַר לִיה: אִין תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּדָבָר שְׂאִינוּ וּוְלָד.

יֵצֵאת קְשׁוּרָה לוֹ מַהוּ? אָמַר לִיה: אִין שׁוֹנֵין דְבָר שְׂאִי אִפְשָׁר.

תַּנָּא רַבִּי חֲנִין דְשְׁמוּאֵל: אִין תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּדָבָר שְׂאִינוּ וּוְלָד. יֵצֵאת קְשׁוּרָה לוֹ – תּוֹלִין אוֹתָהּ בּוֹ.

שְׁמוּאֵל שְׂאֵל לְתַלְמִידוֹ דְרַבִּי: מַהוּ לְתוֹלַת שִׁילְיָא בְּנַפְלִים? אָמְרִין לִיה: תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּוּוֹלָד, וְתוֹלִין שִׁילְיָא בְּנַפְלִים. וְקִלְסוֹן שְׁמוּאֵל. דְאֵינּוּן אָמְרִין שִׁיטְתִּיה דְרַבִּי בּוֹן. תַּנָּא רַבִּי חֲנִין דְשְׁמוּאֵל: תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּוּוֹלָד, וְאִין תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּנַפְלִים, שְׂאִינָה פּוֹרְשֵׁת מִפְּנֵי עַד שִׁינְמוֹר.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם דְרַבְּנָן, הֵן דָּאת אִמְרַת תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּוּוֹלָד, שְׂאִין הָאִשָּׁה מִתַּעֲבַרְת וְחוֹזֶרֶת וּמִתַּעֲבַרְת. וְיִתְלוּ אוֹתָהּ בְּנַפְלִים שְׂאִין הָאִשָּׁה מִפְּלַת וְחוֹזֶרֶת וּמִפְּלַת! אֲנִי אָמַר עֵיבְרָה תְּאֻמִּים וְנִימוּקָה שִׁילְיָתוֹ שֶׁל שְׁפִיר מִשְׁפִּירָה שֶׁל שְׁלִייתָה.

רַבִּי זְעִירָא, רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַבִּי: תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּוּוֹלָד עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים. וְאִין תּוֹלָד מִשְׁתַּהֵּא לְאַחַר חֲבִירוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: מֵאֵן דְּמַר הָדָא אָמַר הָדָא, וְאֵינּוּן פְּלִיגִין הָדָא עַל הָדָא! אָמַר רַבִּי בָּא: אֲזַקְמוּה רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַבִּי: הֵן דָּאת אָמַר תּוֹלִין שִׁילְיָא בְּוּוֹלָד עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים – כְּשִׁצְיָא הַוּוֹלָד תְּהוֹלָה. וְהֵן דָּאת אָמַר אִין הַוּוֹלָד מִשְׁתַּהֵּא לְאַחַר חֲבִירוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים – כְּשִׁצְיָא הַשְׁלִיא תְּהוֹלָה.

אמר רבי מנא: ויאות, אילין להטייה נפקין קדמאי.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: נפתח לגדול – נפתח לקטן. נפתח לקטן – לא נפתח לגדול.

אמר רבי יוחנן: דרבי שמעון היא, דרבי שמעון אומר: נימוק הולך עד שלא יצא.

אמר רבי יוחנן: מודה רבי שמעון שהוא מוציא את אמו וימי לידה. מעתה, יהא הבית טמא! אמר רבי בון בר חיה: תיפתר שיצא כל שהוא נימוק.

אמר להן רבי שמעון לחכמים: אין אתם מודין לי במוציא את הספל מבית הפנימי לחיצון שהוא טהור? אמרו לו: מפני שהוא כטרוף. אמר להן: אף זה – כטרוף הוא.

כלים שהיו שם בשעת יציאה מה הן?

[דף י"ב ע"א]

נישמעינה מן הדא: דתנינן תמן: רבי ליעזר בן יעקב אומר: בהמה גסה ששפעה תררת דם – הרי זה תיקבר ונפטרה מן הכבורה. ותני עלה: אינה מטמא כמטא.

אמר רבי יוחנן: רבי שמעון ורבי ליעזר בן יעקב – שניהן אמרין דבר אחד. הדא אמרה: כלים שהיו שם בשעת יציאה – טהורין.

הלכה ה' מתני' המפלת טומטום ואנדרוגנים – תשב לזכר ולנקיבה. טומטום וזכר, ואנדרוגנים וזכר – תשב לזכר ולנקיבה. טומטום ונקיבה, ואנדרוגנים ונקיבה – תשב לנקבה בלבד.

יצא מהותף ומסורס, לכשיצא רובו – הרי זה כילוד.

יצא בדרבו – עד שיצא רב ראשו. אי זהו רב ראשו? משתצא פדחתו.

המפלת ואין ידוע מה הוא – תשב לזכר ולנקיבה. ואם אין ידוע אם וולד הוא – תשב לזכר ולנקיבה ולנדה.

המפלת ליום ארבעים – אינה חוששת לוולד. ליום ארבעים ואחד – תשב לזכר ולנקיבה ולנידה.

רבי ישמעאל אומר: יום ארבעים ואחד – תשב לזכר ולנידה. יום שמונים ואחד – תשב לזכר ולנקיבה ולנידה, שהזכר נגמר לארבעים ואחד. ונקיבה לשמונים ואחד. וחכמים אומרים: אחד בריית הזכר ואחד בריית נקיבה – זה וזה לארבעים ואחד.

גמרא כל הן דתנינן: תשב לזכר ולנקיבה ו"ד טמאים וכ"ו טהורין – נותנין עליה חומרי זכר וחומרי נקיבה. הדא דאת אמר לביתה, אבל לטהרות – תשב לנקיבה.

טומטום וזכר, ואנדרוגנים וזכר – תשב לזכר ולנקיבה, וחוששין לזכר. טומטום ונקיבה, ואנדרוגנים ונקיבה – תשב לנקיבה בלבד, ואין חוששין לזכר. הדא אמרה: ילדה זכר ונקיבה, או נקיבה וזכר – תשב לנקיבה.

מהותף שיצא ראשו מהו? רבי יסא אומר: איתפלגין רבי יוחנן ורבי לעזר. רבי יוחנן אומר: ראשו כרובו. רבי לעזר אומר: ראשו כאחד מאיבריו.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן! יצא מחותנה או מסורס, משיצא רובו – הרי זה פלווד! פתר לה: בשיצא ראשו.

[דף י"ב ע"ב] מתניתא פליגא על רבי לעזר! יצא כדרבו, עד שיצא רוב ראשו! תדא קדמיתא אמרה ראשו לא גלום! פתר לה על מסורס.

רבי יונתן ורבי שמעון בן לקיש – רבי יונתן – ברבי יוחנן. רבי שמעון בן לקיש – ברבי לעזר. רבי זעירא מחווי להכרייא: פדהתו וגולגולתו.

תדא דבי גמליאל בי רבי ליאני בעא קומי רבי מנא: מבין דאת אמר וולד הוא, מעתה תבא אהריו – אינו בכור, לא לנחלה ולא לכהן! אמר ליה: תיפתר, שיצאו מתים.

רבי יצחק בר נחמן בשם רבי לעזר: גולגולת העוף – ברובו. רבי זעירא בשם שמואל: נרצת העוף – ברובו. אתא עובדא קומי רבי יוסי באחד שניקב מלא מחמ, וכי אין אנו יודעין אי זה הוא רובו!

הדרן עלה פירק המפלת

פירק רביעי

הלכה א' מתני' בנות פותים – נידות מעריסותן, והפותים – מטמאין משכב תחתון בעליון, מפני שהן בועלי נידות, והן יושבות על כל דם ודם. ואין תיבין עליהן על ביאת מקדש, ואין שורפין עליהן את התרומה, מפני שטומאתן בספק.

גמרא דם נידה – זהו, דם בתולים – אינו זהו. דם נידה – אדום, דם בתולים – אינו אדום. דם נידה – מן המקור, דם בתולים – אינו מן המקור אלא מן הצד.

הלכה ב' מתני' בנות צדוקין, בזמן שנחגו ללכת בדרכי אבותן – הרי הן כפותיות. פירשו ללכת בדרכי ישראל – הרי הן בישראל. רבי יוסי אומר: לעולם הן בישראל, עד שיפראו ללכת בדרכי אבותן.

הלכה ג' מתני' דם נכרית ודם טהרה של מצורעת – בית שמאי מטהרין. ובית הלל אומרים: ברוקה וכמימי רגליה.

דם וילדת שלא טבלה – בית שמאי אומרים: ברוקה וכמימי רגליה. ובית הלל אומרים: מטמא לח ויבש. ומודין ביולדת בזוב – שהוא מטמא לח ויבש.

הלכה ד' מתני' המקשה – נידה. קישת שלשה ימים מתוך אחד עשר, שפת מעת לעת וילדה – הרי זו ביולדת בזוב; דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר: לילה ויום – כלילי שבת ויומו. ושפת מן הצער, לא מן הדם.

הלכה ה' מתני' וכמה הוא קשויה? רבי מאיר אומר: אפילו ארבעים וחמשים יום. רבי יהודה אומר: דיהה חדשה. רבי יוסי ורבי שמעון אומר: אין קשויו יותר משתי שבתות.

[דף י"ג ע"א]

הַלְכָה ו' מִתְנִי' הַמְקַשֶּׁה בַּתּוֹךְ שְׁמוֹנִים שָׁל נְקִיבָה, כֹּל דְּמִים שֶׁהִיא רוֹאֶה – מֵהוֹרִין עַד שֵׁיצָא הַוּוֹלֵד. וְרַבִּי לִיעָזָר מְטַמָּא. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי לִיעָזָר: מַה אַם בְּמִקּוֹם שֶׁהַחֲמִיר בְּדָם הַשּׁוֹפֵי – הִיָּקֵל בְּדָם הַקּוֹשֵׁי, מִקּוֹם שֶׁהִיָּקֵל בְּדָם הַשּׁוֹפֵי – אֵינּוּ דִין שֶׁנֶּקֶל בְּדָם הַקּוֹשֵׁי! אָמַר לָהֶן: דִּיּוּ לְבֹא מִן הַדִּין לְהִיּוֹת כְּבָדוֹן! מִמָּה הִיָּקֵל עָלֶיְהוּ? מִטּוֹמְאוֹת זֵיבָה, אָבָל מִמֵּיאָהּ הִיא טוֹמְאוֹת נִידָה.

הַלְכָה ז' מִתְנִי' כֹּל אֶחָד עָשָׂר – בְּחֻקֵּי מְהַרְהֵהוּ, יִשְׁכַּח לָהּ וְלֹא כִבְדָהּ, שְׂגָגָה, נֶאֱמָרָה, הַיּוֹדָה וְלֹא כִבְדָהּ – הֲרִי זֶה מֵהוֹרָה. הַגִּיעַ שְׁעַת וּסְתֵמָה וְלֹא כִבְדָהּ – הֲרִי זֶה מִמֵּיאָהּ. רַבִּי מַאִיר אֹמְרֵ: אִם הִיתָה בְּפֹחֶבָא, הַגִּיעָה שְׁעַת וּסְתֵמָה וְלֹא כִבְדָהּ – הֲרִי זֶה מֵהוֹרָה, שֶׁהַרְדָּה מִסְלַקֵת הַדְּמַיִם. אָבָל יָמֵי הַזָּב וְהַזְּבָה, וְשׁוֹמְרַת יוֹם כְּנָגֵד יוֹם – הֲרִי אֵילִו בְּחֻקֵּי מוֹמְאָהּ.

הַדְּרוֹן עָלָה פְּרַק בְּנוֹת בִּתּוּיָם, בְּרִיָּה רְחִמְנָא דְּסִייעֶן מְרִישׁ וְעַד בָּאן

הַדְּרוֹן עָלָה מִסְכַּת נָדָה וְהֵרַךְ עָלוֹ, דַּעֲמוֹ עָלָה מִסְכַּת נָדָה וְדַעֲמוֹ עָלוֹ. לֹא נִחְנְשֵׁי מִנּוּךְ מִסְכַּת נָדָה וְלֹא חֲנִינְשֵׁי מִנּוּךְ. לֹא כְּעֵלְמָא הַדְּרוֹן וְלֹא כְּעֵלְמָא דַּחְתֵּי (ג. עַמּוּס). וְהִי רַצוֹן מִלְּפִנֵּי יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּהְיֶה תוֹרַתְךָ אֲמֻנָתֵנוּ כְּעוֹלָם הַחַיָּה, וְתִהְיֶה עֲמוּנָה לְעוֹלָם הַבָּא. חֲתִינָא בֵּר פֶּסֶא, רַמִּי בֵּר פֶּסֶא, נֶחֱקֵן בֵּר פֶּסֶא, אַחְאֵי בֵּר פֶּסֶא, אַבְא מִרִּי בֵּר פֶּסֶא, רַפָּסֵם בֵּר פֶּסֶא, רַכִּישׁ בֵּר פֶּסֶא, סוֹרַחֲבֵם בֵּר פֶּסֶא, אֲדָא בֵּר פֶּסֶא, דָּרוֹ בֵּר פֶּסֶא: הַעֲרָב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ פְּסִינָה וּבְפִסְפוּיָה עֲמַךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְהִקְיָה כְּלִנּוּ אֲנַחְנוּ וְרָצְאָצְאֵינוּ וְרָצְאָצְאֵינוּ עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּלִנּוּ יוֹדְעֵי שְׁמָךְ וְלוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ: מַאִירָהּ חֲתָמִינוּ מַעֲרָתָה, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: וְהִי לְבֵי מַיִם בְּחֻקֵּיךָ, לְמַעַן לֹא אַבּוּשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פְּקוּדֵיךָ, כִּי כֵּם חֵימְתֵי: בְּרִיָּה אַתָּה יְיָ, לְמַדְּנֵי חֻקֶּיךָ: אֲמֵן אֲמֵן סַלְחֵה וְעַד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשְׁמַתְךָ חָלָקְנוּ מִיּוֹשִׁיבֵי בֵּית הַמּוֹדְרֵשׁ, וְלֹא שְׁמַתְךָ חָלָקְנוּ מִיּוֹשִׁיבֵי קְרַנְוֵה, שֶׁאֲנֵנוּ מְשִׁכְּמֵים וְהֵם מְשִׁכְּמֵים, אֲנֵנוּ מְשִׁכְּמֵים לְדָבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשִׁכְּמֵים לְדָבְרֵים בְּטָלִים. אֲנֵנוּ עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים, אֲנֵנוּ עֲמָלִים וּמְקַבְּלִים שְׂכָר וְהֵם עֲמָלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אֲנֵנוּ רְצִיִּים וְהֵם רְצִיִּים לְדָבְרֵי תוֹרָה וְהֵם רְצִיִּים לְבָאֵר שַׁחֲת, שֶׁנַּאֲמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידֶם לְבָאֵר שַׁחֲת, אֲנִישֵׁי דְמַיִם וּמְרַמָּה לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם, וְאַנֵּי אֶבְטַח בְּךָ. וְהִי רַצוֹן מִלְּפִנֵּי יְיָ אֱלֹהֵי, כָּשֶׁם שֶׁצִּוְרְתֵנוּ לְסוּיִם מִסְכַּת נָדָה, כִּן מַעֲזוּרֵנוּ לְהַתְחַלֵּל מִסְכַּחוֹת וּסְפָרִים אַחֵרִים וּלְסוּיָם, לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹד וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַבֵּץ אֵת כָּל דְּבָרֵי תְלָמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאֵהֳכָהּ. וְזִכְרוֹת כָּל הַמִּשְׁפָּחִים וְרַמְלֵימֵי חֲכָמִים, וְעַמּוּד לֵי לְעוֹרֵי, שְׁלֹא תִמּוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זוֹרַע וְזָרַע זוֹרַע עַד עוֹלָם. וְתַתְּקֶם בִּי, כִּהִתְחַלַּקְתָּ מִתְּחִיל אַתָּה, כִּשֶׁכְּבַדְךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, וְתַקְוִיעוֹת הִיא תִשְׁתַּיֵּךְ: כִּי בִי יוֹדְבוּ מִיָּד, וְיִוָּסֵפוּ לִּי שְׁנוֹת חַיִּים: אוֹרְךָ יָמִים בְּיָמֵינוּ, כִּשֶׁמְאֲלָה עָשָׂר וְכִבּוֹד: יְיָ עַד לְעֻמוֹ יָמֵינוּ, יְיָ יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ כְּשָׁלוֹם:

מִסְכַּת בְּרָכוֹת

פְּרַק רֵאשׁוֹן

הַלְכָה א' מִתְנִי' מֵאִמְתֵּי קוֹרִין אֵת שְׁמַע בְּעָרְבִין? מִשְׁעָה שֶׁהַבְּהֻנִּים נִכְבְּסִין לוֹכֵל בְּתַרְוִמָּתוֹ, עַד סוּף הָאֲשִׁמּוֹרָה הֵרְאֵשׁוֹנָה; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעָזָר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: עַד חֲצוֹת. רַבִּין גְּמַלְיָאֵל אֹמְרֵ: עַד שִׁיעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר.

מַעֲשֶׂה וּבָאָו בְּנֵי־נָדָה מִבֵּית הַמְּשִׁתָּה, וְאָמְרוּ לוֹ: לֹא קָרִינוּ אֵת שְׁמַע. אָמַר לָהֶן: אִם לֹא עָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר – תֵּיבִינן אֲתָם לְקָרוֹת.

וְלֹא זֶה בִּלְבַד, אֲלָא כֹּל מַה שֶׁאָמְרוּ חֻכְמִים עַד חֲצוֹת – מִצּוֹתָן עַד שִׁיעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר. הֶקְטַר חֲלָבִים וְאִיבָרִים – מִצּוֹתָן עַד שִׁיעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר. כֹּל הַנְּאֻכָּלִים לְיוֹם אֶחָד – מִצּוֹתָן עַד שִׁיעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר. אִם בָּן, לָמָּה אָמְרוּ חֻכְמִים עַד חֲצוֹת? כִּדֵּי לְהַרְחִיק אֶת הָאֲדָם מִן הַעֲבִירָה.

גְּמָרָא אָנֹן תְּנִינָן: מִשְׁעָה שֶׁהַבְּהֻנִּים נִכְבְּסִין לוֹכֵל בְּתַרְוִמָּתוֹ. תַּנְיִ רַבִּי חֵינָי: מִשְׁעָה שֶׁהַדְּרֹךְ בְּגֵי אֲדָם נִכְבְּסִין לְאֵכּוֹל פִּיתָן כְּלִילֵי שֵׁבֶת, וְתַנְיִ עָלָה: קְרוֹזִים דְּבָרִיהֶן לְהִיּוֹת שְׁוִין.

[דף א' ע"ב]

אֵינָא חָמִי: מִשְׁעָה שֶׁהִכְהֵנִים נִכְנָסִין לֹכְל בְּתַרוּמָתָן, יִמְמָא הוּא וְעַם בּוֹכְבֵיָא הוּא. מִשְׁעָה שֶׁדָּרַךְ
בְּנֵי אָדָם נִכְנָסִין לֹאֲכֹל פֶּתֶן בְּלִילֵי שַׁבָּת – שְׁעָה וְתַרְתֵּי לִילֵיא הוּא, וְאֵת אֲמַרְתָּ קְרוּבִים דְּבַרְיָהֶן
לְהִיּוֹת שְׁוִיָּה?

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: תַּפְתֵּר בְּאֵילִין בּוֹפְרָנְיָא דְקִיקְיָא, דְּאוֹרְחֵיהוֹן מִסְתַּלְקָא עַד דְּהוּא יִמְמָא, דְּצַדִּי לֹון
מִיִּקְמֵי הוּיִתָּא.

תַּנִּי: הַקּוֹרָא קוֹדֵם לְכֵן – לֹא יֵצֵא יְדֵי הוֹבְתָו. אִם בְּהוּ, לְמַה קוֹרִין אוֹתָהּ בְּבֵית הַבְּנִסְתָּ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי:
אֵין קוֹרִין אוֹתָהּ בְּבֵית הַבְּנִסְתָּ בְּשִׁבְלֵי לְצֵאת יְדֵי הוֹבְתָו, אֲלֵא בְּדֵי לְעֻמוֹד בְּתַפְיֵלָה מִתּוֹךְ דְּבַר שֶׁל
תּוֹרָה.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב יְרֵמְיָה: סַפֵּק בִּירֵךְ עַל מְזוּנֹו, סַפֵּק לֹא בִירֵךְ – צְרִיךְ לְבָרֵךְ, דְּכַתִּיב (דברים ח)
וְאֲכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ. סַפֵּק הַתַּפְּלֵל, סַפֵּק לֹא הַתַּפְּלֵל – אֵל יִתְפַּלֵּל. וְדֵלֵא בְּרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר רַבִּי
יוֹחָנָן: וְלוֹאֵי שְׁיִתְפַּלֵּל אָדָם כָּל הַיּוֹם בּוֹלוּ! לְמַה? שְׂאִין תַּפְּיֵלָה מִפְּסַדְתָּ.

סַפֵּק קָרָא סַפֵּק לֹא קָרָא – נִישְׁמַעֵינָה מִן הַדָּא: הַקּוֹרָא קוֹדֵם לְכֵן – לֹא יֵצֵא יְדֵי הוֹבְתָו. וְקוֹדֵם לְכֵן
לֹא סַפֵּק הוּא? וְאֵת אֲמַרְתָּ צְרִיךְ לְקָרוֹת! הַדָּא אֲמַרְהָ: סַפֵּק קָרָא, סַפֵּק לֹא קָרָא – צְרִיךְ לְקָרוֹת. סִימָן
לְדַבְּרֵ: מִשְׁוִיָּצָאוּ הַבּוֹכְבִים.

וְאֵף עַל פִּי שְׂאִין רְאִיָּה לְדַבְּרֵ, וְכָר לְדַבְּרֵ, (נחמיה ד) וְאִנְחָנוּ עֲשִׂים בְּמִלְאָכָה וְחִצִּים מַחְזִיקִים
בְּרַמְחִים מְעֻלוֹת הַשַּׁחַר עַד צֵאת הַבּוֹכְבִים. (שם) וְהָיוּ לָנוּ הַלִּילָה מְשֻׁמֵּר, וְהָיִים מְלֹאכָה.

כַּמְּה בּוֹכְבִים יֵצְאוּ וְיִהְיָ לִילָה? רַבִּי פִינְחָס בְּשֵׁם רַבִּי אֲבָא בַר פֶּפְאָ: בּוֹכְבֵי אֶחָד – וְדָאֵי יוֹם. שְׁנַיִם –
סַפֵּק לִילָה, שְׁלִשָּׁה – וְדָאֵי לִילָה.

שְׁנַיִם – סַפֵּק? וְהַכְּתִיב עַד צֵאת הַבּוֹכְבִים! אֲלֵא, מְעוּטֵי בּוֹכְבִים שְׁנַיִם קִדְמֵיא לֹא מִתְחַשְׁבֵי.

בְּעָרְבֵי שַׁבָּת, רָאָה בּוֹכְבֵי אֶחָד וְעֵשָׂה מְלֹאכָה – פְּטוּר. שְׁנַיִם – מְכִיָּא אִשָּׁם תְּלוּי. שְׁלִשָּׁה – מְכִיָּא
הַפְּאֵת.

כְּמוֹצְאֵי שַׁבָּת, רָאָה בּוֹכְבֵי אֶחָד וְעֵשָׂה

מַסְכַּת בְּבֵא בִתְרָא פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

ט,א רבי נתן אומר: נחום המדי היה מדיני גזרות, אמר: הפותח נכסיו בשם חברו - אין כופין אותו לתזור. ואם התנה עמו על מנת כן - כופין אותו לתזור. המוכר שדה חברו במעמד חברו - לא עשה כלום. כתב וקיים מאחריו - דבריו קיימין.

ט,ב הן הנושא ונותן בשל אביו, אף על פי שהשטרות ואונות יוצאין על שמו - הרי הן של אביו. ואם אמר: "מה שירשתי משל בית אבי אבא הן" - יעשה כמפרש בפרושו. האשה שנשאה ונתנה בשל בעלה, אף על פי שהשטרות ואונות יוצאין על שמה - הרי הן של בעלה. ואם אמרה: "מה שירשתי משל בית אבי אבא הן, או משל בית אבי אימא הן" - יעשה כמפרש בפרושה.

ט,ג שתי נשים שילדו זכרים במחבא, וחרו וילדו שני זכרים במחבא - שניהן הולכין אצל הראשון, ונוטלין חלק כזכר אצל השני, ונוטלין חלק כזכר. זכר ונקבה - שניהם הולכין אצל הראשון ונוטלין חלק כזכר. אצל השני ונוטלין חלק כנקבה. האומר: "אם תלד אשתי זכר תטל מנה" ילדה זכר - נוטלת מנה. "אם נקבה מאתים" ילדה נקבה - נוטלת מאתים. "אם זכר מנה, ואם נקבה מאתים" ילדה זכר ונקבה, הזכר - נוטל ששה של זהב. ונקבה - נוטלת חמשים וזו. האומר: "המבשרני אם ילדה אשתי זכר יטול מאתים, אם נקבה יטול מנה" ילדה זכר - נוטל מאתים. ילדה נקבה - נוטל מנה. ילדה זכר ונקבה - אין לו אלא מנה.

ט,ד האומר: "תנו מאתים דינר לפלוני, ושלוש מאות לפלוני, וחמש מאות לפלוני" - אין אומרין כל הקודם בשטר זכה, אלא

כלם חולקין בשוה. יצאת עליהן כתבת אשה ובעל חוב - כלן נותנין בשוה. אבל אם אמר: "תנו מאתים דינר לפלוני, ואחר כך שלש מאות לפלוני, ואחר כך חמש מאות לפלוני" - אומרם כל הקודם בשטר זכה. יצאת עליהן כתבת אשה ובעל חוב - גובין מן האחרון. אין בהן - גובין משלפניו. אין בהן - גובין משלפני פניו. האומר: "מאתים דינר יש לי ביד פלוני, ושלוש מאות ביד פלוני, וחמש מאות ביד פלוני, ופלוני יטול מאתים דינר" יצאת עליהן כתבת אשה ובעל חוב - גובה, ואף על פי שלא נתכנסו כלן. אבל אם אמר: "ואחר כך יטול פלוני מאתים דינר" אם נתכנסו כלן - נוטל, אם לאו - אין נוטל אלא לפי חשבון. האומר: "תנו מאתים דינר לפלוני, ושלוש מאות דינר לפלוני, ופלוני ופלוני יירש נכסי" יצאת עליהן כתבת אשה ובעל חוב - גובין מזה שירש שאר נכסים. האומר: "תנו מאתים דינר לבני עירי" - אין דנין בדיני אותה העיר, ואין מביאין ראיה מאנשי אותה העיר. "לעניי עירי" - דנין בדיני אותה העיר, ומביאין ראיה מאנשי אותה העיר. האומר: "תנו נכסי לפלוני ופלוני עבדי" - לא זכו בנכסים ולא קנו עצמן בני חורין. "חצי נכסי לפלוני עבדי, וחצי נכסי לפלוני עבדי" - זכו (עצמן) בנכסים וקנו עצמן בני חורין. האומר: "כל נכסי נתונין לפלוני עבדי והשאר לשני" - זכה שני בראשון. רבי שמעון אומר: כל נכסי נתונין לפלוני עבדי חוץ מאחד מרבוא שבהן - לא אמר כלום. "חוץ מעיר פלונית ושדה פלונית" אף על פי שאין שם אלא אותה שדה ואותה העיר - זכה עבד זה בנכסים וקנה עצמו בן חורין. כשנאמרו דברים לפני רבי יוסי, אמר: "שפתים ישק משיב דברים נכוחים" (משלי כד).

וכן הן לא יאמרו לו: "תן לנו מה שאכלו בניך" אלא מה שאכלו - אכלו מן האמצע, ומה שהשביחו - השביחו לאמצע. האחים שהניח להן אביהן נכסים, ועמדו והשביחו - השביחו לאמצע. ולא עוד, אלא אפילו הניח להן אביהן ספל או קרדס והשביחו, מה שהשביחו - לאמצע. האחין שנטל אחד מהן מאתים זוז, והלך ללמד תורה או ללמד אמנות - לא יאמר: "אלו הייתי כאן, הייתי נזון מן האמצע". אלא אומרים לו: "אלו הייתי כאן, הייתי נזון מן האמצע, עכשו שנזונת נזונות משל עצמך". האחין שנעשה אחד מהן גבאי או אפולמוטוס, אם מחמת נכסים נפל - נפל לאמצע. ואם מחמת עצמו נפל - נפל לעצמו. חלה ונתרפא - נתרפא משל עצמו. אמר רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים אמורים? ברפואה שיש לה קצבה, אבל רפואה שאין לה קצבה - נתרפא מן האמצע. נשאו נשים והכניסו להם שדות - זה נוטל את שהוא שלו, וזה נוטל את שהוא שלו. ואם היתה הוצאה מן האמצע - מביאין לאמצע וחולקין. הכניסו להן כלים - זה נוטל את שהוא מכיר, וזה נוטל את שהוא מכיר, והשאר מביאין לאמצע וחולקין. עשו כלים לנשיהם ולבניהם - הרי הן של עצמן. עשו כלים לעצמן - מביאין לאמצע וחולקין.

יג, שלח האב שושבינות, כשהיא חוזרת - חוזרת בעיניה. נשתלחה לאב שושבינות, כשהיא נגבית - נגבית מן האמצע. השושבינות - אין בה משום רבית. חמשה דברים נאמרו בשושבינות: אין בה משום רבית, וחוזרת בעיניה, ונגבית מן האמצע, ואין השביעית משמטתה, ואין הבכור נוטל בה פי שנים. עשה עמו שושבינות בפמבי, ומבקש שיעשה עמו בצנעא - יכול לומר לו: "כדרך שעשית עמי בפמבי, אף אני

ט, האומר: "נתתי שדה פלונית לפלוני". "נתתיה לו". "נתונה לו". "תהא שלו" ויהרי היא שלו - הרי היא שלו. "יטול פלוני נכסי, ויקנה פלוני, ויחלק פלוני בנכסי, ויזכה פלוני בנכסי" - הרי זו במתנה. "תנתן לו" - רבי אומר: זכה. וחכמים אומרים: לא זכה, וכופין את היורשין לקיים דברי המת. האומר: "עשיתי פלוני עבדי בן חורין". "עשיתיו בן חורין". "עושה אני אותו בן חורין". "הרי הוא בן חורין" - הרי בן חורין. "יעשהו בן חורין" - רבי אומר: זכה. וחכמים אומרים: לא זכה, וכופין את היורשין לקיים דברי המת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הכותב דיוסתמין בלע"ז - הרי זו כמתנה.

מסכת בבא בתרא פרק עשירי

יא, האומר: "נתתי שדה פלונית לפלוני". והוא אומר: "לא נתן לי כלום" - לא אמר כלום, שמא זכה לו על ידי אחר. ואם אמר: "כתבתי שטר ונטלתי מעות ונתתי לו". והוא אומר: "לא נטלתי" - הודאת בעל דין כמאה עדים. האומר: "עשיתי פלוני עבדי בן חורין". והוא אומר: "לא עשאני" - לא אמר כלום, שמא זכה לו על ידי אחר. ואם אמר: "כתבתי שטר ונתתי לו". והוא אומר: "לא נטלתי" - הודאת בעל דין כמאה עדים.

יב, האשה שהיתה יורשת, ועמדה והשביחה את הנכסים והבאתם לידי הרבוי - לא תאמר: "תנו לי מה שהשבחתי את הנכסים". ולא עוד, אלא אם יש שם נכסים שיש להן אחריות - גובה כתבתה. ואם לאו - אין גובה כתבתה אלא לפי חשבון. האחין שהניח להן אביהן נכסים, ולאחד מהן יש לו בנים, ועמדו בניו של זה והשביחו את הנכסים והביאום לבית הרבוי - לא יאמר לו: "תנו לי מה שהשביחו בני את הנכסים".

מֵאָה חֲבִיתוֹת שֶׁל יַיִן נְתוּנוֹת לְפִלוֹנִי". "דְּרוֹמוֹ שֶׁל זֶה וְעִמּוֹ מֵאָה חֲבִיתוֹת שֶׁל יַיִן נְתוּנוֹת לְפִלוֹנִי" וְקִימוֹ אֶת דְּבָרָיו. בְּמֵה דְבָרִים אָמְרוּ? בַּחֹל, אָבֵל בַּשֶּׁבֶת - לֹא יַעֲשֶׂה, וְאִם עָשָׂה - עֲשׂוּי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: בַּחֹל אָמְרוּ, קָל וְחֹמֶר בַּשֶּׁבֶת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי אֶלְעָזָר אָמְרוּ: בְּמֵה דְבָרִים אָמְרוּ? בַּחֹל, אָבֵל בַּשֶּׁבֶת - לֹא יַעֲשֶׂה, וְאִם עָשָׂה - עֲשׂוּי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: בַּשֶּׁבֶת אָמְרוּ, קָל וְחֹמֶר בַּחֹל.

י, ז נֶפֶל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אָמוֹ, הוֹאִיל אֵלָיו וְאֵלָיו בְּאֵין מִכַּח יְרוּשָׁה - אֵלָיו וְאֵלָיו מוֹדִים שִׁיחֻלוֹקוֹ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: מוֹדָה אֲנִי בְּזֶה כְּדְבָרֵי בֵּית הַלֵּל שֶׁהִנְכָּסִים בְּחֻזְקָתָן.

מִסְכַּת בְּבֹא בְּתָרָא פָּרָק אַחַד עָשָׂר

יא, א פְּשׁוּט שֶׁכָּתַב עֲדָיו מֵאַחֲרָיו, מְקַשֵּׁר שֶׁכָּתַב עֲדָיו מֵתוֹכוֹ - שְׁנִיחֵן פְּסוּלִין. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: מְקַשֵּׁר שֶׁכָּתַב עֲדָיו מֵתוֹכוֹ - כָּשֵׁר, מִפְּנֵי שִׁיכוּל לַעֲשׂוֹתוֹ פְּשׁוּט. הַשֵּׁיב רַבִּי עַל רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל: וְהֵלֵא זְמַנּוֹ שֶׁל שֵׁטֶר מוֹכִיחַ עָלָיו, אִם פְּשׁוּט הוּא, וְאִם אֵינוֹ פְּשׁוּט. אִי זֶה הוּא מְקַשֵּׁר? כָּתַב שֵׁם הַמְּלוֹה וְשֵׁם הַלְּוֵה, מְקוֹם הַלּוֹקֵחַ, מְקוֹם הַמוֹכֵר, מְקוֹם הַשְּׂדֵה, מְקוֹם הַמְּעוֹת, מְקוֹם הַזְּמַן, קוֹשְׁרוֹ מִלְּמַעְלָה, וְהַעֲדִים מִלְּמַטָּה - כָּשֵׁר.

יא, ב גּוֹפּוֹ שֶׁל שֵׁטֶר: בְּיוֹם פְּלוֹנִי, בַּשֶּׁבֶת פְּלוֹנִי, בַּחֲדָשׁ פְּלוֹנִי, בַּשָּׁנָה פְּלוֹנִית, וּבְמַלְכוּת פְּלוֹנִית. לֹא כָּתַב בּוֹ שֵׁם הַיּוֹם - יָדוֹ עַל הַתְּחַתּוּנָה כָּל אוֹתָהּ שֶׁכָּתַב. לֹא כָּתַב בּוֹ שֵׁם שֶׁבֶת - יָדוֹ עַל הַתְּחַתּוּנָה כָּל אוֹתוֹ חֲדָשׁ. לֹא כָּתַב בּוֹ שֵׁם חֲדָשׁ - יָדוֹ עַל הַתְּחַתּוּנָה כָּל אוֹתָהּ שָׁנָה. לֹא הָיָה כְּתוּב בּוֹ שֵׁם שָׁנָה - יָדוֹ עַל הַתְּחַתּוּנָה כָּל אוֹתָהּ מַלְכוּת. הָיָה כְּתוּב בּוֹ: "דְּהַב" - נִתְּחַן לוֹ דִּינָר שֶׁל זָהָב. "דְּהַב דִּינָרִין" - נִתְּחַן לוֹ שְׁנַיִם דִּינָרִין שֶׁל זָהָב.

אֲעֲשֶׂה עִמָּךְ בְּפִמְבִּי". עָשָׂה עִמּוֹ בְּתוֹלָה, וּמִבְּקֵשׁ שִׁיעֲשֶׂה עִמּוֹ בְּאֶלְמָנָה - יָכוֹל לֹמַר לוֹ: "כְּדָרְךָ שֶׁעֲשִׂיתָ עִמִּי בְּתוֹלָה, כִּךְ אֲנִי עוֹשֶׂה עִמָּךְ בְּתוֹלָה". עָשָׂה עִמּוֹ שׁוֹשְׁבֵינּוֹת בְּאֵשָׁה אַחַת, וּמִבְּקֵשׁ שִׁיעֲשֶׂה עִמּוֹ בַּשְּׂתִי נְשִׁים - יָכוֹל לֹמַר לוֹ: לִכְשֶׁתִּשָּׂא אִשָּׁה אַחֲרָתָא, אָבִיא לָךְ בַּשְּׂנֵיָה.

י, ד הַשּׁוֹלַח סְבֻלוֹנוֹת לְבַיִת חֲמִיו, וְאָכַל שֵׁם שְׁבַעֵי בָּנִים אוֹ דְבָרִים אַחֲרֵים, מֵה שֶׁאָכְלוּ - אָכְלוּ, וְהַסְבֻּלוֹנוֹת - קִימוֹת בְּמְקוֹמָן. הַשּׁוֹלַח סְבֻלוֹנוֹת לְבַיִת חֲמִיו, דְּבָרִים שֶׁדָּרְכָן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּבֵית חֲמִיָּה - אֵין צְרִיכָה לְהַחֲזִיר בִּידָה. וְשֶׁאֵין דָּרְכָן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּבֵית חֲמִיָּה - צְרִיכָה לְהַחֲזִיר בִּידָה. מֵתָהּ, דְּבָרִים שֶׁדָּרְכָן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בַּחֲמִיָּה - אֵין הָאֵב צְרִיךְ לְהַחֲזִיר. וְשֶׁאֵין דָּרְכָן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בַּחֲמִיָּה - הָאֵב צְרִיךְ לְהַחֲזִיר.

י, ה בְּרִיא שֶׁכָּתַב נִכְסָיו מִתְּנָהּ, אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁיר קָרַעַק כָּל שֶׁהוּא - מִתְּנָתוֹ קִימָתָה. שְׁכִיב מֵרַע - מוֹצִיא מִיָּד. מִיָּד מִי הוּא מוֹצִיא? מִיָּדָן. וְהֵן - אֵין מוֹצִיאֵין מִיָּדוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. רַבִּי נֶחֱמָן אָמַר: אִם הָיָה שְׁכִיב מֵרַע - הֵן צְרִיכִין לְהֵבִיא רְאִיָּה שֶׁהָיָה בְּרִיא. וְאִם הָיָה בְּרִיא - צְרִיךְ הוּא לְהֵבִיא רְאִיָּה שֶׁהָיָה שְׁכִיב מֵרַע.

י, ו הַמְּסַפֵּן שֶׁחֲלַק נִכְסָיו עַל פִּיו, בֵּין בַּחֹל בֵּין בַּשֶּׁבֶת - דְּבָרֵי הַמֵּת יַעֲשֶׂה. אָבֵל בְּרִיא - עַד שִׁיקְנָה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטֶר וּבְחֻזְקָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: נִכְסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרֵיוֹת - נִקְנִין בְּכֶסֶף בִּשְׁטֶר וּבְחֻזְקָה. וְשֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרֵיוֹת - אֵין נִקְנִין אֶלֶּא בְּמִשְׁכָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַעֲשֶׂה בַּמְדוּנִי אֶחָד שֶׁהָיָה בִירוּשָׁלַיִם וְהָיוּ לוֹ מִטְּלָטְלִין הֶרְבֵּה, וְהָיָה מִבְּקֵשׁ לְתַנֵּם בְּמִתְנָה, אָמְרוּ: אִי אֵתָה יָכוֹל מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָךְ קָרַעַק! עֲמַד וְקָנָה סֵלַע אַחַת סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם, אָמַר: "צְפוּנוֹ שֶׁל זֶה וְעִמּוֹ

"בְּדִינְרֵין דְּהַב" - נותן לו כְּשֵׁנִי דִינְרֵין דְּהַב. "בְּדִינְרֵין וְדִהַב" - נותן לו שְׁנֵי דִינְרֵין שֶׁל כֶּסֶף כְּדִינְרֵי שֶׁל זֶהָב. הִיָּה כְּתוּב: "כֶּסֶף" - נותן לו דִינְרֵי שֶׁל כֶּסֶף. "כֶּסֶף דִינְרֵין" - נותן לו שְׁנֵי דִינְרֵין שֶׁל כֶּסֶף. "בְּדִינְרֵים כֶּסֶף" - נותן לו כְּשֵׁנִי דִינְרֵין שֶׁל זֶהָב כֶּסֶף. "דִינְרֵין וְכֶסֶף" - נותן לו שְׁנֵי דִינְרֵין שֶׁל זֶהָב וְדִינְרֵי כֶּסֶף. "דִּהַב דָּאֵת חֵיב לִי" - אֵין פְּחוֹת מְדִינְרֵי שֶׁל זֶהָב. "כֶּסֶף דָּאֵת חֵיב לִי" - אֵין פְּחוֹת מְדִינְרֵי שֶׁל כֶּסֶף. "דִּהַב דִינְרֵין דְּאֵינוֹן דִּיחֲמִי", וְהִשְׁאָר מְחוּק - אֵין פְּחוֹת מְדִינְרֵי זֶהָב. "דְּרִיאָבוֹן" - נותן לו כֹּל מֵה שְׁדְּרִיאָבוֹן שֶׁהוּא שׁוֹה. פִּיּוּצָא בּוּ: הַנוּשָׂא וְנוֹתֵן עִם חֵבְרוּ בְּשׁוֹק, וְאָמַר לוֹ: "זֶהָב דָּאֵת חֵיב לִי" - אֵין פְּחוֹת מְדִינְרֵי שֶׁל זֶהָב. "דְּרִיאָבוֹן" - נותן לו כֹּל מֵה שְׁדְּרִיאָבוֹן שׁוֹה.

יא, ג. הַמוּצִיא שֶׁטֶר בְּכָבֵל - גּוֹבֵה עֲלֵיו כֶּסֶף כָּבֵל. שֶׁטֶר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל - גּוֹבֵה עֲלֵיו כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הִיָּה כְּתוּב בּוּ כֶּסֶף סֶתֶם, וְהוּצִיא בְּכָבֵל - גּוֹבֵה עֲלֵיו כֶּסֶף כָּבֵל. בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל - גּוֹבֵה עֲלֵיו כֶּסֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הִיָּה כְּתוּב כֶּסֶף סֶתֶם - הִרִי זֶה גּוֹבֵה כֹּל (מְקוֹם) שְׁרִיצָה, מֵה שְׁאֵין כֵּן בְּכַתְּבַת אִשָּׁה. בֵּין שְׁכָתוּב בּוּ: "לָוֶה פְּלוּנִי מִן פְּלוּנִי", וּבֵין שְׁכָתוּב בּוּ: "אֲנִי פְּלוּנִי לוֹיִתִי מִן פְּלוּנִי" וְהַעֲדִים לְמִטָּה - כְּשֶׁר. לְעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן יִלְמַד מִן הָעֲלִיּוֹן בְּמִקְשָׁר. בָּאוֹת אַחַת וְלֹא בְּשִׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. בֵּין חֲנָן לְחֲנָנִי וּבֵין עֲנָן לְעֲנָנִי, עַל אוֹת אַחַת - מְקִימִין אוֹתוֹ. עַל שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת - אֵין מְקִימִין אוֹתוֹ. וְאִיזְהוּ קִיוְמוֹ? אֲנִי פְּלוּנִי לוֹיִתִי מִן פְּלוּנִי. וּפְלוּנִי וּפְלוּנִי לָוֶה הִימְנוּ. קוּשְׁרוֹ לְמַעְלָה וְהַעֲדִים לְמִטָּה - כְּשֶׁר.

יא, ד. כּוֹתְבִין גִּט לְאִישׁ שֶׁלֹּא מַדְעַת אִשָּׁה, אָבֵל אֵין כּוֹתְבִין אֶלֹא מַדְעַת הָאִישׁ. כּוֹתְבִין שׁוֹכֵר לְאִשָּׁה שֶׁלֹּא מַדְעַת הָאִישׁ, אָבֵל אֵין כּוֹתְבִין אֶלֹא מַדְעַת הָאִשָּׁה. כּוֹתְבִין שְׁחֵרוֹר לְרַב שֶׁלֹּא מַדְעַת הָעֶבֶד, אָבֵל אֵין כּוֹתְבִין

שֶׁלֹּא מַדְעַת הָרַב. אוּנְקֻלְסִיא - שֶׁלֹּא מַדְעַת הַמְּלוּוָה, אָבֵל אֵין כּוֹתְבִין אֶלֹא מַדְעַת הַלְוָה. דִּיִּיתִיקָאוֹת אִפּוֹתִיקָאוֹת וּמִתְנֹת - שֶׁלֹּא מַדְעַת הַנּוֹתָן, אָבֵל אֵין כּוֹתְבִין אֶלֹא מַדְעַת הַמְּקַבֵּל. שְׁטֵרִי מְקַח וּמְמַכֵּר, שְׁטֵרִי אֶרְסִיּוֹת וְקַבְּלַת בְּהִמָּה שֶׁלֹּא מַדְעַת נּוֹתָן, אָבֵל אֵין כּוֹתְבִין אֶלֹא מַדְעַת הַמְּקַבֵּל. גְּזֻרִידִין וּפְרוֹסְבוּלִין - שֶׁלֹּא מַדְעַת שְׁנִיָּהֵן. רַבִּי אוֹמֵר, אוֹמֵר אָנִי: שְׁאֵין כּוֹתְבִין פְּרוֹסְבוּל אֶלֹא מַדְעַת הַלְוָה. מְשַׁנֵּין אֶת הַשְּׁטֵר מֵעֵבְרִית לְיוֹנִית, וּמִיוֹנִית לְעֵבְרִית, וְעוֹשִׂין לוֹ קִיּוּם בֵּית דִּין. נִמְחַק אוֹ שֶׁהֲרָקִיב, נִמּוֹק אוֹ שְׁנַטְשָׁטֶשׁ - מְבִיא לְבֵית דִּין וְעוֹשִׂין לוֹ קִיּוּם בֵּית דִּין. נִקְרַע אוֹ שְׁאָבֵד - מְבִיא עֲדָיו לְבֵית דִּין, וְעוֹשִׂין לוֹ קִיּוּם בֵּית דִּין. אִיזְהוּ קִיּוּם בֵּית דִּין? בְּמוֹתָב פְּלוּנִי כֵּן פְּלוּנִי הוּצִיא פְּלוּנִי לְפְּנֵינוּ שְׁטֵר קְרוּעַ, וּבְדַקְנוּ עֲדוֹתָן שֶׁל עֲדִים וְנִמְצָאת מִתְכַּנְּנַת - גּוֹבֵה וְאֵין צְרִיף לְהִבִּיא רְאִיָּה. וְאֵם לְאוּ - צְרִיף לְהִבִּיא רְאִיָּה.

יא, ה. שֶׁטֶר שֵׁישׁ בּוּ מַחֲק אוֹ תְלוּי, מְגוּפוּ - פְּסוּל. שֶׁלֹּא מְגוּפוּ - כְּשֶׁר. וְאֵם הַחֲזִירוּ לְמִטָּה, אֶפְלוּ מְגוּפוּ - כְּשֶׁר. שֶׁטֶר שְׁחַתְמוּ עֲדָיו לְאַחַר שְׁאֵלַת שְׁלוֹם - פְּסוּל, שֶׁלֹּא חֲתָמוּ אֶלֹא עַל שְׁאֵלַת שְׁלוֹם. הַחֲזִיר בּוּ דְבָר אֶחָד אוֹ שְׁנֵי דְבָרִים מֵעֲנִינוּ שֶׁל שֶׁטֶר - כְּשֶׁר. כְּתוּב בְּדָף זֶה וְחַתְמוּ עֲדָיו בְּדָף הַשְּׁנִי - פְּסוּל.

יא, ו. הֲרַחֵיק אֶת הָעֲדִים מִן הַכְּתָב מְלֹא שְׁנֵי שֵׁיטִין - פְּסוּל. פְּחוֹת מְכָאֵן - כְּשֶׁר. וְכִמָּה יִהְיוּ עֲדָיו רְחוּקִין מִן הַכְּתָב וְיִהְיֶה כְּשֶׁר? כְּדִי שִׁיָּהוּ נִקְרִין עִמוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מְלֹא שֵׁיטָה אַחַת. רַבִּי דוּסְתָאִי בַר יִנְאִי אָמַר: מְלֹא חֲתִימַת שְׁנֵי עֲדִים. שֶׁטֶר שְׁחַתְמוּ עֲלָיו חֲמִשָּׁה עֲדִים, וְנִמְצָאוּ שְׁלֹשָׁה הָרְאוּשׁוֹנִים קְרוּבִין אוֹ פְּסוּלִין - תַּתְּקִים עֲדוֹת בְּשָׂאֵר עֲדִים. כְּתוּב בְּחֻמְשָׁה לְשׁוֹנוֹת, וְחַתְמוּ עֲלָיו חֲמִשָּׁה עֲדִים בְּחֻמְשָׁה לְשׁוֹנוֹת - כְּשֶׁר.

עַרְב - הָרִי זֶה אֵינוֹ גּוֹבֵה. וְאִם פָּתַח בּוֹ בַעַל
 חוֹב כִּכְּר הַתְּקַבְּלָתִי הֵימָנוּ - הָרִי זֶה גּוֹבֵה.

מִסְכַּת סְנֵהֲדָרִין פְּרָק רֵאשׁוֹן

א, א דיני ממונות - בשלשה. רבי אומר:
 בחמשה, כדי שיגמר הדין בשלשה; דברי
 רבי מאיר. וחכמים אומרים: ביחיד. סמיכה
 - בשלשה, וסמיכת זקנים - בשלשה. רבי
 יהודה אומר: בחמשה. מטלטלין של
 הקדש, נטע רבעי, ומעשר שני שאין דמיו
 ידועין - נפדין על פי שלשה לקוחות, ולא
 על פי שלשה שאינן לקוחות. מום שבגלוי -
 הרי זה ישחט על פי בני הכנסת; דברי רבי
 מאיר. רבי יוסי אומר: אפלו רגלו קטועה
 ועינו סומא - לא ישחט אלא על פי ממחה.

א, ב וחכמים אומרים: המוציא שם רע,
 בזמן שטוענו טענת נפשות - בעשרים
 ושלשה. טענת ממון - בשלשה.

א, ג וכשם שהדין בשלשה, כך פשרה
 בשלשה. נגמר הדין - אין רשאי לבצע. רבי
 אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: כל
 המבצע - הרי זה חוטא. המברך את המבצע
 - הרי זה מנאץ לפני המקום. על זה נאמר
 (תהלים י) ובוצע ברך נאץ ה'. אלא יקב
 הדין את ההר, שכן משה אמר יקב הדין את
 ההר. אבל אהרן היה עושה שלום בין אדם
 לחברו, שנאמר (מלאכי ג) בשלום ובמישור
 הלך אתי וגו'. רבי אליעזר בן יעקב אומר:
 מה תלמוד לומר ובוצע ברך נאץ ה'? משלו
 משל למה הדבר דומה, לאחד שגנב סאה
 של חטים, טחנן אפאן והפריש מהן חלה
 והאכיל לבניו, היאך זה מברך? אינו מברך
 אלא מנאץ. ועל זה נאמר: ובוצע ברך נאץ
 ה'. רבי מאיר אומר: ובוצע ברך - אלו אחי
 יוסף שהיו אומרים (בראשית לו) מה בצע
 וגו'.

נקרע - כשר. נתקרע - פסול. נקרע בו קרע
 של בית דין - פסול. מחוק או שהקריב, או
 שנעשה ככברה - כשר. נמוק או שנששש
 ובבואה שלו קימת, אם יכול לקרות - כשר.
 אם לאו - פסול. האחין שהניח להן אביהן
 מרחץ, אחד עני ואחד עשיר - לא יאמר עני
 לעשיר: "הריני לוקח כנגדן מן השוק"
 ומרחץ, אלא אומר לו: "אם יש לך בוא
 והרחץ". והוצאה לאמצע. עשאם אביהן
 לשכר - השכר לאמצע. אחד מרחץ ואחד
 הגת ואחד בית הבד.

יא, ז האומר: "עשו טבי עבדי בן חורין".
 והיו שם שני טבין - אין דורשין לשון הדיוט
 לומר, לזה היה אוהב ולזה לא היה אוהב,
 אלא שניהן יוצאין בני חורין, ונוטלין
 משניהן דמי אחד מהן. האומר: "תנו
 מאתים דינר ליוסף בן שמעון". והיו שם
 שני יוסף בן שמעון - אין דורשין לשון
 הדיוט לומר לזה היה אוהב ולזה לא היה
 אוהב, אלא שניהם חולקין בשוה. יצאת
 עליהן כתבת אשה ובעל חוב - שניהן נותנין
 בשוה. הוציא אחד מהן שטר על חברו
 שחייב לו - לא יאמר לו: "שלי הוא שאבד
 ממני", אלא כל שהשטר בידו גובה. נמצא
 לאחד בין שטרותיו: "שטרן של יוסף בן
 שמעון

- שטרות שניהן פרועין. וכשהוא גובה -
 אינו גובה אלא מדעת הלוה. האומר לבנו:
 "שטר בין שטרותי פרוע" ואין ידוע איזה
 הוא - השטרות כלן פרועין. וכשהוא גובה -
 אינו גובה אלא מדעת הלוה.

יא, ח המלוה את חברו על ידי ערב - לא
 יפרע מן הערב. ואם אמר: "על מנת שאפרע
 ממי שארצה" - יפרע מן הערב. המלוה את
 חברו על ידי שני ערבין - לא יפרע מאחד
 מהן. ואם אמר: "על מנת שאפרע מאחד
 מהן" - יפרע מאחד מהן. שטר היוצא מיד

א, ד אָמַר רבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה: מִנֵּינ שְׂאָם הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי דִין, וְיודֵעַ אֲתָה זְכוֹת לַעֲנִי וְחֻבָּה לַעֲשִׂיר - אֵין אֲתָה רִשְׁאֵי לְשִׁתָּק? תַּלְמוּד לומר: לא תגורו מִפְּנֵי אִישׁ - אֶל תִּכְנִיס דְּבָרֶיךָ מִפְּנֵי אִישׁ. הַדְּיָנִים יִהְיוּ יוֹדְעִין אֶת מִי דְנִין, וְלִפְנֵי מִי הֵן דְּנִין, וְעַם מִי הֵן דְּנִין, וּמִי הוּא דִן עִמָּהֶן. וְיִהְיוּ עֲדִים יוֹדְעִין אֶת מִי הֵם מְעִידִין, וְלִפְנֵי מִי הֵן מְעִידִין, וְעַם מִי הֵן מְעִידִין, וּמִי הוּא מְעִיד עִמָּהֶם, שְׁנֶאמַר (דְּבָרִים ט): וְעַמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי ה'. וְאוֹמַר (תְּהִלִּים פב): אֱלֹהִים נָצַב בַּעֲדַת אֵל בְּקִרְבֵּי אֱלֹהִים יִשְׁפּוּט. וְכֵן יְהוֹשֻׁפֶט אֹמַר (דְּבָרִי הַיָּמִים ב ט): וַיֹּאמֶר אֵל הַשּׁוֹפְטִים רְאוּ מָה אֲתֵם עוֹשִׂים כִּי לֹא לְאָדָם תִּשְׁפּוּטוּ כִּי (אם) לֵה'. וְשָׂמָא יֹאמַר הַדֵּין: "מָה לִּי בַּצַּעַר הַזֶּה!" וְהֵלֵא כִּכָּר נֶאמַר (שם) וְעַמְכֶם דְּבַר הַמִּשְׁפָּט - אֵין לָךְ אֵלָא מָה שְׁעִינִיךָ רֹאוּת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמַר: כִּשְׁם שֶׁהַדֵּין דִּן בְּשִׁלְשָׁה - כִּךְ פְּשָׂרָה בְּשִׁלְשָׁה. יָפָה כַח פְּשָׂרָה מִכַח הַדֵּין, כִּיצַד? שְׁנַיִם שְׂדָנִי - יְכוּלִין לַחְזוֹר בְּהֵן. וּשְׁנַיִם שְׁפִשְׂרוּ - אֵין יְכוּלִין לַחְזוֹר בְּהֵן.

מִסְכַּת סְנַהֲדְרִין פְּרָק שְׁנֵי

ב, א קִידוּשׁ עֲבוּר שְׁנָה - בְּשִׁלְשָׁה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: עֲבוּר שְׁנָה - בְּשִׁלְשָׁה מִתְחִילִין, בְּחֻמְשָׁה נוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין, וְגוֹמְרִים בְּשִׁבְעָה. כִּיצַד? אַחַד אֹמַר לִישֵׁב עִמָּם, וּשְׁנַיִם אֹמְרִים שְׂלֵא לִישֵׁב - בְּטַל הַיַּחֲדָב מִמֵּיעוּטוֹ. שְׁנַיִם אֹמְרִים לִישֵׁב, וְאַחַד אֹמַר שְׂלֵא לִישֵׁב - מוֹסִיפִין שְׁנַיִם, וְנוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין בְּחֻמְשָׁה. שְׁנַיִם אֹמְרִים צְרִיכָה, וּשְׁלֹשָׁה אֹמְרִים אֵינָה צְרִיכָה - בְּטַלוּ שְׁנַיִם בְּמַעוּטָם. שְׁלֹשָׁה אֹמְרִים צְרִיכָה, וּשְׁנַיִם אֹמְרִים אֵינָה צְרִיכָה - מוֹסִיפִים שְׁנַיִם, וְגוֹמְרִים בְּשִׁבְעָה, שְׂאִין מִנֵּין פְּחוֹת מִשְׁבְּעָה. הָאֵב אֹמַר לַעֲבַר, וְכֵן אֹמַר שְׂלֵא לַעֲבַר - שְׁנִיחֵן נִמְנִין שְׁנַיִם. הָאֵב וְכֵן אֹמְרִים לַעֲבַר,

רבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה אֹמַר: מַצָּה לְבַצֵּעַ, שְׁנֶאמַר (זְכַרְיָה ח): אָמַת וּמִשְׁפַּט שְׁלוֹם שְׁפָטוּ בְּשַׁעְרֵיכֶם. וְהֵלֵא כָּל מְקוֹם שִׁישׁ מִשְׁפָּט אָמַת - אֵין שְׁלוֹם, וְכָל מְקוֹם שִׁישׁ שְׁלוֹם - אֵין מִשְׁפָּט אָמַת. אֵלָא אֵיזְהוּ מִשְׁפָּט שִׁישׁ שְׁלוֹם? הָיִי אֹמַר: זֶה בַּצּוּעַ. וְכֵן הוּא אֹמַר (שְׁמוּאֵל ב ח): וְיִהְיֶה דוֹד עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה לְכָל עַמּוֹ. וְהֵלֵא כָּל מְקוֹם שִׁישׁ מִשְׁפָּט אֵין צַדִּיקָה, וְכָל מְקוֹם שִׁישׁ צַדִּיקָה אֵין מִשְׁפָּט, אֵלָא אֵיזְהוּ מִשְׁפָּט שִׁישׁ בּוֹ צַדִּיקָה? הָיִי אֹמַר: זֶה בַּצּוּעַ. דִּן אֶת הַדֵּין, זָכָה אֶת הַזְּכָאִי, וְחַיֵּב אֶת הַחַיֵּב, אִם חַיֵּב אֶת הָעֲנִי - מוֹצִיא וְנוֹתֵן לוֹ מִשְׁלוֹ, נִמְצָא עוֹשֶׂה צַדִּיקָה עַם זֶה וְדִן אֶת זֶה. רַבִּי אֹמַר: דִּן אֶת הַדֵּין וְזָכָה אֶת הַזְּכָאִי וְחַיֵּב אֶת הַחַיֵּב - נִמְצָא עוֹשֶׂה צַדִּיקָה עַם הַחַיֵּב שְׁמוֹצִיא גְזֻלָּה מִתַּחַת יָדוֹ, וְדִין עַם הַזְּכָאִי שְׁמַחְזִיר לוֹ אֶת שְׁלוֹ.

רבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסֵּיאֵ אֹמַר: פְּעָמִים יְבַצֵּעַ אָדָם, פְּעָמִים אֵל יְבַצֵּעַ. כִּיצַד? שְׁנַיִם שְׁבָאוּ אֶצֶל אַחַד לְדִין, עַד שְׂלֵא שְׁמַע דְּבַרְיֵהוּן, אוֹ מִשְׁשַׁמַּע דְּבַרְיֵהוּן וְאֵין יוֹדַע לְהִיכֵן הַדֵּין הוּא נוֹטָה - אֲתָה רִשְׁאֵי שְׂאִימַר לָהֶן צָאוּ וּבַצֵּעוּ. אֲבָל מִשְׁשַׁמַּע דְּבַרְיֵהם וְיודַע לְהִיכֵן הַדֵּין הוּא נוֹטָה - אֵין רִשְׁאֵי שְׂאִימַר לָהֶן צָאוּ וּבַצֵּעוּ, כְּגוֹן שֶׁהוּא אֹמַר (מִשְׁלֵי יז) פּוֹטֵר מִים רֵאשִׁית מְדוֹן וְגו'. עַד שְׂלֵא נִתְגַּלָּה - אֲתָה רִשְׁאֵי לְנִטְשׁוֹ. מִשְׁנִתְגַּלָּה הַדֵּין - אֵי אֲתָה רִשְׁאֵי לְנִטְשׁוֹ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה לְקִישׁ אֹמַר: שְׁנַיִם שְׁבָאוּ אֶצֶל אַחַד לְדִין, אַחַד חֹזֵק וְאַחַד רַךְ, עַד שְׂלֵא שְׁמַע דְּבַרְיֵהוּן. וְאִם מִשְׁשַׁמַּע דְּבַרְיֵהוּן וְאֵין יוֹדַע לְהִיכֵן הַדֵּין הוּא נוֹטָה - רִשְׁאֵי שְׂאִימַר לָהֶן אֵינִי נִזְקָק לָכֶם שְׂמָא נִתְחַיֵּב הַחֹזֵק וְנִמְצָא חֹזֵק אוֹיְבוֹ. מִשְׁשַׁמַּע דְּבַרְיֵהוּן וְיודַע לְהִיכֵן הַדֵּין הוּא נוֹטָה - אֵין רִשְׁאֵי שְׂאִימַר לָהֶם אֵינִי נִזְקָק לָכֶם. וְכֵן הוּא אֹמַר (דְּבָרִים א): לֹא תִגְוֹרוּ מִפְּנֵי אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֹאֱלֹהִים הוּא.

הָאֵב וּבְנֵי אֲמֵרִים שְׁלֵא לְעֵבֵר – שְׁנִיחֵן נִמְנִין אַחַד. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי: פַּעַם אַחַת הִלְכְּתִי אֲנִי וְאֶלְעֶזֶר לְעֵבֵר שְׁנָה, נִמְתִּי לוֹ לְאֶלְעֶזֶר בְּנִי: “אֲנִי וְאַתָּה נִמְנִין אַחַד”.

בב, על שלשה סימנין מעברין את השנה: על האביב, ועל פירות האילן, ועל התקופה. על שנים מעברין, ועל אחד אין מעברין. ואם עברוה – הרי זו מעברת. אם היה אביב אחד משני סימנין – היו שמחין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף על התקופה.

על שלש ארצות מעברין את השנה, על יהודה, ועל עבר הירדן, ועל הגליל. על שתיים – מעברין, ועל אחת – אין מעברין. ואם עברו – הרי זו מעברת. ואם היתה ארץ יהודה אחת משתי ארצות – היו שמחין מפני אביב שבאה הימנה. אין מעברין את השנה לא מפני הגדדים, ולא מפני הטלאים, לא מפני הגוזלות שלא הגיעו, וכולן סעד לשנה. ואם עברוה – הרי זו מעברת. רבי ינאי אומר משם רבן שמעון בן גמליאל, שהיה אומר: בגזוליא רכיכין הן, ובאמריא דעדקין, ושפר באנפאי, ואסיפית על שתא דא תלתין יומין.

מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו עומדין על גב מעלות בהר הבית, ויוחנן סופר הלך לפניהם. ואמרו: כתוב לאחנא בני גלילא עילאה ובני גלילא תתאי: שלמכון יסגא! מהודעין אנחנא לכון, דמטא זמן בעורא לאפוקיא מעשריא ממעטניא זיתיא. ולאחנא בני דרומא עילאה ובני דרומא תתאה: שלמכון יסגא! מהודעין אנחנא לכון, דימטן זמן לאפוקיא מעשריא מעומרי שובילא. ולאחנא בני גלותא דבבל ובני גלותא דמדי ושאר כל בני גלותא דישראל: שלמכון יסגא! מהודעין אנחנא לכון, דגזוליא רכיכין ואמריא דעדקין, וזימניה

דאביכא לא מטא, ושפר באנפאי ובאנפי חבראי, ואוספנא על שתא דא תלתין יומין.

בג, אין מעברין את השנה אלא עד רובו של חדש. וכמה רובו? ששה עשר יום. רבי יוסי אומר: שתי ידות בחדש, עשרים יום. רבי יהודה אומר: מחשבין את השנה כמה היתה צריכה, אם היתה חסרה ששה עשר יום לפני הפסח – מעברין אותה. לפני החג – אין מעברין אותה. רבי שמעון אומר: אפילו חסרה ששה עשר יום לפני החג – מעברין אותה.

אין מעברין את השנה לפני ראש השנה, ואם עברוה – אינה מעברת. אבל מפני הדוחק – מעברין אותה אחר ראש השנה מיד. ומכאן ואילך אין מעברין אלא אדר.

בד, אין מעברין את השנה, לא פחות חדש, ולא יותר חדש. ואם עברוה – אינה מעברת. אין מעברין את השנה משנה לחברתה, ואם עברוה – אינה מעברת. אין מעברין שנה אחר שנה. רבי שמעון אומר: מעברין שנה אחר שנה. אמר רבי שמעון: מעשה ברבי עקיבה שהיה חבוש בבית האסורים, ועבר שלש שנים זו אחר זו. אמרו לו: משם ראיה? מפני שבית דין יושבין ומחשבין אחת אחת בזמנה.

בה, אין מעברין את השנה לא שביעית, ולא מוצאי שביעית. אימתי רגילין לעבר? בערב שביעית. אין מעברין את השנה מפני רעבון. רבי מאיר אומר: הרי הוא אומר (מלכים ב, ד, מב): “ואיש בא מבעל שלישה וגו' בצקלוננו”. והלא אין לה מקום שמתבפר בארץ ישראל קודם לבעל שלישה, ואף על פי כן לא בכר אלא מאותו המין שהביא לאיש האלהים! יכול שהביאו קודם לעומר? תלמוד לומר (שם): “ויאמר תנו אל העם ויאכלו” – מלמד שלא הביאו

בז, אין מעברים את השנה בלילה, ואם עיברה - אינה מעברת. אין מקדשין את החדש בלילה, ואם קדשוהו - אינו מקודש.

בח, אין מלך יושב בסנהדרין, ולא מלך ולא כהן גדול יושבין בעבור.

מסכת סנהדרין פרק שלישי

ג, א שור שהמית. אחד שור שהמית, ושאר בהמה חיה ועופות שהמיתו - מיתתן בעשרים ושלשה. רבי אליעזר אומר: שור שהמית - מיתתו בעשרים ושלשה, ושאר בהמה חיה ועוף שהמיתו - כל הקדם להרגן זכה לשמים, שנאמר (ויקרא כ): "והרגת את האשה ואת הבהמה", ואומר (שם): "ואת הבהמה תהרגו". שור הנסקל - בעשרים ושלשה, שנאמר (שמות כא): "השור יסקל וגם בעליו יומת"; כמיתת הבעלים כך מיתת השור, מה מיתת הבעלים - בסקילה ובדחיה ובעשרים ושלשה, אף מיתתו - בסקילה ובדחיה ועשרים ושלשה. מה בין שור לאדם? שהשור - פותחין את דינו ביום, וגומרין אף בלילה. פותחין וגומרין בו ביום, בין לזכות בין לחובה, מטין על פי עד אחד בין לזכות בין לחובה, הכל מלמדן זכות וחובה, המלמד זכות - יכול לחזר וללמד חובה. מה שאין כן באדם.

ג, ב אין שורפין את הפרה, ואין עורפין את העגלה, ואין עושין זקן ממרא על פי בית דין. ואין מביאין פר העלם דבר של צבור. אין מעמידין, לא מלך ולא כהן גדול אלא בבית דין של שבעים ואחד. כיצד הן עושין? בית דין מהלכין, ושתי תודות אחריהן. הפנימית נאכלת החיצונה נשרפת. וכל שלא בכל אלו - הנכנס שם אין חייבין עליה. שתי תודות שאמרו - בלחמן אבל לא בבשרן. אבא שאול אומר: שתי בצעין היו בירושלים, התחתונה והעליונה, התחתונה

אלא לאחר העומר. והלא אותה שנה ראוייה לעבר, מפני מה לא עברה אלישע? מפני שהיתה שנת רעבון, וכל העם רצין לגרונות.

ב, ו אין מעברין את השנה מפני הטמאה. רבי יהודה אומר: מעברין את השנה מפני הטמאה. אמר רבי יהודה: מעשה בחזקה המלך שעיבר את השנה מפני הטמאה, שנאמר (דברי הימים ב ל, יח): "כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה יששכר וזבולון לא הטהרו" וגו'. רבי שמעון אומר: אם לעבר אותה מפני הטמאה - כבר מעברת היא. אלא עבר ניסן בניסן, ואין מעברין אלא אדר. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: אף מפני שהעשו את הצבור לעשות פסח שני.

אין מעברין את השנה, אלא אם כן היתה צריכה. מעברין אותו מפני הצרכים, ומפני הדרכים, מפני התנורין, ומפני הגליות שלא יצאו ממקומם. אבל אין מעברין אותה לא מפני הצנה, ולא מפני השלגים, ולא מפני הגליות שעלו ועדיין לא הגיעו. וכולן סעד לשנה. ואם עברה - הרי זו מעברת.

אין מעברין את השנה אלא ביהודה, ואם עברה בגליל - הרי זו מעברת. העיד חנינא איש אונו לפני רבן גמליאל: שאין מעברין את השנה אלא ביהודה, ואם עברה בגליל - שהיא מעברת. ומעברין את השנה כל אדר. שבראשונה היו אומרים: אין מעברין אלא עד הפורים, עד שבאו רבי יהושע ורבי פפייס והעידו: שכל אדר ואדר - כשר לעבר. רבן שמעון בן גמליאל ורבי אלעזר בן רבי צדוק אומרים: אין מעברין את השנה, ואין עושין כל צרכי צבור - אלא על תנאי כדי שיקבלו רוב הצבור עליהם.

מַעֲשֵׂר שְׁנֵי טְעוֹן הַבָּאֵת מְקוּם, מֵה בְּכוֹר אֵין נֶאֱכָל אֶלֶּא בְּפָנֵי הַבַּיִת, אִף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי לֹא יֵהא נֶאֱכָל אֶלֶּא בְּפָנֵי הַבַּיִת, וְלֹא, אִם אָמַרְתָּ בְּבָכוֹר שֵׁישׁ הַיִּמְנוּ דְּמִים וְאִמּוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, תֵּאמַר בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׂאִין הַיִּמְנוּ דְּמִים וְאִמּוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ? בְּכוֹרִים יוֹכִיחוּ! שְׂאִין מֵהֵן דְּמִים וְאִמּוּרִים לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, וְאֵין נֶאֱכָלִין אֶלֶּא בְּפָנֵי הַבַּיִת, וְלֹא, אִם אָמַרְתָּ בְּבָכוֹרִים שֶׁהֵן טְעוּנִין הַנְּחָה לְפָנֵי הַמִּזְבֵּחַ, תֵּאמַר בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׂאִין טְעוּנִין הַנְּחָה לְפָנֵי הַמִּזְבֵּחַ? תְּלַמּוּד לֹאמַר: "וְאֶכְלֶתָּ לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ מַעֲשֵׂר דְּגַנְךָ תִּירֶשֶׁף וְיִצְהַרְךָ וּבְכוֹרוֹת" - מֵה בְּכוֹר אֵין נֶאֱכָל אֶלֶּא בְּפָנֵי הַבַּיִת, אִף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי לֹא יֵהא נֶאֱכָל אֶלֶּא בְּפָנֵי הַבַּיִת. אַחֲרִים אוֹמְרִים: יִכּוֹל בְּכוֹר שְׁעָבֵר זְמַנָּה מִשְׁנָה לַחֲבַרְתָּהּ יֵהא פְּסוּל כְּפְסוּלֵי מְקַדְּשִׁים? תְּלַמּוּד לֹאמַר (דְּבָרִים טו): "וְאֶכְלֶתָּ לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ [וּגו'] מַעֲשֵׂר דְּגַנְךָ תִּירֶשֶׁף וְיִצְהַרְךָ וּבְכוֹרוֹת בְּקֶרֶךְ", אִם לְלַמַּד עַל הַבְּכוֹר שֶׁיֵּהא נֶאֱכָל לְפָנֵים מִן הַחוּמָה - אֵינוּ צָרִיךְ! וְהֵלֵא כֶּבֶר נֶאֱמַר (דְּבָרִים טו): "לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ שְׁנָה בְּשָׁנָה", וְאִם לְלַמַּד עַל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שֶׁיֵּהא נֶאֱכָל לְפָנֵים מִן הַחוּמָה - אֵינוּ צָרִיךְ! וְהֵלֵא כֶּבֶר נֶאֱמַר (דְּבָרִים יב): "לֹא תוֹכַל לֶאֱכָל בְּשַׁעֲרֵיךָ מַעֲשֵׂר", אִם כֵּן לְמָה נֶאֱמַר "מַעֲשֵׂר דְּגַנְךָ תִּירֶשֶׁף וְיִצְהַרְךָ וּבְכוֹרוֹת"? מְקִישֵׁי בְּכוֹר לְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, מֵה מַעֲשֵׂר נֶאֱכָל מִשְׁנָה לַחֲבַרְתָּהּ, אִף הַבְּכוֹר נֶאֱכָל מִשְׁנָה לַחֲבַרְתָּהּ.

ג,ד מִנִּין לְקַטְנָה שֶׁיֵּהא שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשָׁה? תְּלַמּוּד לֹאמַר (בְּמִדְבָר לֵה): "וְשִׁפְטוּ הָעֵדָה וְהִצִּילוּ הָעֵדָה", עֲשָׂרָה מְזִכִּין וְעֲשָׂרָה מְחִיבִין. שְׁלֹשָׁה מִנִּין? "לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעוֹת" (שְׁמוֹת כג). מְכַלֵּל שְׂאֵי אֶתְהָ הָיָה עֲמֵהֶן לְרַעָה - אֶתְהָ הָיָה עֲמֵהֶן לְטוֹבָה. יִכּוֹל לֹא תִהְיֶה עֲמֵהֶן לְרַעָה כֹּל עֵקֶר? תְּלַמּוּד לֹאמַר (שָׁם): "אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטּוֹת" - אִף

נִתְקַדְּשָׁה בְּכָל אֵלוֹ, וְהַעֲלִינָה לֹא קִדְשׁוֹ. כְּשֶׁעָלוּ מִן הַגּוּלָה שְׁלֹא בְּמִלְךָ וּשְׁלֹא בְּאוּרִים וּבְתוּמִים, הַתְּחַתּוּנָה שֶׁהִיָּתָה קִדְשָׁתָה גְּמוּרָה - עֲמֵי הָאָרֶץ אוֹכְלִין בָּהּ קִדְשִׁים קָלִים וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וּחֻבְרִים - קִדְשִׁים קָלִים אֶבֶל לֹא מַעֲשֵׂר שְׁנֵי. הַעֲלִינָה שְׁלֹא הִיָּתָה קִדְשָׁתָה גְּמוּרָה, עֲמֵי הָאָרֶץ אוֹכְלִין בָּהּ קִדְשִׁים קָלִים אֶבֶל לֹא מַעֲשֵׂר שְׁנֵי. וּחֻבְרִים - לֹא קִדְשִׁים קָלִים וְלֹא מַעֲשֵׂר שְׁנֵי. וּמִפְּנֵי מֵה לֹא קִדְשׁוּהָ? מִפְּנֵי שֶׁתְּרַפָּה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם מִשָּׁם, וְנוֹחָה לְכַבֵּשׁ מִשָּׁם.

ג,ג רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים מִשָּׁם שְׁלֹשָׁה זְקָנִים - רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמַר: יִכּוֹל יֵהא אָדָם מַעֲלָה בְּכוֹרוֹת מִחוּץ לְאָרֶץ לְאָרֶץ? תְּלַמּוּד לֹאמַר (דְּבָרִים יד): "וְאֶכְלֶתָּ לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ מַעֲשֵׂר דְּגַנְךָ תִּירֶשֶׁף וְיִצְהַרְךָ וּבְכוֹרוֹת" - מִמְּקוֹם שְׂאֵתָה מְבִיא מַעֲשֵׂר דְּגָן, אֶתְהָ מְבִיא בְּכוֹרוֹת, מִחוּצָה לְאָרֶץ שְׂאֵי אֶתְהָ מְבִיא מַעֲשֵׂר דְּגַנְךָ אִי אֶתְהָ מְבִיא בְּכוֹרוֹת. שְׁמַעוֹן בֶּן זֹמָא אוֹמַר: יִכּוֹל כְּשֵׁם שְׁנִתְּנָה תּוֹרָה מְחִיצָה בֵּין קִדְשֵׁי קִדְשִׁים לְקִדְשִׁים קָלִים, כֶּךָ נִתְּנָה תּוֹרָה מְחִיצָה בֵּין הַבְּכוֹר לְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וְדִין הוּא, הַבְּכוֹר טְעוֹן הַבָּאֵת מְקוּם וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי טְעוֹן הַבָּאֵת מְקוּם, מֵה בְּכוֹר אֵין נֶאֱכָל אֶלֶּא לְפָנֵים מִן הַחוּמָה אִף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי לֹא יֵהא נֶאֱכָל אֶלֶּא לְפָנֵים מִן הַחוּמָה, מֵה לְבְּכוֹר שְׁמַעֲטוּ מְקוּם אֶכִּילְתּוּ שְׁכֹן מַעֲט זְמַן אֶכִּילְתּוּ, תֵּאמַר בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׂרָבָה זְמַן אֶכִּילְתּוּ, הוּאִיל וְרַבָּה זְמַן אֶכִּילְתּוּ נְרַבָּה מְקוּם אֶכִּילְתּוּ? תְּלַמּוּד לֹאמַר: "וְאֶכְלֶתָּ לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ מַעֲשֵׂר דְּגַנְךָ תִּירֶשֶׁף וְיִצְהַרְךָ וּבְכוֹרוֹת" - מֵה בְּכוֹרוֹת אֵין נֶאֱכָלִין אֶלֶּא לְפָנֵים מִן הַחוּמָה, אִף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי לֹא יֵהא נֶאֱכָל אֶלֶּא לְפָנֵים מִן הַחוּמָה. רַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל אוֹמַר: יִכּוֹל יֵהא אָדָם מַעֲלָה מַעֲשֵׂר שְׁנֵי לְירוּשָׁלַיִם בְּזְמַן הָזֶה וְאוֹכְלוּ, וְדִין הוּא, הַבְּכוֹר טְעוֹן הַבָּאֵת מְקוּם, אִף

שְׁבָרְחוּ מִן הָאֲרֵץ לְחוּץ לְאֶרֶץ - מִמִּיתִין
אוֹתָן מִיַּד. וְשִׁבְרְחוּ מִחוּץ לְאֶרֶץ לְאֶרֶץ - אֵין
מִמִּיתִין אוֹתָן מִיַּד, אֶלָּא נְדוּנִין בְּתַחֲלָה.

מַסַּכַּת סְנֵהֲדָרִין פָּרָק רְבִיעִי

ד, א כְּהֵן גְּדוֹל שְׁהֲרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ, מִזִּיד נִהְרַג
וְשׁוּגַג גּוֹלָה. עֵבֶר עַל מַצּוֹת עֲשֵׂה וְעַל מַצּוֹת
לֹא תַעֲשֶׂה וְשִׂאָר כָּל הַמַּצּוֹת - הָרִי הוּא
כְּהִדְיוּט לְכָל דְּבָר, וְלֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין
לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא מִיבָבם אֲבָל מִיבָמִין לְאִשְׁתּוֹ,
עוֹמֵד בְּשׁוּרָה לְהִתְנַחֵם, הַסֶּגֶן מִימִינוֹ וְרֹאשׁ
בֵּית אָב מִשְׁמָאלוֹ, וְכָל הָעַם אוֹמְרִין לוֹ: 'אֲנִי
כְּפָרְתִיךָ! וְהוּא אוֹמֵר לָהֶן: 'תִּתְבָּרְכוּ מִן
הַשָּׁמַיִם! עוֹמֵד בְּשׁוּרָה לְנַחַם אֶת אַחֲרִים,
הַסֶּגֶן וְכֵהֵן שְׁעֵבֶר מִגְּדֻלְתּוֹ מִימִינוֹ, וְאֲבָל
מִשְׁמָאלוֹ, וְאֵין רוֹאִין אוֹתוֹ עֲרוּם, וְלֹא
כִּשְׁהוּא מִסְתַּפֵּר, וְלֹא בְּבֵית הַמֶּרְחָץ, שְׁנֹאֲמַר
(וַיִּקְרָא כֵּא): 'וְהִכְהֵן הַגְּדוֹל מֵאַחֲיוֹ אֲשֶׁר
יּוֹצֵק עַל רֵאשׁוֹ" - שִׁיחִיו אֲחִיו הַכְּהֻנִּים
נוֹהֲגִין בּוֹ גְּדֻלָּה. וְאֵם רָצָה שִׁירְחֲצוּ אַחֲרִים
עִמּוֹ - הָרְשׁוֹת בִּידוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם
רָצָה לְנַהֵג בְּזִיווֹן בְּעַצְמוֹ - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ,
שְׁנֹאֲמַר (וַיִּקְרָא כֵּא): 'וְקִדְשְׁתוּ" - עַל כְּרַחוּ!
אֲמָרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אֵינוֹ אוֹמֵר (וַיִּקְרָא
כֵּא): 'וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא" אֶלָּא בְּשַׁעַת
עֲבוּדָה בְּלָבָד, וְהוֹלֵךְ לְהִבְרֹת אֶת אַחֲרִים,
וְאַחֲרִים בָּאֵין לְהִבְרֹתוֹ.

ד, ב מְלַךְ יִשְׂרָאֵל - אֵין עוֹמֵד בְּשׁוּרָה
לְהִתְנַחֵם, וְאֵין עוֹמֵד בְּשׁוּרָה לְנַחַם אֶת
אֲבָלִים, וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ לְהִבְרֹת אֶת אַחֲרִים,
אֲבָל אַחֲרִים בָּאֵין אֲצִלוֹ לְהִבְרֹתוֹ, שְׁנֹאֲמַר
(שְׁמוּאֵל-ב ג): 'וַיָּבֵא כָּל הָעַם לְהִבְרֹת אֶת
דָּוִד לְחָם בְּעוֹד הַיּוֹם"; וְעוֹבֵר עַל מַצּוֹת
עֲשֵׂה וְעַל מַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וְשִׂאָר כָּל
הַמַּצּוֹת, וְהָרִי הוּא כְּהִדְיוּט לְכָל דְּבָר, לֹא
חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא מִיבָבם וְלֹא
מִיבָמִין לְאִשְׁתּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רָצָה

לְרַעָה, אֲמֹר מַעֲתָה, הוּאִיל וְאִמְרָה תּוֹרָה
'הָרַג עַל פִּי עֵדִים הָרַג עַל פִּי מִטִּין', מַה
עֵדִים שְׁנַיִם אֶף מִטִּין שְׁנַיִם, אֵין בֵּית דִּין
שְׁקוּל - מוֹסִיפִים עֲלֵיהֶן עוֹד אַחַד, הָרִי
עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. רַבִּי אוֹמֵר: מִמִּשְׁמַע
שְׁנֹאֲמַר "לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעוֹת",
שׁוֹמֵעַ אֲנִי שְׁאוֹמֵר: 'הָרִי עֲמֵהֵן לְטוֹבָה! אִם
כֵּן לְמָה נֹאמַר "אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת"? לֹא
כְּהִטִּיתִיךָ לְטוֹבָה הִטִּיתִיךָ לְרַעָה, הִטִּיתִיךָ
לְטוֹבָה עַל פִּי עַד אַחַד, וְלְרַעָה עַל פִּי שְׁנַיִם,
אֵין בֵּית דִּין שְׁקוּל - מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד
אַחַד, הָרִי זֶה עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. רַבִּי יוֹסִי
הַגְּלִילִי אוֹמֵר: "לֹא תַעֲנֶה עַל רִיב לְנִטּוֹת"
(שְׁמוֹת כג) - עֲשֵׂה לָךְ בֵּית דִּין נְטוּי. דְּבָר
אַחֵר: "לֹא תַעֲנֶה עַל רִיב" הוֹסִיף עֲלֵיהֶן
הַכְּתוּב עוֹד אַחַד. דְּבָר אַחֵר: "לְנִטּוֹת, אַחֲרֵי
רַבִּים לְהַטּוֹת", שְׁלֹא תֹאמַר בְּשַׁעַת הַדִּין 'דִּי
לְעֵבֶד שִׁיחָה כְּרַבּוֹ'; אֲמֹר מַה שְׁבִדְעִיתִךָ.

ג, ה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סְנֵהֲדָרִין שֶׁל שְׁבַעִים
וּמִשָּׁה עֲמֵהֵן מִן הַמַּיְנִין. אֲמָרוּ לוֹ אֵין בֵּית דִּין
שְׁקוּל. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה: אוֹמֵר כָּל עִיר
שִׁישׁ בָּהּ כְּדִי שְׁלֹשׁ שׁוֹרוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים
עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, וְשׁוֹטְרֵי הַדִּינִין, וְהַנּוֹדוֹן,
וְהָעֵדִים, וְהַזּוֹמְמִין, וְהַזּוֹמְמִיָּה - רְאוּיִן
לְעֲשׂוֹת סְנֵהֲדָרִין. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: מֵאִתִּים
וּשְׁלֹשִׁים, וְהִלְכָה כְּדָבְרֵיו. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר:
מֵאִתִּים וְשִׁבְעָה סְנֵהֲדָרִין נוֹהֲגִת בְּאֶרֶץ
וּבְחוּץ לְאֶרֶץ, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר לה): 'וְהָיָה
לְכֶם לְחֻקַּת מִשְׁפָּט לְדוֹרוֹתֵיכֶם" - בְּאֶרֶץ
וּבְחוּץ לְאֶרֶץ. אִם כֵּן לְמָה נֹאמַר (דְּבָרִים
טז): "שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל
שְׁעָרֶיךָ"? אֶלָּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין אוֹתָן
בְּכָל עִיר וְעִיר, בְּחוּץ לְאֶרֶץ עוֹשִׂין אוֹתָן
פְּלִכִים פְּלִכִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אוֹמֵר: "לְשִׁבְטֶיךָ וּשְׁפֹטוֹ" (דְּבָרִים טז) -
מַצּוּה עַל הַשִּׁבְט שִׁיחָה דָן אֶת שְׁבִטוֹ. רַבִּי
דוֹסְתַאי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חִיבֵי מִיתוֹת

לחלץ - הרשות בידו. אמרו לו: נמצאת פוגם כבודו של מלך, ואין נושאים אלמנותו, שנאמר (שמואל ב-כ): "ותהיינה צרורות עד יום מותן אלמנות חיות"; ובזרר לו נשים מכל מקום שירצה כהנות לזיות וישראליות. ואין רוכבין על סוסו, ואין יושבין על כסאו, ואין משתמשים בכתרו ובשרביטו, ולא באחד מכל משמשיו. מת - בלן נשרפין עליו. שנאמר (ירמיהו לד): "בשלום תמות ובמשרפות אבותיך" וגו'. וכשם ששורפים על המלכים - כך שורפים על הנשיאים, אבל לא על ההדיוטות. מה הן שורפין עליהן? מטותן וכל כלי תשמישו. כל העם עומדין והוא יושב, ולא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד. וכל העם שותקין והוא מדבר, הוא קורא אותן 'אחי ועמי', שנאמר (דברי הימים-א כח): "שמעוני אחי ועמי", והן קורין אותו 'אדונינו ורבנו', שנאמר (מלכים-א א): "אבל אדונינו המלך דוד המליך את שלמה".

דג לא ירבה לו נשים כאיזבל, אבל כאביגיל - מתר; דברי רבי יהודה. "לא ירבה לו סוסים" (מלכים-א א) - סוסים בטלים, אפלו אחד, שנאמר (מלכים-א א): "למען הרבות סוס". רבי יהודה אומר: הרי הוא אומר (מלכים-א ה): "ויהי לשלמה ארבעים אלף ארוות סוסים למרכבתו", ויפה עשה שנאמר (מלכים-א ד): "ויהודה וישראל רבים כחול אשר על הים לרב"; כשהוא אומר (מלכים-א ה): "ושנים עשר אלף פרשים", שהשארו בטלנין היו, והדיוט - מתר בכלן. רבי יוסי אומר: כל האמור בפרשת המלך - המלך מתר בה. רבי יהודה אומר: לא נאמרה פרשה זו אלא בשביל לאים עליהם, שנאמר (דברים יז): "שום תשים עליך מלך", וכן היה רבי יהודה

אומר: שלש מצות נצטוו ישראל בביאתן לארץ - למנות עליהן מלך, ולבנות בית הבחירה, ולהכרית זרע עמלק. אם כן למה נענשו בימי שמואל? אלא לפי שהקדימו על דין! רבי יהודה אומר: לא נאמרה פרשה [זו] אלא מפני תרעמת, שנאמר (דברים יז): "ונאמרת אשימה עלי מלך". רבי אליעזר בן רבי יוסי אומר: זקנים שאלו פה לכה, שנאמר (שמואל-א ח): "תנה לנו מלך לשפוטנו", [אבל] עמי הארץ חזרו וקלקלו, שנאמר (שמואל-א ח): "והיינו גם אנחנו" וגו'. הרוגי בית דין נכסיהן ליורשיהן, הרוגי המלך נכסיהן למלך; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: הרוגי המלך נכסיהן ליורשיהן. אומר להם רבי יהודה: הרי הוא אומר (מלכים-א כא): "הנה הוא בכרם נבות אשר ירד שם לרשתו"! אמרו לו: מפני שבן אחי אביו היה וראוי לו ליורשו. אומר להם: וכי לא היה לו בנים? אמרו לו: והלא אותו ואת בניו הרג, שנאמר (מלכים ב ט): "אם לא [את] דמי נבות ואת דמי בניו ראיתי אמש נאם ה' ושלמתי לך בחלקה הזאת נאם ה'".

ד, ד וכותב לו ספר תורה ללמד לשמו, שלא יהא נאות בשל אבותיו, אלא בשלו, שנאמר (דברים יז): "וכתב לו" - שתהא כתובה לשמו, ואין רשות להדיוט לקרות בה, שנאמר (דברים יז): "וקרא בו" - הוא ולא הדיוט. ומניחין אותו בבית דין של כהנים, ובבית דין של לויים, ובבית דין של ישראל המשיאין לכהונה, יוצא למלחמה - היא עמו. נכנס - היא עמו. יושב בבית דין - היא אצלו. נכנס לבית המים - ממתנת לו על הפתח. וכן דוד אומר (תהלים טז): "שויתי ה' לנגדי תמיד" וגו'. רבי יהודה אומר: ספר תורה מימינו ותפלין משמאלו.

ד, ה רבי יוסי אומר: רְאוּי הִיָּה עֲזָרָא שְׁתַּנְתֵּן תּוֹרָה עַל יְדוֹ, אֲלַמְּלָא קְדָמוּ מִשָּׁה, נְאֻמְרָה בְּמִשָּׁה עֲלֶיהָ נְאֻמְרָה בְּעֲזָרָא עֲלֶיהָ, נְאֻמְרָה בְּמִשָּׁה עֲלֶיהָ (שְׁמוֹת יט): "וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים". נְאֻמְרָה בְּעֲזָרָא עֲלֶיהָ (עֲזָרָא ז): "הוּא עֲזָרָא עָלָה מִבְּבֶל", מַה עֲלֶיהָ הָאֻמּוּרָה בְּמִשָּׁה - לְמַד תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שְׁנַאֲמַר (דְּבָרִים ד): "וְאוֹתֵי צִנְהָ ה' בְּעַת הַהִיא לְלַמֵּד אֶתְכֶם", אִף הַעֲלֶיהָ הָאֻמּוּרָה בְּעֲזָרָא - לְמַד תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שְׁנַאֲמַר (עֲזָרָא ז): "כִּי עֲזָרָא הִכִּין לְכַבּוֹ לְדַרְשׁ אֶת תּוֹרַת ה', וְלַעֲשׂוֹת וּלְלַמֵּד בְּיִשְׂרָאֵל חֻק וּמִשְׁפָּט", וְאִף הוּא נִתּוּן עַל יְדוֹ כְּתַב וְלִשׁוֹן, שְׁנַאֲמַר (עֲזָרָא ד): "וּכְתַב הַנִּשְׁתָּוֶן כְּתוּב אֲרַמִּית וּמִתְרַגֵּם אֲרַמִּית", מַה תְּרַגְּמוּ אֲרַמִּית אִף כְּתוּב אֲרַמִּית. וְאוֹמַר (דְּנִיָּאל ה): וְלֹא כַּהֲלִין כְּתָבָא לְמִקְרָא וְגו'. מְלַמֵּד שְׁבָאוֹתוֹ הַיּוֹם נִתְּן. וְאוֹמַר (דְּבָרִים יז): "וּכְתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת", תּוֹרָה הָעֵתִידָה לְשִׁתְּנוֹת. לְמַה נִּקְרָא שְׁמוֹ אֲשׁוּרִי? עַל שׁוֹם שְׁעָלָה עִמְהֵן מֵאֲשׁוּר. רַבִּי אוֹמַר: בְּכַתְּבֵי אֲשׁוּרִי נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁחֲטָאוּ - נִהְפְּכָה לְהֵן לְשׁוֹן. וּכְשֶׁשָּׁבוּ בִימֵי עֲזָרָא - חִזְרָה לְהֵן אֲשׁוּרִית, שְׁנַאֲמַר (זְכַרְיָה ט): "שׁוּבוּ לְבַצְרוּן" וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר אוֹמַר מִשֵּׁם רַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן פֶּרְטָא, שְׁאֵמַר מִשֵּׁם רַבִּי אֲלֵעָזָר הַמוֹדְעִי: בְּכַתְּבֵי זֶה נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת כז): "וְיִי הַעֲמוּדִים" - וְיִין שְׁהֵן דּוּמִים לַעֲמוּדִים, וְאוֹמַר (אֶסְתֵּר ח): "וְאֵל הַיְּהוּדִים כְּכַתְּבֵם וְכַלְשׁוֹנִם", מַה לְשׁוֹנִם בְּלִשׁוֹן הַזֶּה - אִף כְּתָבֵם בְּלִשׁוֹן הַזֶּה. לְמַה נִּקְרָא שְׁמוֹ אֲשׁוּרִי? עַל שֵׁם שֶׁהוּא מֵאֲשׁוּר בְּכַתְּבוֹ! אִם כֵּן לְמַה נְאֻמַר (דְּבָרִים יז): "וּכְתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת"? מְלַמֵּד שְׁשִׁיתִי תּוֹרוֹת כְּתַב לוֹ, אַחַת שְׁנַכְנַסְתָּ וְיֻצְאָה עִמּוֹ, וְאַחַת שְׁמִנַחְתָּ לוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֹו שְׁנַכְנַסְתָּ וְיֻצְאָה

עִמּוֹ - לֹא תַכְנִס עִמּוֹ, לֹא לְמִרְחֹץ, וְלֹא לְבֵית הַמִּים, שְׁנַאֲמַר (דְּבָרִים יז): "וְהִתִּיָּה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו" וְגו' - בְּמִקּוֹם הָרְאוּי לְקִרוֹת בּוֹ. וְהִלָּא דְבָרִים קֵל וְחִמְר, וּמַה אִם מְלַךְ יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא עֵסַק אֲלֵא בְּצַרְכֵי צְבוּר, נְאֻמַר בּוֹ "וְהִתִּיָּה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו", שְׁאֵר בְּנֵי אָדָם עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה! וְכִיּוּצָא בּוֹ (דְּבָרִים לד): "וְיִהְיוּשַׁע בֶּן נֹון מְלֹא רוּחַ חֻכְמָה כִּי סִמְךָ מִשָּׁה אֶת יְדִיו" וְגו'. וְכֵן הוּא אוֹמַר (שְׁמוֹת לג): "וְיִהְיוּשַׁע בֶּן נֹון נַעַר", וְכֵן הוּא אוֹמַר (יְהוֹשֻׁעַ א): "לֹא יְמוּשׁ סִפְר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה", וְהָרִי דְבָרִים קֵל וְחִמְר, וּמַה יְהוּשַׁע בֶּן נֹון שְׁעֵסַק כְּכַבוּשׁ הָאָרֶץ, וְעוֹמֵד לְחַלְקָה לְיִשְׂרָאֵל, נְאֻמַר בּוֹ "לֹא יְמוּשׁ" וְגו' שְׁאֵר בְּנֵי אָדָם עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה.

ד, ו אִין מַעְמִידִין מְלַךְ יִשְׂרָאֵל בְּחוּץ לְאָרֶץ, אִין מַעְמִידִין מְלַךְ בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲלֵא אִם כֵּן הִיָּה נִשְׁוִי לְכַהֲנָה, וְאִין מוֹשְׁחִין מְלָכִים אֲלֵא עַל גְּבֵי מַעִין, שְׁנַאֲמַר (מְלָכִים א א): "וְיִאֻמַּר הַמְּלַךְ לְהֵם קַחוּ עִמְכֶם אֶת עַבְדֵי אֲדוֹנֵיכֶם וְהִרְפַּבְתֶּם" וְגו', וְאִין מוֹשְׁחִין מְלָכִים אֲלֵא מִפְּנֵי הַמַּחְלָקוֹת, מִפְּנֵי מַה מְשַׁחוּ אֶת שְׁלֹמֹה? מִפְּנֵי אֲדוֹנֵיהָ. וְאֵת יְהוֹאָחָז? מִפְּנֵי יְהוֹרָם. וְאֵת יוֹאָשׁ? מִפְּנֵי עֲתֻלְיָה. וְאֵת יְהוֹאָחָז? מִפְּנֵי יְהוֹיָקִים אֲחִיו שֶׁהִיָּה גְדוֹל הַיְמָנוּ שְׁתֵּי שָׁנִים. מְלַךְ - טַעֲמוֹן מְשִׁיחָה. בֶּן מְלַךְ - אִין טַעֲמוֹן מְשִׁיחָה. כֹּהֵן גְּדוֹל בֶּן כֹּהֵן גְּדוֹל, אֲפִלוּ עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת - טַעֲמוֹן מְשִׁיחָה. אִין מוֹשְׁחִין מְלָכִים אֲלֵא מִן הַקְּרָן. שְׁאוּל וְיִהוּא נִמְשַׁחוּ מִן הַפֶּד, מִפְּנֵי שְׁמִלְכוּתָן עֲתִידָה לְהַשְׁבֵּר, דָּוִד וְשְׁלֹמֹה נִמְשַׁחוּ מִן הַקְּרָן, מִפְּנֵי שְׁמִלְכוּתָן מְלָכוֹת עוֹלָמִים.

<p>29</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יז 17</p>	<p>5:50 נץ החמה 9:25 סו"ז קר"ש - גר"א 10:37 סו"ז תפלה - גר"א 9:27 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: יהושע יז-יח תוספתא: בבא בתרא ט</p>	<p>4:38 עלות השחר 8:49 סו"ז קר"ש - מג"א 10:13 סו"ז תפלה - מג"א 8:14 שקיעה בבלי: זבחים קז ירושלמי: נדה ח</p>
<p>30</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יח 18</p>	<p>5:51 נץ החמה 9:26 סו"ז קר"ש - גר"א 10:38 סו"ז תפלה - גר"א 9:26 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: יהושע יט-כ תוספתא: בבא בתרא י</p>	<p>4:39 עלות השחר 8:50 סו"ז קר"ש - מג"א 10:14 סו"ז תפלה - מג"א 8:13 שקיעה בבלי: זבחים קח ירושלמי: נדה ט</p>
<p>31</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יט 19</p>	<p>5:52 נץ החמה 9:26 סו"ז קר"ש - גר"א 10:38 סו"ז תפלה - גר"א 9:25 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: יהושע כא-כב תוספתא: בבא בתרא יא</p>	<p>4:40 עלות השחר 8:50 סו"ז קר"ש - מג"א 10:14 סו"ז תפלה - מג"א 8:12 שקיעה בבלי: זבחים קט ירושלמי: נדה י</p>
<p>1</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כ 20</p>	<p>5:52 נץ החמה 9:27 סו"ז קר"ש - גר"א 10:38 סו"ז תפלה - גר"א 9:24 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: יהושע כג-כד תוספתא: סנהדרין א</p>	<p>4:40 עלות השחר 8:51 סו"ז קר"ש - מג"א 10:14 סו"ז תפלה - מג"א 8:11 שקיעה בבלי: זבחים קי ירושלמי: נדה יא</p>
<p>2</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כא 21</p>	<p>5:53 נץ החמה 9:27 סו"ז קר"ש - גר"א 10:38 סו"ז תפלה - גר"א 9:23 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: שופטים א-ב תוספתא: סנהדרין ב</p>	<p>4:41 עלות השחר 8:51 סו"ז קר"ש - מג"א 10:14 סו"ז תפלה - מג"א 8:10 שקיעה בבלי: זבחים קיא ירושלמי: נדה יב</p>
<p>3</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כב 22</p>	<p>5:54 נץ החמה 9:28 סו"ז קר"ש - גר"א 10:39 סו"ז תפלה - גר"א 9:21 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: שופטים ג-ד תוספתא: סנהדרין ג</p>	<p>4:42 עלות השחר 8:52 סו"ז קר"ש - מג"א 10:15 סו"ז תפלה - מג"א 8:09 שקיעה בבלי: זבחים קיב ירושלמי: נדה יג</p>
<p>4</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כג 23</p>	<p>5:55 נץ החמה 9:28 סו"ז קר"ש - גר"א 10:39 סו"ז תפלה - גר"א 9:20 צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: שופטים ה-ו תוספתא: סנהדרין ד</p>	<p>עקב, מבה"ח, פרק ד 4:43 עלות השחר 8:52 סו"ז קר"ש - מג"א 10:15 סו"ז תפלה - מג"א 8:08 שקיעה בבלי: זבחים קיג ירושלמי: ברכות א</p>

Candle Lighting 7:51 ודלקת הנרות

Shabbos Ends 9:20 זמן מוצש"ק

מברכים חודש אלול המולד: זונטאג ביינאכט, 33 מינוט און 9 חלקים נאך 7

ווען א מענטש טוט א מצוה, אפילו עס איז נאר א קליינע מצוה, אויב אבער העלפט דאס ארויס אנדערע אידן, איז דאס פילפאכיג מער חשוב ווי ווען א מענטש טוט נאר א גרויסע מצוה, אבער עס איז נאר פאר זיך אליין. (ספר המדות אות תשובה סימן נ"ה)